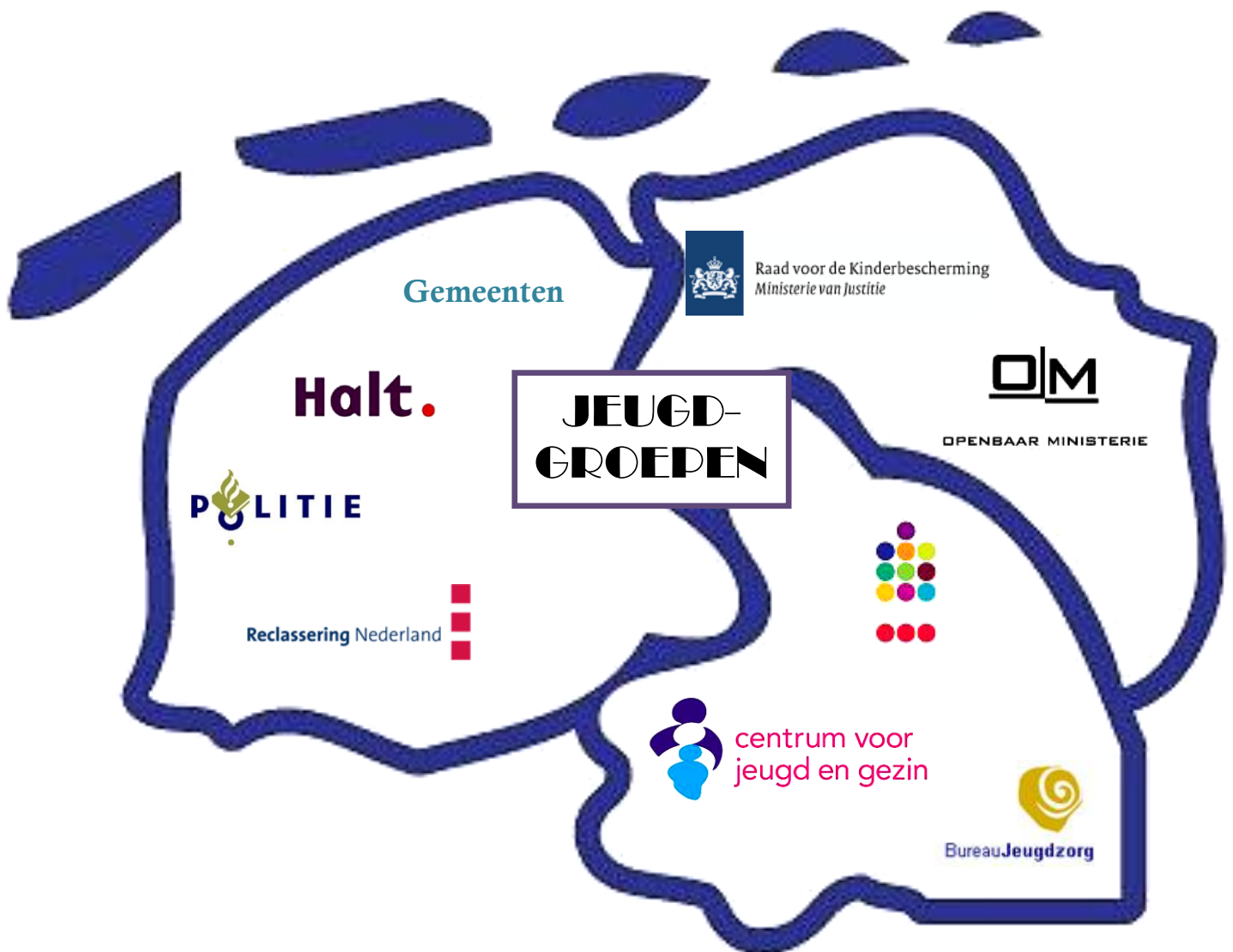

Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen

Een overzicht van instrumenten

Inhoudsopgave

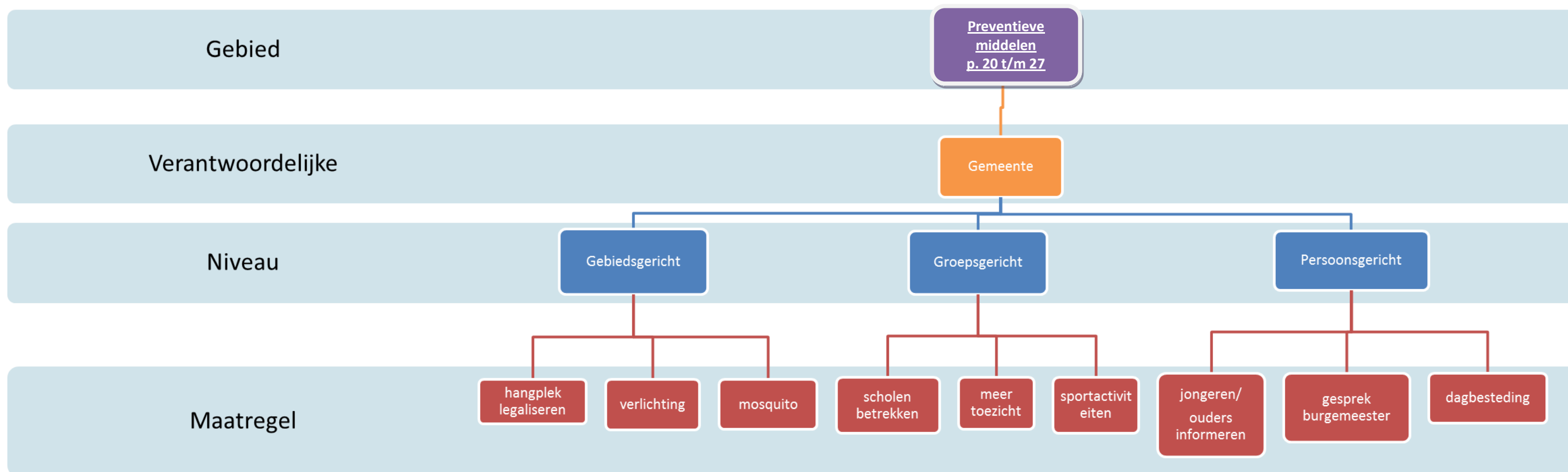
Inhoudsopgave	2
Schematisch overzicht maatregelen.....	6
A. Inleiding.....	10
1. Problematische jeugdgroepen.....	10
2. Aanpak problematische jeugdgroepen	10
2.1. Stappenplan	11
PROBLEEMANALYSE	11
VERDIEPENDE ANALYSE.....	12
PLAN VAN AANPAK en UITVOERING	13
EVALUATIE	13
3. Document Instrumentarium aanpak jeugdgroepen	13
Werkprocesbeschrijving problematische jeugdgroepen	15
Voorbeeld Plan van Aanpak	16
B. Preventieve mogelijkheden.....	20
1. Algemeen.....	20
2. Gebiedsgericht.....	20
2.1 Opknappen of inrichten van een legale hangplek.....	20
2.2 Verlichting.....	21
2.3 Mosquito.....	21
3. Groepsgericht	22
3.1 Scholen bij de overlast betrekken	22
3.2 Meer toezicht op straat	23
3.3 Sport activiteiten.....	24
4. Persoonsgericht	24
4.1 Jongeren en ouders informeren.....	24
4.2 Gesprek met de burgemeester	25
4.3 Dagbesteding	26
C. Civielrechtelijke maatregelen.....	28
1. Algemeen.....	28
1.1 Straat- en sociale contracten	28
1.2 BOPZ (Bijzondere opnemingen psychiatrisch ziekenhuis)	29
1.3 Huurrecht.....	30

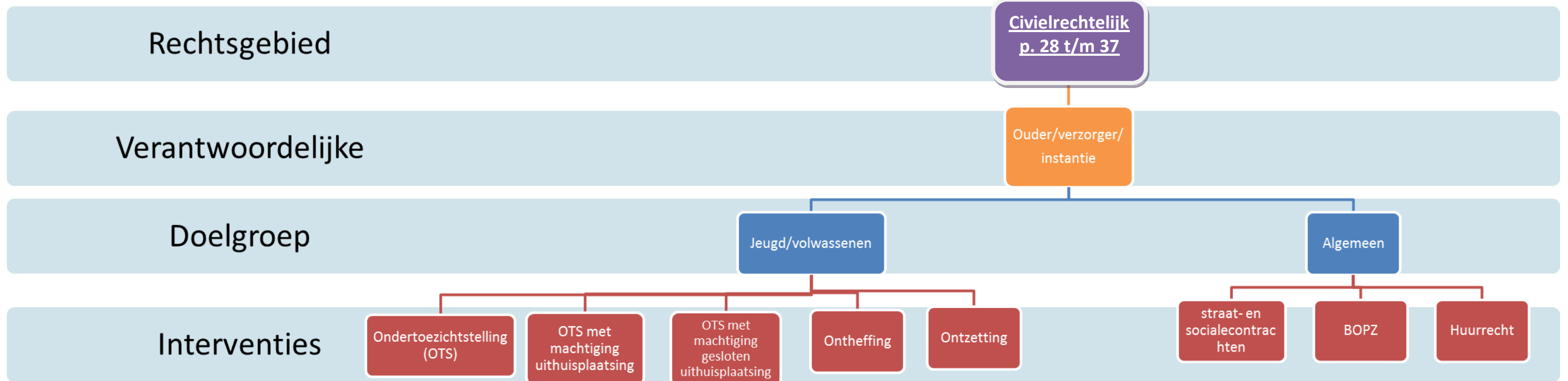
2. Instrumenten jeugd.....	31
2.1 Ondertoezichtstelling (OTS).....	31
2.2 OTS met machtiging uithuisplaatsing (MUHP).....	32
2.3 OTS met machtiging gesloten uithuisplaatsing (gesloten jeugdzorg)	33
2.4 Ontheffing.....	34
2.5 Ontzetting	35
D. Bestuursrechtelijke maatregelen	38
1. Gemeentewet	38
1.1 Preventief fouilleren, art. 151 b Gemeentewet.....	38
1.2 Cameratoezicht, art. 151c Gemeentewet.....	39
1.3 Toezicht op openbare vermakelijkheden en inrichtingen, art. 174 Gemeentewet	39
1.4 Ophouden van groepen, art. 154a en 176a Gemeentewet.....	40
2. Bijzondere wetten.....	41
2.1 Inbewaringstelling, Wet BOPZ	41
2.2 Wet tijdelijk huisverbod.....	42
2.3 Wet werk en bijstand (Wwb)	43
2.4 Drank- en Horecawet.....	44
3. Algemene Plaatselijke Verordening (APV).....	44
3.1 Algemeen.....	45
3.2 Samenscholing en ongeregelde heden, verblijfsverbod en messen en andere voorwerpen als steekwapen.....	45
3.3 Ordeverstoring bij evenement en stadionomgevingsverbod	46
3.4 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen, hinderlijk gedrag bij of in gebouwen, hinderlijk gedrag in voor publiek toegankelijke ruimten, hinderlijk drankgebruik.....	46
3.5 Openlijk gebruik en handel van drugs	46
3.6 Strafbepaling, toezichthouders, binnentreden woning.....	47
E. Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Overlastwet)	48
1. Algemeen.....	48
2. Gemeentewet	48
2.1 Artikel 172a Gemeentewet: gebiedsverbod	49
2.2 Artikel 172a Gemeentewet: groepsverbod	50
2.3 Artikel 172a Gemeentewet: meldingsplicht	51
2.4 Artikel 172b Gemeentewet: 12-minners	52
3. Strafrecht.....	53
3.1 Artikel 509hh Wetboek van Strafvordering: gedragsaanwijzing.....	54

3.2 Artikel 141a Wetboek van Strafrecht: voorbereidingshandelingen strafbaar.....	55
F. Strafrechtelijke maatregelen	56
1. Algemeen.....	56
2. JEUGD	57
2.1 Buiten justitieel jeugd.....	57
2.1.1 Halt-afdoening.....	57
2.2 Hoofdstraffen jeugd	58
2.2.1. Geldboete	58
2.2.2. Taakstraf (werk- en/of leerstraf).....	59
2.2.3. Jeugddetentie.....	60
2.3 Maatregelen jeugd.....	61
2.3.1. Maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige (Gedragsbeïnvloedingen maatregel, GBM)	61
2.3.2. Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ)	62
2.4 Bijkomende straffen jeugd	63
2.4.1. Schadevergoeding	63
2.4.2. Onttrekking aan het verkeer	64
2.4.3. Verbeurdverklaring en ontzegging van de rijbevoegdheid.....	64
2.4.4. Ontneming van wedderrechtelijk verkregen voordeel.....	65
3. VOLWASSENEN	67
3.1 Hoofdstraffen volwassenen.....	67
3.1.1. Geldboete	67
3.1.2. Taakstraf	67
3.1.3. Gevangenisstraf en hechtenis.....	68
3.2 Maatregelen volwassenen.....	69
3.2.1. Plaatsing in een inrichting stelselmatige daders (ISD).....	69
3.2.2. Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis	69
3.2.3. TBS (Terbeschikkingstelling).....	70
3.3. Bijkomende straffen volwassenen.....	71
3.3.1. Verbeurdverklaring.....	71
3.3.2. Onttrekking aan het verkeer	72
3.3.3. Schadevergoeding	72
3.3.4. Ontneming van wedderrechtelijk verkregen voordeel.....	73
3.3.5. Ontzegging van bepaalde van rechten	74

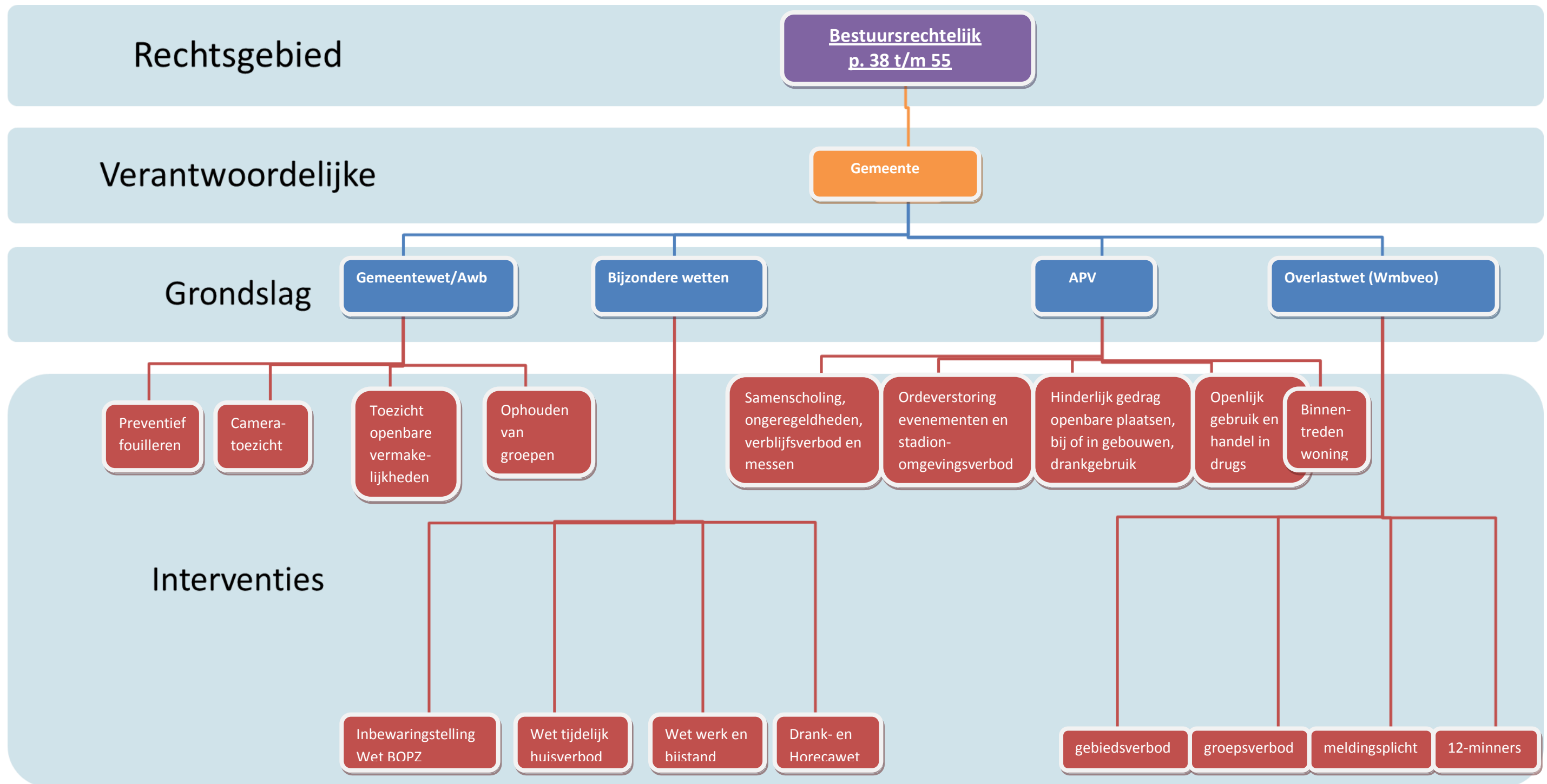
4. Bijzondere voorwaarden jeugd en volwassenen	75
4.1 Bij vonnis:.....	75
4.2 Bij schorsing voorlopige hechtenis (art. 80 WvSv):	75
4.3 Bij voorwaardelijk sepot:	75
4.4 Herstellende voorwaarden	75
4.5 Vrijheidsbeperkende voorwaarden.....	76
4.6 Gedragsveranderende voorwaarden	77
4.7 Overige voorwaarden	77
G. Ketenpartners	79
1. Algemeen.....	79
1. Leerplichtambtenaar	79
2. Halt	80
2.1 Algemeen	80
2.2 Module 3: groepsinvloed en Module 6: overlast en respect	80
2.3 Ouders van Tegendraadse Jeugd	81
2.4 Flashback	81
Bijlagen:.....	84
1. Model Plan van Aanpak	85
2. Menukaart leerstraffen 2012 Raad voor de Kinderbescherming	88
3. Verkorte matrix jeugdgroepen vanuit het Veiligheidshuis Groningen.....	89
4. Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden.....	90
Instantie-index.....	92
Bronnen.....	94
Regelgeving:	94
Tekst & Commentaar:	94
Andere documenten:	94
Websites:.....	96
Gesprekken:.....	96
Bijeenkomsten:.....	97

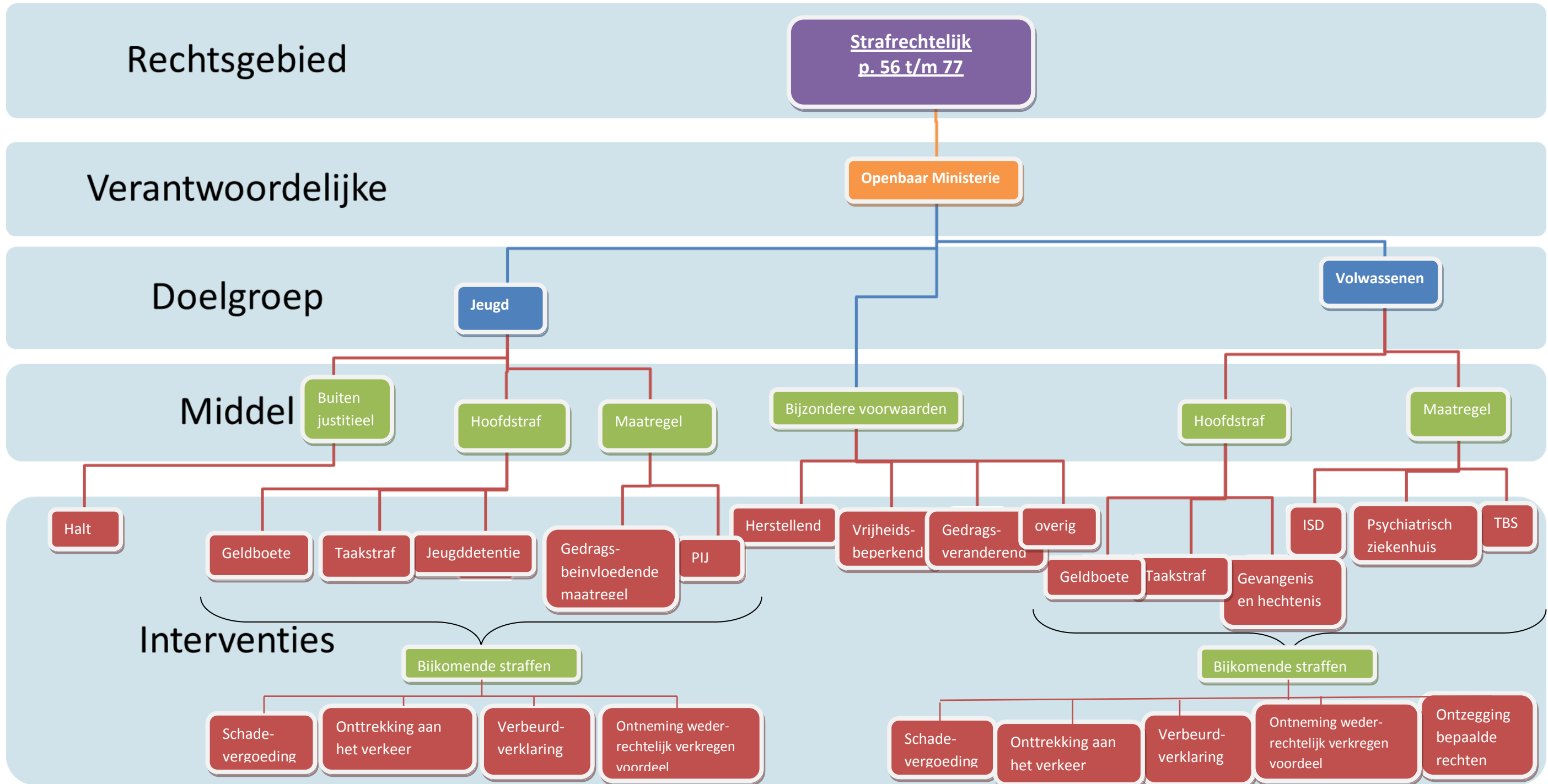
Schematisch overzicht maatregelen

A. Inleiding

1. Problematische jeugdgroepen

Jeugdgroepen zijn van alle tijden en van alle culturen. Dit komt omdat het optrekken in groepen behoort tot het normale proces van opgroeien en volwassen worden. De meeste groepen zorgen niet voor problemen, maar een deel wel. Dit deel zijn de groepen die de problematische jeugdgroepen worden genoemd. Om een problematische jeugdgroep aan te kunnen pakken is het allereerst van belang de definitie van een jeugdgroep duidelijk te hebben. De Advies- en Onderzoeksgroep Beke heeft in 2003 een categorisatiemodel opgesteld, waardoor relatief gemakkelijk de overvloed aan jeugdgroepen in Nederland kunnen worden ingedeeld. In de Beke shortlist worden drie soorten problematische jeugdgroepen onderscheiden, te weten: de hinderlijke-, de overlastgevende- of de criminele jeugdgroep.

De hinderlijke jeugdgroep hangt wat rond in de buurt, is af en toe luidruchtig aanwezig en trekt zich niet zoveel aan van de omgeving. De groep maakt zich incidenteel schuldig aan kleine vernielingen. Over het algemeen is het een groep die nog voldoende 'autoriteitsgevoelig' is en aanspreekbaar is op zijn gedrag.

De overlastgevende jeugdgroep is wat nadrukkelijker aanwezig, kan af en toe provocerend optreden, valt omstanders wel eens lastig (uitschelden of zelfs intimideren), vernielt regelmatig allerlei zaken en laat zich veel minder gelegen liggen aan andere mensen. Geweldsgebruik wordt niet geschuwd en de groepsleden zijn ook minder goed te corrigeren. Ook de lichtere vormen van criminaliteit waar de groep zich schuldig aan maakt, worden doelbewuster gepleegd en de groepsleden zijn ook meer bezig om te zorgen dat ze niet gepakt worden.

De criminele jeugdgroep bestaat (in ieder geval voor een deel) uit jongeren die behoorlijk op het criminele pad zijn geraakt. Ze zijn al vaker met de politie in aanraking gekomen. Kenmerkend voor dergelijke groepen is dat ze meer en meer criminaliteit plegen voor het financiële gewin in plaats van voor de kick of het aanzien. Deze jongeren scoren ook hoog op de delicten waar de andere twee typen groepen hoog op scoren. De feiten zijn echter ernstiger en ze schrikken ook niet terug voor het gebruik van geweld.

2. Aanpak problematische jeugdgroepen

Het aanpakken van een problematische jeugdgroep vergt een integrale aanpak. Dit betekent dat diverse instanties nauw met elkaar moeten samenwerken. Maar hoe krijgt zo'n aanpak vorm?

De aanpak bestaat uit een aantal stappen. Om overzicht te scheppen in dit werkproces hebben de ketenpartners in het Veiligheidshuis Groningen (hierna: VH) een leidraad ontwikkeld. Deze leidraad zal hieronder in het kort, maar wel stap voor stap, worden besproken. Tevens is deze leidraad in een schematisch overzicht gezet (zie pagina 15). Aan de hand van dit schematische overzicht wordt de leidraad besproken. De genoemde nummers corresponderen met de nummers in het bijbehorende schematische overzicht van het werkproces.

In het werkproces van de aanpak van problematische jeugdgroepen kan er op een gegeven moment een plan van aanpak worden gemaakt (punt 21). Op pagina 16 vindt u een voorbeeld van een Plan van Aanpak. Als bijlage is het model Plan van Aanpak opgenomen. Het doel van een integrale aanpak is om in gezamenlijkheid te komen tot een plan van aanpak. De combinatie van diverse maatregelen en instrumenten en dus deze *integrale aanpak* geeft veelal het meeste effect.

In dit plan van aanpak moet sprake zijn van een meersporenaanpak die bestaat uit groepsgerichte-, domeingerichte en persoonsgerichte maatregelen. Bij een *groepsgerichte aanpak* kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een groepsverbod door de gemeente. Ook kan er naar een *domeingerichte aanpak*, ofwel gebiedsgerichte aanpak worden gekeken. Hierbij kan gedacht worden aan het aanbrengen van verlichting op donkere plekken. Het laatste niveau van

het Plan van Aanpak richt zich op de *persoonsgerichte aanpak*. Hierbij wordt er gekeken naar de persoon, de sociale omgeving en de criminele omgeving. Denk bijvoorbeeld aan een civielrechtelijke ondertoezichtstelling. Bij de invulling van het Plan van Aanpak zijn er vele instrumenten aanwezig. Om een overzicht te creëren van deze instrumenten is dit document 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen' ontwikkeld. Het onderliggende document kan worden gezien als een hulpmiddel bij het maken van het Plan van Aanpak. Om een zo goed mogelijk Plan van Aanpak te maken is het noodzakelijk dat alle *ketenpartners van elkaar en van zichzelf weten wat de mogelijkheden zijn, maar ook wat de onmogelijkheden zijn*. Dit document zal een handreiking zijn voor mogelijkheden.¹ Het document streeft ernaar een gerichter, duidelijker en overzichtelijker geheel van instrumenten te maken.

2.1. Stappenplan

Het stappenplan bestaat in principe uit drie kolommen te weten de gemeentelijke-, de integrale- en de strafrechtelijke deel. Bij de gemeentelijke- en de integrale onderdeel ligt de regie bij de gemeente en bij het strafrechtelijke onderdeel ligt de regie bij het OM. Op verschillende punten worden deze kolommen met elkaar verbonden en ontstaat er een gezamenlijke aanpak.

Het stappenplan wordt hieronder aan de hand van de probleemanalyse, de verdiepende analyse, het maken van een plan van aanpak en de evaluatie besproken.

PROBLEEMANALYSE

Allereerst wordt een **jeugdgroep gesignaleerd (1)**. Deze signalering kan gedaan worden door de gemeente of de politie. Om de jeugdgroep goed te kunnen signaleren heeft de *politie* een instrument in handen, namelijk de *shortlist*.² Waar nodig vult de politie de shortlist aan met informatie van bijvoorbeeld jongerenwerk, onderwijs of gemeente. Door middel van deze shortlist worden problematische jeugdgroepen in beeld gebracht en onderverdeeld in hinderlijke-, overlastgevende- of criminele jeugdgroepen.

Vervolgens wordt er op initiatief van de gemeente een **vooroverleg (2)** belegd met de politie, en OM. In dit overleg wordt in gezamenlijkheid besloten hoe de **jeugdgroep wordt gekwalificeerd (4)** en of de aanpak van de jeugdgroep het traject bij de **gemeente ingaat (1a, 1b, 1c)** of dat er een integrale aanpak nodig is. Daarnaast kan worden besloten of er een **strafrechtelijk onderzoek (3)** gaat lopen.

Indien er wordt gekozen voor de **afhandeling binnen de gemeente (1a, 1b, 1c)** zal de *politie moeten handhaven (1a)*, zal er *overleg met jongerenwerk e.a. (1b)* moeten plaatsvinden en zal de *gemeente dit verder moeten afhandelen (1c)* tot het proces is beëindigd.

Indien de **jeugdgroep wordt gekwalificeerd (4)** als zijnde een **problematische jeugdgroep (5)** kan de jeugdgroep worden geagendeerd voor de driehoek. Dit wordt gezamenlijk besloten. *Er wordt een rapport gemaakt van de shortlist en bijkomende informatie voor de driehoek.*

De **driehoek ontvangt de standaard rapportage en de shortlist (6)**. De gemeente is initiator van dit driehoeksoverleg, maar de uitvoering vindt plaats door gemeente, politie en OM. Indien het driehoeksoverleg wordt gehouden is het nodig dat in het vooroverleg (2) met OM, politie en gemeente er al *inhoudelijke overeenstemming over de kwalificatie van de jeugdgroep is bereikt*.

---

¹ Er is naar gestreefd alle mogelijkheden op te nemen in dit document. Echter kan het mogelijk zijn dat door recente ontwikkelingen of andere redenen er een interventie ontbreekt. Het is dus goed om alert te blijven op mogelijkheden.

² De shortlist is ontwikkeld door Bureau Beke.

In deze driehoek wordt een **besluit tot aanpak (7)** genomen. Indien er wordt besloten tot het niet gezamenlijk aanpakken van de jeugdgroep zal de gemeente zelf het vervolg moeten afhandelen. Indien er wordt besloten de jeugdgroep gezamenlijk aan te pakken wordt er overgegaan tot de volgende stap. Wel is nodig dat tijdens dit besluit wordt *afgesproken wie (gemeente, politie, OM) welke capaciteit dient in te zetten*. En er wordt afgesproken wanneer er terug gerapporteerd wordt aan de driehoek of aan de deelnemers van de driehoek. Er wordt dus een *tijdpad gemaakt*.

Voor de aanpak van de jeugdgroep wordt de **regie belegd bij de desbetreffende gemeente welke kan worden ondersteund door het Veiligheidshuis (8)**. Tijdens deze stap ontvangt het Veiligheidshuis van de gemeente de volledige shortlist met standaardrapportage en indien aanwezig een netwerkanalyse van de problematische jeugdgroep. *De gemeente kan hierbij gebruik maken van het VH, er kunnen afspraken met het VH gemaakt worden over de rolverdeling.*

VERDIEPENDE ANALYSE

Indien de rolverdeling en het tijdpad duidelijk zijn wordt er een **analyse op persoon door gemeente (9)** gemaakt. Het VH levert een *matrix* aan waarbij een onderdeel door de *gemeente moet worden ingevuld*. De gemeente ontvangt de namenlijst en voert per individu een analyse uit op diverse leefgebieden, bijvoorbeeld bij de leerplichtambtenaar, woon en werk, Centrum voor Jeugd en Gezin, et cetera. De gemeente informeert bij eventueel betrokken (hulpverleningsinstanties) naar de actuele stand van zaken met betrekking tot de individuele jongere en/of gezin.

Vervolgens wordt een **analyse op persoon door politie (10)** gemaakt. Het VH levert ook hier een *matrix* waarbij een onderdeel door de *politie moet worden ingevuld*. De politie voert per individu een systeemanalyse uit. *De informatiemakelaar in het VH ontvangt de namenlijst.*

Indien nodig wordt een **analyse op persoon door andere ketenpartners (11)** gemaakt. Ook hier wordt door het VH een *matrix* aangeleverd waarbij een onderdeel door de ketenpartners moet worden ingevuld. *De informatiemakelaar in het VH zet de matrix uit bij de relevante ketenpartners zoals het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, de reclassering, et cetera. Binnen 10 werkdagen wordt de informatie door de ketenpartners aan het VH geleverd.*

Naast deze integrale aanpak kan een strafrechtelijke aanpak lopen. De jongeren die een delict (strafbaar feit) hebben gepleegd worden dan **besproken in het Justitieel Casus Overleg (JCO) (13)**. Hierbij komt tevens naar voren of er een **voorlichtingsrapport door Reclassering (15)** of een **voorlichtingsrapportage door de Raad voor de Kinderbescherming (16)** moet komen. Het gaat bij de punten 13, 15 en 16 om de *strafrechtelijke zaken* die worden afgedaan in het JCO. De terugkoppeling vindt plaats bij de bespreking van de plannen van aanpak (22).

Deze **informatie wordt gevoegd in een startlijst door het VH (14)**. Hierbij komt alle informatie samen in de *matrix* waardoor er een *startlijst* tot stand komt.

Vervolgens zal de **informatie worden geanalyseerd (17)**. Het VH maakt samen met de *gemeente, OM en de politie een analyse* van alle geleverde informatie. Op grond van de verzamelde informatie wordt door de gemeente, OM, politie en VH *bepaald welke partijen moeten worden benaderd* voor een gezamenlijk overleg.

Binnen vijf werkdagen na ontvangst van de door de gemeente vergaarde informatie wordt er een **overleg met netwerkpartners (18)** belegd. De regie van dit overleg ligt bij de gemeente en het VH ondersteund hierin. De analyse die bij punt 17 is gemaakt wordt besproken met de netwerkpartners. Er wordt door de *netwerkpartners per lid van de jeugdgroep nagegaan of er aanvullende informatie nodig is*. Dit wordt gedaan aan de hand van de startlijst (die is gemaakt bij punt 14). Alle **informatie van gemeenten en netwerkpartners wordt gevoegd (19)**. De informatie moet binnen 10 werkdagen geretourneerd worden naar het VH, waarna het VH de eventuele aanvullende informatie voegt. **Eventuele aanvullende informatie (14)** kan worden toegevoegd.

Tijdens het JCO wordt een beslissing genomen (20) over de strafrechtelijke zaak. Geformuleerde plannen van aanpak ten behoeve van de minderjarige verdachten die worden besproken tijdens het JCO-jeugd worden aldaar ter kennis gebracht.

PLAN VAN AANPAK en UITVOERING

Vervolgens komt het onderdeel waarin **het Plan van Aanpak wordt vastgesteld op niveau van groep, domein en individu (21)**. Het doel van dit overleg is om tot een plan van aanpak te komen. In het Plan van Aanpak wordt overzichtelijk weergegeven wat actiepunten zijn en welke instrumenten worden ingezet. In dit document wordt een instrumentarium aangereikt dat kan worden gebruikt bij de aanpak van jeugdgroepen en bij het maken van een Plan van Aanpak. Afhankelijk van het verloop van het strafketenproces kunnen afspraken worden gemaakt tussen (strafrecht)ketenpartners en netwerkpartners om gezamenlijk een individuele plan van aanpak te formuleren en/of uit te voeren. Een plan van aanpak bestaat vaak uit diverse instrumenten die naast elkaar worden ingezet waarbij de verschillende maatregelen elkaar kunnen versterken. Hierna volgt een voorbeeld Plan van Aanpak, te vinden op pagina 16.

Nu een Plan van Aanpak is opgesteld kom je toe aan de **uitvoering van het Plan van Aanpak (22)**. De regie ligt bij de gemeente, ook bij criminele jeugdgroepen. De regie over de opsporing is in de wet neergelegd als taak van het OM. De regie van het strafrechtelijk onderdeel ligt derhalve in handen van het OM. Indien er sprake is van een samenwerking van de regie zal de regisseur vanuit de gemeente regelmatig contact moeten houden met het OM. Er dient *afstemming* te zijn tussen opsporing en aanpak op lokaal niveau. Het VH zal, waar nodig, kunnen ondersteunen in de coördinatie van de uitvoering van het Plan van Aanpak door verschillende partijen/netwerkpartners.

De **regievoering op de uitvoering (23)** ligt bij de gemeente. Ketenpartners dienen mogelijk onder regie van de gemeente bijeen te komen om de voortgang van de uitvoering te waarborgen en bij te stellen indien dit nodig is.

EVALUATIE

Vervolgens zal er een **evaluatie met netwerkpartners (24)** plaatsvinden. *Onder regie van de gemeente* wordt op een vooraf bepaald moment nagegaan of de geformuleerde doelstelling de het Plan van Aanpak is bereikt. *Resultaten worden teruggekoppeld naar de lokale driehoek*. Er worden succesfactoren en leerpunten benoemd.

De laatste stap is **de terugkoppeling van het proces en het resultaat aan de driehoek (25)**. De problematische jeugdgroep wordt *opnieuw door de politie geshortlist* om vast te stellen of de groep volgens de typering overlastgevend/crimineel nog bestaat.

3. Document Instrumentarium aanpak jeugdgroepen

Allereerst zijn er in het 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen' een aantal preventieve instrumenten opgenomen. Het valt hierbij op dat de mogelijkheden hiertoe veelal bij de gemeente liggen. De preventieve instrumenten zijn als apart onderdeel opgenomen in dit document.

Ten tweede zijn de instrumenten verdeeld aan de hand van *verschillende rechtsgebieden*. Juridische conflicten kunnen ontstaan naar aanleiding van verschillende onderwerpen. Om deze onderwerpen duidelijk te scheiden zijn er de volgende rechtsgebieden opgenomen: civiel recht, bestuursrecht en strafrecht. De rechtsgebieden zullen in dit document aangehouden worden als richtlijn van behandeling van het instrumentarium.

Ten derde is er een model Plan van Aanpak ontwikkeld naar aanleiding van 'Aanpak problematische jeugdgroepen, Handreiking voor gemeenten' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uit 2010 en naar aanleiding van de leidraad die

hierboven besproken is. In dit model kan op uniforme wijze een Plan van Aanpak worden vastgelegd. Hierin is op een snelle en overzichtelijke wijze o.a. vast te leggen welke instrumenten er ingezet worden/zijn, wie daar de verantwoordelijke persoon voor is en wat belangrijke data zijn. Een ingevulde Plan van Aanpak van een fictieve jeugdgroep is hierna op pagina 16 te vinden. Het model Plan van Aanpak is als bijlage opgenomen.

Ten vierde is er om een overzichtelijke helpende hand te bieden een schematisch overzicht van de mogelijkheden aan de hand van de opbouw van 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen' na de inhoudsopgave te vinden. Hierin is snel te zien wie welke instrumenten tot zijn beschikking heeft en wie verantwoordelijk is. De instrumenten die in deze schema's worden genoemd zijn allemaal terug te vinden in 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen'. Deze instrumenten worden aan de hand van een model uitgelegd zodat snel te vinden is wat bijvoorbeeld een instrument inhoudt.

De laatste noot voor het gebruik van dit document is dat bedacht moet worden dat de beste plannen van aanpak gemaakt worden door *gericht en duidelijk te communiceren, het denken in oplossingen en creatief te blijven*. Hierbij is het belangrijk om te onthouden dat met een integrale aanpak het meest bereikt wordt en derhalve een combinatie van instrumenten goed werkt. Tevens geeft dit document geen kant en klaar Plan van Aanpak, dit document is een handreiking bij het maken van een Plan van Aanpak. Elke jeugdgroep is anders, dus elk Plan van Aanpak is anders. Het samenstellen van een Plan van Aanpak is een kwestie van integraal samenwerken waarbij de nadruk komt te liggen op maatwerk.

Opmerkingen en nieuwe informatie zijn altijd welkom. Hiervoor kan contact worden opgenomen met...@

Voorbeeld Plan van Aanpak

Plan van aanpak problematische jeugdgroep³

Gemeente: Groningen Regievoerder: Gemeente
Naam Jeugdgroep: Spekkoperplantsoen
Type Jeugdgroep: Overlastgevend
Beschrijving van het gedrag en de context: Dagelijkse samenshooling van een groep van ongeveer 20 jeugdigen tussen 15 en 20 jaar bij de vijver langs een doorgaande fietsroute, tussen 18.00 en 23.00 uur. Gebruik van diverse soorten drugs, incidenteel handel daarin. Overmatig gebruik alcohol. In wisselende samenstelling plegen van winkeldiefstallen en auto-inbraken, mogelijk sprake van straatroven (onderzoek gaande).
Hoofddoelstelling: Elimineren overlast middels een individuele aanpak
Startdatum aanpak: 01-11-2012
Groepsgerichte aanpak
Toezicht Beschrijving maatregel1: inzage krijgen in groepsdynamiek Middelen: jongerenwerk Termijnen: 3 maanden Verantwoordelijke organisaties: gemeente Naam: Van der Vleuten Tel nummer: -5011223344
Repressief toezicht Beschrijving maatregel 2: Opnemen als A-project Middelen: repressief optreden tegen overlast Termijnen: 3 maanden Verantwoordelijke organisaties: regiopolitie Groningen Naam: Jeugdagent P. Knuppel Tel nummer: -611336699
Beschrijving maatregel 3: [doelstelling] Middelen: [doelstelling] Termijnen: [doelstelling] Verantwoordelijke organisaties: [doelstelling] Naam: [naam] Tel nummer: [telnr]

³ Voor best practices kan ook gekeken worden op http://www.wegwijzerjeugdveiligheid.nl/overlastgevende_jongeren/selectiefunctie.

Situatie- of domeingerichte aanpak:

verlichting

Beschrijving maatregel1: T.b.v. veiligheid publiek meer verlichting in plantsoen

Middelen: plaatsen lantaarnpalen

Termijnen: 1 maand

Verantwoordelijke organisaties: Gemeente, Openbare werken

Naam: J. Schoppert Tel nummer: 050-44662211

bestuursrechtelijke maatregel

Beschrijving maatregel 2: inperken alcoholgebruik door middel van een alcoholverbod.

Middelen: APV aanpassen

Termijnen: 3 maanden

Verantwoordelijke organisaties: gemeente

Naam: J. Klokje Tel nummer: -5066553311

Beschrijving maatregel 3: [doelstelling]

Middelen: [doelstelling]

Termijnen: [doelstelling]

Verantwoordelijke organisaties: [doelstelling]

Naam: [naam] Tel nummer: t

Persoonsgerichte aanpak:

Naam: HANGER

Voornamen: Bernhard Erick

Geb. datum: 01-04-1995 **plaats:** Jipsingboernijveen

Adres: Akkerbouwersteeg 12

Postcode: 9900 AA **Woonplaats:** Groningen

Rol in de groep: kernlid

Gemeentelijke informatie: Bennie woont bij moeder. Moeder is alcoholverslaafd en verblijft regelmatig bij een vriend. Bennie zoekt zijn heil op straat. Volgt een opleiding horeca MBO. Sprake van regelmatig schoolverzuim en is bij de LPA onder de aandacht. Hulpverlening binnen het gezin maar gericht op moeder.

Justitiële informatie: Meerdere antecedenten geweldsdelicten, thans strafrechtelijk onderzoek gaande naar een straatroof waarbij HANGER als verdachte is aan te merken.

Lopende voorwaarden: Jeugdreclassering

Proeftijd tot: 14-09-2014

Aanhouding

Beschrijving maatregel1: Aanhouding HANGER bespoedigen, waarmee de angel uit de groep wordt gehaald.

Middelen: [aanhouding]

Termijnen: 1 week

Verantwoordelijke organisaties: Openbaar Ministerie

Naam: OvJ Spoorstra Tel nummer: 5075099999

OTS

Beschrijving maatregel 2: gesloten plaatsing civiel

Middelen: OTS

Termijnen: 1 maand

Verantwoordelijke organisaties: BJZ/RvK

Naam: K. de Zoeker Tel nummer: -5088776655

Beschrijving maatregel 3: [doelstelling]

Middelen: [doelstelling]

Termijnen: [doelstelling]

Verantwoordelijke organisaties: [doelstelling]

Naam: [naam] Tel nummer: t

Naam: [naam]

Voornamen: [voornaam]

Geb. datum: 01-01-01 **plaats:** [plaats]

Adres: [adres]

Postcode: [postcode] **Woonplaats:** [plaats]

Rol in de groep: maak keuze

Gemeentelijke informatie: [analyse1]

Justitiële informatie: [analyse2]

Lopende voorwaarden: [voorwaarden]

Proeftijd tot: 01-01-01

Beschrijving maatregel1: [doelstelling]

Middelen: [doelstelling]

Termijnen: [duur]

Verantwoordelijke organisaties: [organisatie]

Naam: [naam] Tel nummer: [telnr]

Datum evaluatie 01-02-2013

Uitkomst evaluatie: maak keuze (toelichten)

Toelichting: [toelichting]

Datum informeren driehoek: 15-02-2013

[-] **Documenten?**

Matrix

B. Preventieve mogelijkheden

1. Algemeen

In dit stuk, 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen', wordt begonnen met het benoemen van de preventieve mogelijkheden. Dit is een bewuste keuze aangezien het goed is om allereerst te kijken of er preventieve instrumenten ingezet kunnen worden. Preventieve instrumenten kunnen het minst ingrijpend in het leven van een jeugdige zijn, maar toch een groot effect hebben. Zwaardere instrumenten zouden pas ingezet zouden moeten worden indien de lichtere instrumenten niet werken of niet meer mogelijk zijn. Hierbij kan het gebruik van strafrecht als zwaar instrument gezien worden.

Preventieve mogelijkheden liggen veelal in de handen van de gemeente. Er zijn vele mogelijkheden om een jeugdgroep aan te pakken door middel van preventieve mogelijkheden. Er kunnen goed preventieve mogelijkheden worden ingezet die onderdeel zijn van een maatwerk Plan van Aanpak. De preventieve middelen zullen veelal gebruikt kunnen worden bij hinderlijke of overlastgevende jeugdgroepen maar ook bij leden van criminele jeugdgroepen die nog geen strafrechtelijke handelingen hebben gepleegd. Hierna volgen een aantal van preventieve instrumenten. De opsomming is niet limitatief. Het is derhalve belangrijk om bij het gebruik van preventieve mogelijkheden ook te denken aan opties die hieronder niet genoemd worden. Dit is het geval aangezien elke jeugdgroep maatwerk nodig heeft. Het kan zijn dat bij een specifiek geval een specifieke preventieve mogelijkheid past die niet in het 'Instrumentarium aanpak van jeugdgroepen' genoemd wordt.

De maatregelen die in dit stuk zijn opgenomen, zijn verdeeld aan de hand van de verschillende niveaus van aanpak, namelijk gebiedsgericht, groepsgericht en persoonsgericht.

2. Gebiedsgericht

2.1 Opknappen of inrichten van een legale hangplek

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: jongeren samen laten komen op een voor buurtbewoners aanvaardbare manier.

Doelgroep: overlastgevende jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: Jongeren krijgen een eigen hangplek op een voor de buurt acceptabele manier. Dit betekent dat er met buurtbewoners gesproken moet worden over wat zij acceptabel vinden. Jongeren trekken dan niet meer door de buurt en zijn beter te monitoren door bijvoorbeeld de politie of jongerenwerk.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Mogelijke locaties moeten in kaart worden gebracht als er behoefte blijkt te zijn aan een hangplek.
- Er kunnen afspraken worden gemaakt over het inrichten van de hangplek met o.a. buurtbewoners, gemeente, jongerenwerk en politie.
- Financiële middelen.

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: jongeren, buurtbewoners, politie of gemeente.

Uitvoerder: gemeente (evt. in samenwerking met de jongeren).

Toezichthouder: jongerenwerk, straatcoaches of politie.

Beslisser: gemeente.

Wanneer toepassen: indien er door afwezigheid van een hangplek overlast veroorzaakt wordt in de buurt/wijk.

2.2 Verlichting

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: overlastlocatie veiliger maken voor buurtbewoners en de overlastlocatie onaantrekkelijker maken voor de overlastgevende jongeren.

Doelgroep: overlastgevende jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: op overlastlocaties wordt meer verlichting aangebracht. Hierdoor wordt de overlastlocatie veiliger en overzichtelijker. Tevens is het rondhangen in een goedverlichte plek voor jongeren minder aantrekkelijk.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Slecht verlichte locatie wordt in kaart gebracht;
- er wordt een voorstel gedaan tot meer of betere verlichting inclusief de financiële haalbaarheid hiervan;
- moet passen binnen het verlichtingsplan van de gemeente of er moet een duidelijke onveilige situatie zijn.
- Financiële middelen.
- De nieuwe verlichting wordt aangebracht.

Duur: langdurig.

Procedure:

Initiator: buurtbewoners, politie of gemeente.

Uitvoerder: gemeente of eigenaar terrein

Toezichthouder: gemeente.

Beslisser: gemeente of eigenaar terrein

Wanneer toepassen: indien er overlast door jongeren is op een slecht verlichte locatie.

N.B. Indien het een openbare weg betreft gaat de gemeente erover. Tevens kan het om particulier terrein gaan, dan kunnen particulieren zelf ook voor kiezen om extra verlichting te plaatsen.

2.3 Mosquito

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: jongeren van een overlastlocatie laten vertrekken.

Doelgroep: overlastgevende jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: Op een specifieke overlastlocatie zoals bijvoorbeeld een portiek of het stationsgebied kan een mosquito worden opgehangen. De mosquito geeft een dermate hoge piep dat deze piep alleen voor jongeren hoorbaar is. Hierdoor zullen jongeren weggaan/wegblijven van de plek waar de mosquito hangt.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Op de specifieke locatie kijken welke (juridische) mogelijkheden er zijn om de maatregel toe te passen.
- Het inzetten van de mosquito dient in de APV opgenomen te zijn aangezien er geen grondslag in een formele wet is te vinden.
- De aanwezigheid van een mosquito kan met een bord worden aangegeven.

Duur: mosquito heeft een tijdelijk karakter van maximaal één jaar.

Procedure:

Initiator: politie, omwonenden, jongerenwerk of gemeente.

Uitvoerder: gemeente of eigenaar terrein.

Toezichthouder: gemeente.

Beslisser: gemeente (veelal door college van Burgemeester & Wethouders).

Wanneer toepassen: indien op een specifieke overlastlocatie door jongeren overlast wordt gegeven.

Wettelijke grond: het inzetten van de mosquito dient in de APV opgenomen te zijn.

N.B. de mosquito wordt als laatste redmiddel gezien, dus als andere maatregelen geen effect (meer) hebben. Dit is het geval aangezien de mosquito in strijd kan zijn met een aantal mensenrechten zoals o.a. lichamelijke integriteit en bewegingsvrijheid en mede daarom niet onomstreden is.

3. Groepsgericht

3.1 Scholen bij de overlast betrekken

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: de school heeft meer mogelijkheid de jongere te bereiken.

Doelgroep: school en de jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: In overleg met scholen waar veel overlastgevende jongeren les krijgen kan er samen met de gemeente gekeken worden wat de school kan doen aan de problematiek. Leraren van de jongeren kunnen bijvoorbeeld les en voorlichting krijgen. Maar de jongeren zelf kunnen ook les en trainingen krijgen over bijvoorbeeld omgaan met groepsdruk.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Voorlichtingen en trainingen over overlast en groepsdruk kunnen aangeboden worden in bepaalde lessen.

- Ook kunnen de leraren zelf hier training in krijgen.
- Financiële middelen.

Duur: afhankelijk van het geval

Procedure:

Initiator: gemeente of de school.

Uitvoerder: er kan een derde partij ingeschakeld worden (zoals bijvoorbeeld Halt).

Toezichthouder: gemeente en de school.

Beslisser: gemeente en de school.

Wanneer toepassen: Indien de school de jongeren kan bereiken kan er een cursus ingezet worden.

3.2 Meer toezicht op straat

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: de jeugdgroep uit de anonimiteit halen, in kaart brengen en laten zien aan de groep dat toezicht aanwezig is.

Doelgroep: overlastgevende jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: de wijkagent, stadstoezicht, straatcoaches, preventieteam en jongerenwerker zijn zichtbaar op straat aanwezig om onder andere contacten te onderhouden met de groepen in de wijk en zicht te krijgen op gedrag van de groep. De leden van de groep worden in kaart gebracht (rol, status en achtergrond) en de groep als geheel komt in beeld. De wijkagent houdt zich op de sfeer van de groep en veranderingen in samenstelling, locatie, etc.

Criteria en/of randvoorwaarden:

De groep wordt via de Beke-methodiek gecategoriseerd. Met dit instrument kunnen wijkagenten periodiek de aard en omvang van problematische jeugdgroepen in hun wijk in beeld brengen.

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: politie of gemeente.

Uitvoerder: wijkagent, stadstoezicht, straatcoaches, preventieteam en jongerenwerker.

Toezichthouder: wijkagent, stadstoezicht, straatcoaches, preventieteam en jongerenwerker.

Beslisser: gemeente (taskforce jeugd).

Wanneer toepassen: indien er sprake is van een overlast door een groep jongeren.

N.B. Er is geen wettelijke grond voor dit instrument. Wel heeft de aanpak prioriteit bij de gemeenten, politie en OM en derhalve is het belangrijk dat de groep in beeld wordt gebracht. De methodiek van Beke is een methode om de groep in beeld te brengen.

3.3 Sport activiteiten

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: jongeren in hun vrije tijd actief laten sporten zodat ze geen overlast in de wijk veroorzaken.

Doelgroep: overlastgevende jongeren.

Inhoudelijke omschrijving: de jongeren worden geïnformeerd over het aanbod van sportactiviteiten en worden door een jongerenwerker geactiveerd om daadwerkelijk hieraan deel te nemen. Dit doet de jongerenwerker door de jongere te begeleiden.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Er is voldoende gelegenheid tot sportactiviteiten.
- De professionals zijn bekend met het sportaanbod;
- Indien deelname nog een drempel is voor de jongere, begeleidt het jongerenwerk de jongeren hierin tot dat deelname een feit is.

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: gemeente.

Uitvoerder: gemeente, jongerenwerk en sportcomplexen.

Toezichhouder: gemeente.

Beslisser: gemeente.

Wanneer toepassen: indien jongeren weinig gebruik maken van de sportmogelijkheden en overlast veroorzaken.

4. Persoonsgericht

4.1 Jongeren en ouders informeren

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: jongeren en ouders duidelijk maken dat de jongeren in de gaten worden gehouden.

Doelgroep: overlastgevende jongeren en hun ouders.

Inhoudelijke omschrijving: De groep wordt geanalyseerd en de meest prominente en vaak aanwezige figuren worden benoemd. Vervolgens stelt de gemeente in overleg met politie en OM een brief op waarin staat aangegeven waaruit de overlast van de groep bestaat, hoe zij dit willen aanpakken en welke consequenties dit kan hebben voor de jongeren. De burgemeester ondertekend deze brief. De jongeren uit een groep en hun ouders worden middels deze brief op de hoogte gesteld dat er een gezamenlijke aanpak tussen veiligheidspartners wordt ingezet. Eventueel wordt in samenwerking met het jongerenwerk en/of politie een bijeenkomst georganiseerd.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- In de brief komt een contactpersoon te staan waar de jongeren en/of hun ouders contact mee kunnen opnemen.
- De groep moet in beeld zijn gebracht door middel van de Beke-methodiek zodat duidelijk is wie lid is van de overlastgevende groep. Dit kan ook gestaafd worden door meldingen bij een meldpunt overlast.

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: de politie en de gemeente.

Uitvoerder: de gemeente in samenspraak met politie en OM.

Toezichthouder: gemeente, politie en/of jongerenwerk.

Beslisser: de gemeente.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld overlast in groepsverband in een wijk waar veel vernielingen worden gepleegd.

Grond: De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om openbare orde en veiligheid te bewaken. De gemeente, politie en bewoners hebben last van de overlast, hieruit vloeit de grond van dit instrument voort.

4.2 Gesprek met de burgemeester

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: informeren van ouders en de jongere en een oproep aan de ouders om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Doelgroep: overlastgevende jongeren en hun ouders.

Inhoudelijke omschrijving: Er kan eerst een brief gestuurd worden naar de jongere en de ouders ter informatie van de overlastgevende activiteiten van de jongeren. Hierna kan gekozen worden om een gesprek aan te gaan met de ouders. Ook kan er voor gekozen worden niet eerst een informerende brief te sturen maar direct over te gaan tot het uitnodigen voor een gesprek. Het beste is dat de gemeente naar buiten treedt met één gezicht. Als dit de burgemeester is laat dit de ernst van het geval blijken. In dit gesprek wordt de jongere en de ouders geïnformeerd over de mate van overlast en opgeroepen de verantwoordelijkheid te nemen. Tevens wordt er een helpende hand aangereikt door bijvoorbeeld hulp vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin te verwijzen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Er dient een uitnodiging gestuurd te worden voor een gesprek met de burgemeester of een ambtenaar van de gemeente.
- Het moet duidelijk zijn welke jongeren deelnemen aan de overlastgevende groep.

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: de gemeente.

Uitvoerder: de gemeente en eventueel met de politie, straatcoaches of jongerenwerk.

Toezichthouder: politie en gemeente.

Beslisser: gemeente.

Wanneer toepassen: indien een overlastgevende jongere middels een gesprek zou kunnen worden aangezet te stoppen met het overlastgevende gedrag.

Grond: De gemeente heeft de rol om openbare orde en veiligheid te bewaken. Hier vloeit dit instrument uit voort.

4.3 Dagbesteding

Categorie: preventieve maatregel.

Doel: het verschaffen van zinnige dagbesteding.

Doelgroep: jongeren zonder opleiding, diploma of werk.

Inhoudelijke omschrijving: Deze jongeren zijn vaak nauwelijks gemotiveerd om zelf verandering in hun leefsituatie aan te brengen en hebben problemen op diverse leefgebieden. Er wordt een intensieve begeleiding opgestart waarbij op alle leefgebieden gezocht wordt naar verbetering met als uiteindelijk doel de jongeren naar school te laten gaan, aan ervaring te helpen of aan een baan te krijgen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De jongere wordt besproken in bijvoorbeeld het Veiligheidshuis. Van daaruit wordt doorverwezen naar de juiste instantie ter verschaffing van een goede dagbesteding.
- De jongere moet bereid zijn tot deelname. De gemeente kan een jongere niet verplichten om een dagbesteding te hebben. Wel is het verplicht voor een jongere om een startkwalificatie te behalen (leerplicht).

Duur: afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: jongerenwerker, Centrum voor Jeugd en Gezin, politie of de gemeente.

Uitvoerder: jongerenwerk, Centrum voor Jeugd en Gezin of een andere specifieke instantie.

Toezichthouder: jongerenwerk of de andere specifieke instantie waar dit voor de jongere georganiseerd wordt, eventueel in overleg met de gemeente.

Beslisser: de jongere.

Wanneer toepassen: indien er sprake is van een overlastgevende jongere met problemen op bepaalde leefgebieden en dagbesteding heeft.

Grond: In het kader van welzijn is de gemeente hier bevoegd.

C. Civielrechtelijke maatregelen

1. Algemeen

Het civiele recht regelt betrekkingen en verhoudingen tussen burgers of organisaties onderling. Er is geen centrale instantie die een zaak voor de rechter brengt zoals in het strafrecht het OM dat wel doet. Indien een burger of organisatie van mening is dat er een recht wordt geschonden dient deze burger of organisatie de zaak zelf naar de rechter te brengen. Bij veel van deze maatregelen ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid hiervoor bij de ouder of verzorger. Enkele maatregelen geven de verantwoordelijkheid van de ouder over het kind aan een instantie. Voor dit stuk zal een belangrijk deel van de maatregelen liggen in het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Dit BW bestaat uit meerdere boeken waarvan boek 1 in dit document van belang is aangezien boek 1 over personen- en familierecht gaat.

1.1 Straat- en sociale contracten

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: de overlast verminderen door middel van overleg en eventueel het opstellen van contracten.

Doelgroep: overlastgevers, ouders en andere betrokkenen.

Inhoudelijke omschrijving: In overleg met overlastgevers, ouders en andere betrokkenen worden gedragsregels opgesteld, dit is het straatcontract. Indien dit contract wordt ondertekend komt het sociale contract tot stand.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Voordat het contract tot stand komt is het goed dat bijvoorbeeld jongerenwerk al met de betrokkenen spreekt over te maken afspraken.

Duur: nader te bepalen

Procedure:

Initiator: de gemeente.

Uitvoerder: jongerenwerk in een bepaalde wijk en de gemeente.

Toezihtouder: de politie.

Beslissers: betrokkenen bij het opstellen van het contract, hiervoor is overeenstemming nodig.

Wanneer toepassen: indien in een wijk of buurt overlastgevende groepen zijn.

Wettelijke grond: boek 6 afdeling 2 BW.

N.B. In Amsterdam is dit project uitgevoerd in stadsdeel de Baarsjes. Het intensieve voortraject heeft geleid tot meer cohesie en minder overlast. Het is niet gelukt een sociaal contract te sluiten met de jongeren, maar wel gelukt een straatcontract te sluiten. In 2006 is er in Rotterdam een pilot gestart waar de contracten civiel- of bestuursrechtelijk zouden moeten worden gehandhaafd.

1.2 BOPZ (Bijzondere opnemingen psychiatrisch ziekenhuis)

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: De gedwongen opname dient om gevaar af te wenden dat door een geestesstoornis of een gebrekkige ontwikkeling van de geestesvermogens wordt veroorzaakt. De Wet BOPZ geeft een grotere rechtsbescherming van de onvrijwillig opgenomen patiënt dan de voorgaande wet (Krankzinnigenwet).

Doelgroep: personen van 12 jaar of ouder met een geestesstoornis of een gebrekkige ontwikkeling van de geestesvermogens.

Inhoudelijke omschrijving: Er kan een verzoek worden gedaan tot opname in een psychiatrisch ziekenhuis. Voor een minderjarige geldt dat dit mogelijk door middel van een machtiging als een machtiging in de zin van art 1:261 BW, een machtiging tot OTS met gesloten uithuisplaatsing.

Een voorlopige machtiging, een voorlopige machtiging op eigen verzoek of een machtiging voortgezet verblijf strekken tot opname. Bij een voorwaardelijke machtiging en een nieuwe voorwaardelijke machtiging wordt opname voorkomen door het stellen van bepaalde voorwaarden.

Voor een kind onder de 12 jaar geldt dat een opname niet via de rechter gaat indien beide ouders het eens zijn over de opname. Als één van de ouders het niet eens is met de opname dan moet er wel naar de rechter worden gegaan.

Voor een jongeren van 12 jaar of ouder en voor volwassenen geldt dat de bijzondere opname via de rechter gaat, waarbij de jongere van 12 jaar of ouder dezelfde rechten heeft als een volwassenen. De jongere dient derhalve bijvoorbeeld gehoord te worden door de rechter.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De stoornis van de geestvermogens van betrokkene veroorzaakt gevaar, en;
- het gevaar kan niet buiten een psychiatrisch ziekenhuis worden afgewend, en;
- er is onvoldoende bereidheid tot de opname.
- Er dient een geneeskundige verklaring te zijn.

Duur:

- Een voorlopige machtiging duurt de opname maximaal zes maanden.
- Een machtiging eigen verzoek heeft de duur van minimaal zes maanden en maximaal één jaar.
- De machtiging voortgezet verblijf heeft een duur van maximaal één, twee of vijf jaren.
- Een voorwaardelijke machtiging duurt zes maanden en een eventuele verlenging één jaar.

Procedure:

Initiator: De officier van justitie kan namens het OM verzoeken een voorlopige machtiging te verlenen om iemand die gestoord is in zijn geestvermogens in een psychiatrisch ziekenhuis te doen opnemen en te doen verblijven. Voor een minderjarige die onder toezicht is gesteld geldt dat deze voorlopige machtiging geldt als een uithuisplaatsing (in de zin van 1:261 BW).

Uitvoerder: de officier van justitie is namens het OM belast met de tenuitvoerlegging.

Toezichthouder: het OM, de officier van justitie moet twee keer per jaar de instelling bezoeken.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien iemand een gevaar veroorzaakt voor zichzelf of voor anderen doordat zijn geestesvermogens zijn verstoord en zelf niet opgenomen wil worden.

Wettelijke grond: art. 1:261 BW, art. 2 t/m 14 Wet BOPZ (zie ook onder N.B.).

N.B. Op termijn zal de Wet BOPZ vervangen worden door de Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg. Doel van de nieuwe wet is gedwongen behandeling van mensen met psychische problemen minder ingrijpend te maken. Een belangrijk verschil is dat verplichte zorg straks ook buiten een instelling opgelegd kan worden. Het wetsvoorstel is op 5 mei 2012 ingediend bij de Tweede Kamer ter schriftelijke behandeling en heeft als Kamerstuknummer: 32399.

1.3 Huurrecht

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: Aanpakken van ernstig overlastgevend gedrag van huurders (of inwonenden) waarvoor de huurder verantwoordelijk is. Hieronder vallen ook kinderen van de huurder.

Inhoudelijke omschrijving: Het gaat om overlastgevend gedrag in de woning, de galerij of het portiek maar de maatregel wordt ook ingezet bij aanpak van jongerenoverlast in de buurt. Een hoofdhuurder die het woongenot van zijn burens verstoort houdt zich niet aan de verplichtingen die zijn aangegaan in de huurovereenkomst. De hoofdhuurder kan (schriftelijk) opgedragen worden om acties te ondernemen waar overlast voor andere huurders mee wordt voorkomen. Er zal door de verhuurder een traject gestart moeten worden gericht op het in gebreke stellen. Dit wordt gedaan door middel van een kort geding of een civiele procedure. De corporatie kan de hoofdhuurder een laatste kans aanbieden. In dat geval krijgt de huurder een nieuwe huurovereenkomst en eventueel een nieuwe woning op een plek elders in de stad of buiten de stad. Aan de nieuwe huurovereenkomst kunnen voorwaarden verbonden zijn zoals het accepteren van begeleiding. Er moet wel aantoonbaar bewijs van overlast zijn en dus een dossier zijn opgebouwd.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Aantoonbare overlast richting andere huurders van de woningcorporatie of huurachterstand (dossier opbouwen).

Duur: Onbepaalde tijd.

Procedure:

Initiator: Woningcorporatie.

Beslisser: De huurder of de verhuurder kan eventueel naar de rechter stappen. Indien dit het geval is zal de rechter beslissen over het geding.

Wanneer toepassen: In de praktijk blijkt in veel gevallen een aankondiging voldoende en leidt dit tot positieve gedragsverandering. In enkele gevallen is de huurder uit huis gezet.

Wettelijke grond: art. 7:213, art. 7:219 en art. 6:265 BW.

N.B. Het gaat om overlast voor andere huurders van dezelfde woningcorporatie.

2. Instrumenten jeugd

2.1 Ondertoezichtstelling (OTS)

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: De rechter kan de OTS uitspreken om hulp en steun te verlenen aan ouders en kinderen, om de band tussen ouders en kinderen te herstellen en om een betere opvoedingssituatie te creëren. Een OTS is erop gericht de band tussen kind en ouders in stand te houden.⁴ Bij oudere kinderen kan de hulp en steun zich richten op het vergroten van de zelfstandigheid.

Doelgroep: Een minderjarige die zodanig opgroeit, dat zijn zedelijke of geestelijke belangen of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd. Ook hebben andere middelen ter afwending van deze bedreiging gefaald of zullen deze middelen falen.

Inhoudelijke omschrijving: Er kan bij de rechter verzocht worden om een OTS. Indien de rechter tot een OTS besluit krijgt het kind een gezinsvoogd vanuit Bureau Jeugdzorg toegewezen. Deze gezinsvoogd begeleidt het kind en de ouders bij het oplossen van opvoedingsproblemen. De ouders behouden het gezag over hun kind en blijven zelf verantwoordelijk. Zowel ouders als kind zijn verplicht de aanwijzingen op te volgen die de gezinsvoogd geeft. Wanneer de ouders zich niet houden aan deze aanwijzingen kan dit grond zijn voor ontzetting uit het gezag (zie ook C. 2.5 Ontzetting). Aanwijzingen worden schriftelijk vastgelegd. Deze aanwijzingen kunnen inhouden dat het kind in therapie of behandeling moet, maar het kan tevens het deelnemen aan een cursus door de ouders inhouden.

Bij acuut gevaar voor het kind kan de Raad voor de Kinderbescherming of de officier van justitie namens het OM de rechter om een voorlopige ondertoezichtstelling verzoeken. De Raad voor de Kinderbescherming zet het onderzoek voort, waarna de rechter de voorlopige maatregel zo nodig kan omzetten in een definitieve ondertoezichtstelling.

Criteria en/of randvoorwaarden:

Er moet sprake zijn van:

- Ernstige bedreiging van de zedelijke of geestelijke belangen of van de gezondheid van de minderjarige en;
- als andere middelen (zogenaamde vrijwillige hulpverlening) hebben gefaald of zullen falen.
- Er is geen (verwijtbaar) tekortschieten van de ouders vereist. OTS kan ook worden uitgesproken wanneer ouders hier niet mee instemmen of niet bereid zijn tot samenwerking met Bureau Jeugdzorg.

Duur: Ten hoogste een jaar en op verzoek kan de rechter de duur telkens voor ten hoogste een jaar verlengen. Het verzoek kan gedaan worden door Bureau Jeugdzorg, een ouder, een verzorger, de Raad voor de Kinderbescherming of het OM.

Procedure:

Initiator: Raad voor de Kinderbescherming, de officier van justitie namens het OM, een ouder of een ander die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt kunnen een verzoek indienen bij de rechter.

Uitvoerder: Bureau Jeugdzorg wijst een gezinsvoogd aan en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de OTS.

---

⁴ HR 13 december 1991, *NJ* 1992, 575.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming heeft de toezichthoudende taken op de uitvoering van de OTS.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien de minderjarige een aandoening heeft zoals een psychische stoornis of agressief gedrag dat ouders niet onderkennen.⁵ Of indien er dermate grote problemen in een gezin zijn dat de ontwikkeling van het kind wordt bedreigd.

Wettelijke grond: Afdeling 4 art. 1:254 e.v. BW en Wet op de Jeugdzorg.

N.B. De maatregel van OTS kan worden toegepast op kinderen die in Nederland verblijven, van welke nationaliteit zij ook zijn. Er is een maatschappelijk belang aan verbonden dat kinderen in Nederland niet zo opgroeien dat ze met zedelijke of lichamelijke ondergang worden bedreigd.⁶ De rechter kan *niet* ambtshalve besluiten tot OTS. Dit betekent dat de rechter niet uit zichzelf over kan gaan tot opleggen van een OTS.

2.2 OTS met machtiging uithuisplaatsing (MUHP)

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: De maatregel richt zich erop de ouder(s) zoveel mogelijk verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te laten behouden. Het doel is hulp en steun verlenen aan ouders en kinderen, de band tussen ouders en kinderen te herstellen en een betere opvoedings situatie te creëren.

Doelgroep: Minderjarigen die zodanig opgroeien dat de zedelijke of geestelijke belangen of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd en andere middelen ter afwendig van deze bedreiging hebben gefaald of zullen falen.

Inhoudelijke omschrijving: Uithuisplaatsing houdt in dat het kind gedurende dag en nacht uit huis is geplaatst. Er kan om een MUHP worden verzocht door Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming en het OM. Bij het verzoek moet een indicatiebesluit door Bureau Jeugdzorg worden overlegd. Voor een uithuisplaatsing is niet altijd een machtiging van de rechter nodig. De ouders kunnen zelf ook tot uithuisplaatsing overgaan indien Bureau Jeugdzorg daar geen bezwaar tegen heeft. Ook kan de uithuisplaatsing door Bureau Jeugdzorg geschieden indien de ouders hiertoe instemmen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De uithuisplaatsing dient noodzakelijk te zijn in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige, of;
- noodzakelijk tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid.
- Er moet een indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg worden overgelegd.
- Als er reeds een OTS loop moet er ook een verslag van het verloop daarvan worden overgelegd.

Duur: De MUHP is ten hoogste voor één jaar geldig. Door middel van een verzoek door Bureau Jeugdzorg of de Raad voor de Kinderbescherming kan de duur telkens met ten hoogste een jaar worden verlengd.

---

⁵ Hof Arnhem 29 november 2011, *LJN* BU6894.

⁶ HR 23 september 1949, *NJ* 1949, 634.

Procedure:

Initiator: Bureau Jeugdzorg (gezinsvoogdijinstelling), de Raad voor de Kinderbescherming en het OM kunnen een MUHP verzoeken.

Uitvoerder: De zorgaanbieder concretiseert de plaatsing van een OTS van een minderjarige door een pleeggezin toe te wijzen of goed te keuren. Bureau Jeugdzorg is met de uitvoering van de OTS belast.

Toezichthouder: de toetsende taak ligt bij de Raad voor de Kinderbescherming.

Beslisser: de rechter beoordeelt of de gronden voor een uithuisplaatsing zich voordoen.

Wanneer toepassen: indien dit noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid. Bijvoorbeeld indien een kind moeilijk op te voeden is door een bepaalde stoornis en de ouders niet in staat zijn het kind op te voeden.

Wettelijke grond: art. 1:261 BW, art. 261-291 en art. 798-813 Rv, Wet op de jeugdzorg.

N.B. Als de machtiging is afgegeven moet de gemaakte plaatsing ook verwezenlijkt worden, er dient dus daadwerkelijk plek tot plaatsing te zijn in een instelling.

2.3 OTS met machtiging gesloten uithuisplaatsing (gesloten jeugdzorg)

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: Bij jeugdigen met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat het verblijf in een gesloten instelling noodzakelijk is om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken.

Inhoudelijke omschrijving: Op verzoek van Bureau Jeugdzorg of de Raad voor de Kinderbescherming kan de rechter een machtiging voor gesloten uithuisplaatsing uitgeven. Ook kunnen ouders met gezag toestemming geven voor gesloten plaatsing van hun kind tot 21 jaar, zonder toestemming van het kind.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De jeugdige is onder toezicht gesteld;
- de voogdij over de jeugdige ligt bij een stichting, of degene die gezag over de jeugdige uitoefent met de opneming en het verblijf instemt.
- Een recent instemmingverklaring van een geregistreerd gedragsdeskundige moet aanwezig zijn.
- Er moet sprake zijn van ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen hebben die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat het verblijf noodzakelijk is om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken.

Duur: De machtiging gesloten uithuisplaatsing is ten hoogste geldig voor een jaar. Door middel van een verzoek van Bureau Jeugdzorg of de Raad voor de Kinderbescherming kan de duur telkens met ten hoogste een jaar worden verlengd.

Procedure:

Initiator: Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming kunnen een verzoek tot machtiging gesloten uithuisplaatsing bij de rechter neerleggen.

Uitvoerder: Bureau jeugdzorg plaatst de jeugdige in een instelling voor gesloten jeugdzorg.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming.

Beslisser: de rechter kan op verzoek een machtiging verlenen om een jeugdige, ongeacht instemming, in een accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.

Wanneer toepassen: Een voorbeeld is indien er sprake is van ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen door ADHD en ODD.⁷

Wettelijke grond: art. 1: 261 e.v. BW en Hoofdstuk IVa Wet op de jeugdzorg.

N.B. Gesloten jeugdzorg is tevens mogelijk voor 18-21-jarigen, hiervoor is nodig dat er voor de jeugdige op het tijdstip waarop zij meerderjarig werden een machtiging gold.

2.4 Ontheffing

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: het belang van het kind waarborgen.

Doelgroep: ouders van minderjarige kinderen.

Inhoudelijke omschrijving: Er kan een verzoek tot ontheffing van het ouderlijk gezag ingediend worden bij de rechter. Het kind woont vaak al niet meer thuis en is door middel van de ontheffing definitief uit huis geplaatst, meestal in een pleeggezin. Een ontheffing hoeft niet voor alle kinderen te worden uitgesproken. De ontheffing kan zich beperken tot een bepaald kind wanneer de ongeschiktheid/onmacht het kind op te voeden veroorzaakt wordt door bepaalde eigenschappen van het kind.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De ontheffing is noodzakelijk in het belang van het kind;
- er is sprake van ongeschiktheid of;
- onmacht van de ouder om zijn plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen.

Ontheffing kan niet worden uitgesproken indien de ouder zich hiertegen verzet, tenzij:

- Na een OTS van ten minste zes maanden blijkt, of na een uithuisplaatsing gegronde vrees bestaat dat deze maatregel onvoldoende is om de bedreiging van zedelijke of geestelijke belangen of gezondheid af te wenden;
- als na de ontzetting van de ene ouder ontheffing van de andere ouder nodig is om de kinderen te onttrekken aan de invloed van de ontzette ouder;
- als de geestvermogens van de ouder zodanig zijn gestoord, dat hij niet in staat is zijn wil te bepalen of de betekenis van zijn verklaring te begrijpen;
- in geval van pleeggezinplaatsing van langer dan één jaar en als terugkeer van het kind naar de eigen ouders ernstig nadeel voor hem oplevert.

Duur: De ontheffing geldt voor onbepaalde tijd, maar eindigt zodra het kind meerderjarig wordt. Een ontzetting is niet definitief, de ouder kan in gezag worden hersteld.

---

⁷ Rechtbank Assen 18 augustus 2010, L/JN B04711.

Procedure:

Initiator: De Raad voor de Kinderbescherming, het OM of een pleegouder kunnen een verzoek tot ontheffing indienen (ontheffing kan niet op verzoek van de ouders zelf worden uitgesproken).

Uitvoerder: Het gezag over het kind, in de vorm van voogdij, wordt overgedragen aan Bureau Jeugdzorg of aan de pleegouders.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: Ontheffing kan worden toegepast indien de ouder van het gezag ongeschikt of onmachtig is zijn plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen en het belang van het kind zich daar niet tegen verzet.

Wettelijke grond: art. 1:266 BW.

N.B. Als één ouder wordt ontheven komt het ouderlijk gezag bij de andere ouder te liggen. De ongeschiktheid of onmacht mag niet geheel van tijdelijke aard zijn (bijvoorbeeld door ziekenhuisopname van de ouder).

2.5 Ontzetting

Categorie: civielrechtelijke maatregel.

Doel: Ontzetting uit het ouderlijk gezag heeft een ontrendend karakter voor ouders, zij hebben zich namelijk verwijtbaar verkeerd gedragen. Het belang van het kind staat voorop bij de ontheffing van het ouderlijk gezag.

Doelgroep: ouders van minderjarige kinderen.

Inhoudelijke omschrijving: De rechter kan ontzetting uitspreken als dit in het belang van het kind noodzakelijk is. Het gezag kan overgaan naar de andere ouder. Tevens kan Bureau Jeugdzorg of een andere voogdijinstelling in dat geval voogdij over het kind uitoefenen. Het kind wordt opgevoed in een pleeggezin of tehuis.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Ontzetting is noodzakelijk in het belang van de kinderen.
- Bij misbruik van het gezag of grove verwaarlozing door de ouder;
- slecht levensgedrag van de ouder;
- een onherroepelijke veroordeling wegens een aantal misdrijven door de ouder (na te lezen in art. 1:269 BW), hieronder vallen ook het plegen, doen plegen, medeplegen en uitlokken van het misdrijf;
- in ernstige mate veronachtzamen van de aanwijzingen van Bureau Jeugdzorg.
- Er moet gegronde vrees bestaan voor verwaarlozing van de belangen van het kind.

Duur: De ontzetting geldt voor onbepaalde tijd, maar eindigt zodra het kind meerderjarig wordt. Een ontzetting is niet definitief, een ouder kan in gezag worden hersteld.

Procedure:

Initiator: Ontzetting van het gezag dient te worden uitgesproken op verzoek van de andere ouder, een van de bloed- of aanverwanten van de kinderen tot en met de vierde graad

(broers/zussen, ooms/tantes, volle nichten/neven), de verzorger, de Raad voor de Kinderbescherming of op verzoek van het OM.

Uitvoerder: Er is geen sprake van een eenduidige uitvoerder. Dit kan de andere ouder betreffen, Bureau Jeugdzorg of een pleeggezin.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld het stelselmatig onthouden van ieder onderwijs valt onder grove verwaarlozing, ook indien dit geschiedt op grond van levensovertuiging.⁸

Wettelijke grond: art. 1:269 BW.

N.B. Een geestelijk gestoorde ouder kan nooit worden ontzet omdat een grond voor ontzetting hem niet kan worden toegerekend.

Er kan onderscheid gemaakt worden ten aanzien van de aanwezige kinderen.

Het criterium van veronachtzamen van aanwijzingen van het Bureau Jeugdzorg heeft vooral preventieve werking en geeft een sanctie voor meewerken aan een OTS of uithuisplaatsing.

---

⁸ Hof 's-Gravenhage 26 februari 1930, NJ 1930/398.

D. Bestuursrechtelijke maatregelen

1. Gemeentewet

Er zijn verschillende omschrijvingen van de inhoud van het bestuursrecht. Over het algemeen kan gezegd worden dat bestuursrecht het recht is tussen de overheid en burger. Voor dit document is het van belang om duidelijk te krijgen welke mogelijkheden er in het bestuursrecht liggen bij de aanpak van jeugdgroepen. Belangrijk hierbij is dat de burgemeester en de gemeente een aantal mogelijkheden hebben om overlast en verstoring van de openbare orde te voorkomen. Door middel van deze mogelijkheden is justitieel ingrijpen niet altijd direct nodig. De Gemeentewet wordt in dit document als basis genomen voor bestuursrechtelijke maatregelen en geeft een algemeen kader op het gebied van openbare orde en veiligheid. De burgemeester is volgens artikel 172 van de Gemeentewet belast met de handhaving van de openbare orde. De burgemeester is bevoegd om overtredingen van wettelijke voorschriften met betrekking tot de openbare orde te beletten of te beëindigen met bediening van de politie. Tevens is de burgemeester bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees hiervan bevelen te geven die noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, het gaat hierbij om acuut gevaar. Het niet voldoen aan deze bevelen is strafbaar ingevolge art. 182 Wetboek van Strafrecht (hierna: WvSr). In zijn algemeenheid ligt de bevoegdheid van de burgemeester dus in art. 172 Gemeentewet. In dit onderdeel, D. Bestuursrechtelijke maatregelen, zullen specifieke bevoegdheden behandeld worden welke te vinden zijn in de Gemeentewet en andere (bijzondere) wetten. Daarna zal er in worden gegaan op Algemene Plaatselijke Verordeningen (hierna: APV) waarin tevens bevoegdheden neergelegd zijn. In onderdeel E. wordt de Overlastwet behandeld. Een deel van de Overlastwet ligt in de Gemeentewet, maar aangezien dit als een op zichzelf staande wet gezien kan worden zal deze wet in een apart onderdeel behandeld worden.

1.1 Preventief fouilleren, art. 151 b Gemeentewet

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: in beslag nemen van wapens, mensen ertoe bewegen geen wapens bij zich te dragen en mensen een veilig gevoel geven.

Doelgroep: overlastgevende personen in een veiligheidsrisicogebied.

Inhoudelijke omschrijving: Er wordt een veiligheidsrisicogebied aangewezen. Dit is een gebied dat naar bestemming of vast gebruik voor iedereen toegankelijk is, met een hoog risico op geweldsdelicten en dreigingen met vuurwapens.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De burgemeester heeft overleg met de officier van justitie voor hij een gebied aanwijst.
- Het aanwijzingsbesluit moet schriftelijk en goed gemotiveerd zijn.

Duur: voor een bepaalde duur die niet langer is dan strikt noodzakelijk en een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk.

Procedure:

Initiator: de gemeenteraad kan de burgemeester de bevoegdheid geven.

Uitvoerder: binnen een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie namens het OM de politie gelasten preventief te fouilleren.

ToeziChthouder: de officier van justitie namens het OM.

Beslissers: de burgemeester.

Wanneer toepassen: bij concentraties van uitgaansgelegenheden met bijzondere gevaarzetting, evenementen met verhoogd risico voor de openbare orde en veiligheid, gebieden met voortdurende drugsoverlast.

Wettelijke grond: art. 151b Gemeentewet.

N.B. In Noord-Nederland worden in de APV's meestal het aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden ook genoemd.

1.2 Cameratoezicht, art. 151c Gemeentewet

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: preventieve handhaving van de openbare orde en opsporing van gepleegde strafbare feiten.

Doelgroep: overlastgevende personen.

Inhoudelijke omschrijving: om verstoring van de openbare orde te voorkomen worden er camera's geplaatst op openbare plaatsen, zoals bijvoorbeeld straten, plantsoenen of winkelgalerijen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Cameratoezicht is alleen mogelijk op openbare plaatsen.
- Aanwezigheid van camera's moet voor iedereen duidelijk zijn.
- Beelden mogen ten hoogste vier weken worden bewaard.

Duur: na overleg met de officier van justitie van het OM *in de driehoek* bepaalt de burgemeester de duur van de plaatsing van de camera.

Procedure:

Initiator: de gemeente.

Uitvoerder: stadstoezicht.

ToeziChthouder: stadstoezicht.

Beslissers: de burgemeester/gemeenteraad.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld bij uitgaansgebieden, de omgeving van het station, winkelgebieden en gebieden met druggerelateerde criminaliteit.

Wettelijke grond: art. 151c Gemeentewet.

N.B. In Noord-Nederland wordt in de APV's meestal cameratoezicht ook genoemd.

1.3 Toezicht op openbare gemakkelikheden en inrichtingen, art. 174 Gemeentewet

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: gericht op herstel van de openbare orde en veiligheid.

Doelgroep: overlastgevende personen tijdens openbare vermakelijkheden.

Inhoudelijke omschrijving: De burgemeester heeft het toezicht op openbare samenkomsten en vermakelijkheden op de voor het publiek openstaande gebouwen en erven. Het is hierbij relevant hoe de gelegenheid onder normale omstandigheden gebruikt wordt. Openbare vermakelijkheden en samenkomsten zijn bijvoorbeeld: kermis, festivals, (voetbal)wedstrijden, persconferentie. Voorbeelden van openbare inrichting en erven zijn: winkel, bioscoop, theater, coffeeshop, seksinrichting, maar ook de voor publiek toegankelijke delen van gemeentehuis, provinciehuis, rechtbank en musea.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Toezicht houdt hier naleving, geven van bevelen en toezicht op uitvoering van verordeningen in.
- Er zijn geen wettelijke regelingen of gewone middelen voor handen;
- het bevel is niet in strijd met hogere wetgeving;
- verstoring van de orde moet concreet en acuut zijn;
- bij de motivering moeten de overwegingen vermeld zijn, en;
- er moet een einddatum aan het bevel verbonden zijn.

Procedure:

Initiator: de politie of de gemeente.

Uitvoerder: de politie.

Toezichthouder: de gemeente.

Beslisser: de burgemeester heeft de bevoegdheid hierover te beslissen.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien op een kermis een jeugdgroep overlast veroorzaakt.

Wettelijke grond: art. 174 Gemeentewet.

1.4 Ophouden van groepen, art. 154a en 176a Gemeentewet

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: groepen van personen ophouden in verband met overlast en verstoring van de openbare orde.

Doelgroep: een concentratie van personen.

Inhoudelijke omschrijving: Bestuurlijke ophouding is het onderbrengen en vasthouden van personen op een bepaalde plaats voor een korte tijd, met inbegrip van het overbrengen naar die plaats. Het ophouden van groepen wordt veelal gebruikt bij voetbalwedstrijden.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Het gaat om voorzienbare situaties; er is een concrete omstandigheid waardoor de verwachting bestaat dat ophouding van groepen nodig is.
- Door de burgemeester aangewezen groepen;
- aangegeven plaats;
- (overbrengen naar de plaats van) tijdelijke ophouding;

- (daadwerkelijke) niet-naleving van een door de gemeenteraad vastgesteld en aangewezen specifiek voorschrift;
- groepsgewijs;
- omstandigheden als bedoeld in art. 175 Gemeentewet;
- noodzakelijk ter voorkoming van voortzetting of recidive.

Duur: Vanwege proportionaliteit moet de bestuurlijke ophouding zo kort mogelijk duren. Maximaal mag de ophouding 12 uren duren.

Procedure:

Initiator: de gemeenteraad kan bij APV van de burgemeester groepen doen ophouden. Indien er geen APV is kan de burgemeester middels 176a Gemeentewet tot bestuurlijke ophouding besluiten.

Uitvoerder: de politie ziet toe op de ophouding.

Toezichthouder: de politie ziet toe op de ophouding.

Beslisser: de bevoegdheid is van de burgemeester, maar het is wenselijk dat de burgemeester overlegt met de officier van justitie.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er sprake is van gevaar van escalatie tussen groepen zoals bij een voetbalwedstrijd.

Wettelijke grond: art. 154a Gemeentewet.

N.B. In Noord-Nederland wordt in de APV's meestal het ophouden van groepen ook genoemd.

2. Bijzondere wetten

2.1 Inbewaringstelling, Wet BOPZ

Categorie: noodmaatregel, bestuursrechtelijke maatregel, beschikking in de zin van art. 1:3 lid 2 Awb.

Doel: het wegnemen van het onmiddellijk dreigende gevaar waarvan ernstig vermoed wordt dat het veroorzaakt wordt door een geestesstoornis.

Doelgroep: personen van 12 jaar of ouder met een stoornis in de geestvermogens .

Inhoudelijke omschrijving: De burgemeester kan lastgeven dat een persoon onvrijwillig wordt opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis Dit is een ordemaatregel en een noodmaatregel, er dient een spoedeisend karakter van de opname te zijn.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- betrokkene veroorzaakt onmiddellijk en dreigend gevaar;
- er bestaat een ernstig vermoeden dat een stoornis van de geestvermogens de betrokkene het gevaar doet veroorzaken;
- het gevaar zo onmiddellijk dreigend is dat er geen tijd is een procedure in te gaan voor een voorlopige machtiging;
- en het gevaar niet door tussenkomst van personen of instellingen buiten een psychiatrisch ziekenhuis kan worden afgewend.
- Er dient een geneeskundige verklaring aanwezig te zijn.
- De burgemeester moet opdracht geven tot lastgeving.

Duur: Inbewaringstelling is een tijdelijke maatregel van maximaal drie weken. Deze maatregel mag maar kort duren, namelijk de tijd die nodig is om:

- de officier van justitie namens het OM een verzoek bij de rechter te kunnen laten indienen om de inbewaringstelling te laten voortzetten.

Procedure:

Initiator: een ieder die vindt dat iemand gevaar veroorzaakt kan dit melden aan de politie of een crisisdienst.

Uitvoerder: ambtenaren aangesteld voor uitvoering van de politietaak, die zich voorzien van de bijstand van personen met kennis van de zorg voor personen die gestoord zijn in hun geestesvermogens.

Toezichthouder: het psychiatrische ziekenhuis.

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: Indien een persoon een gevaar is voor zichzelf of omgeving door stoornis van de geestvermogens, maar niet vrijwillig opgenomen wil worden.

Wettelijke grond: afdeling 3, art. 20 e.v. Wet BOPZ.

N.B. de burgemeester dient de inspecteur en de officier van justitie van het desbetreffende ambtsgebied telefonisch of mondeling op de hoogte te stellen.

Indien het gaat om een minderjarige geldt de beslissing als machtiging zoals bedoeld in art. 1:261 BW, OTS met gesloten uithuisplaatsing.

2.2 Wet tijdelijk huisverbod

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel (beschikking in de zin van de Awb).

Doel: ernstig en onmiddellijk gevaar voor veiligheid van personen die in de woning wonen of incidenteel verblijven opheffen.

Doelgroep: meerderjarige personen.

Inhoudelijke omschrijving: De burgemeester mag een huisverbod opleggen bij (een ernstige) dreiging van huiselijk geweld of (een ernstig vermoeden van) kindermishandeling. Het verbod houdt in dat de pleger van geweld tien dagen de woning niet meer in mag. Ook mag de pleger in die periode geen contact opnemen met de partner of de kinderen. Het huisverbod moet ervoor zorgen dat de situatie niet verder uit de hand loopt. Het zorgt voor een afkoelingsperiode waarin hulpverlening voor de pleger en het slachtoffer op gang kan komen. Voor de pleger van huiselijk geweld kan corrigerende hulpverlening worden gezocht.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- meerderjarige (mogelijke) pleger van huiselijk geweld;
- meer dan incidenteel verblijf, en;
- sprake van (dreiging van) huiselijk geweld.

Duur: het verbod geldt voor een periode van tien dagen en kan verlengd worden tot ten hoogste vier weken.

Procedure:

Initiator: de politie of de burgemeester.

Uitvoerder: de politie.

Toezichthouder: de burgemeester.

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er sprake is van een ernstige dreiging van huiselijk geweld.

Wettelijke grond: Wet tijdelijk huisverbod.

N.B. indien een huisverbod wordt opgelegd wegens (ernstig vermoeden van) kindermishandeling neemt de burgemeester contact op met Bureau Jeugdzorg.

2.3 Wet werk en bijstand (Wwb)

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: stok achter de deur bij overlastgevende personen.

Doelgroep: meerderjarige overlastgevers zelf of de ouders van minderjarige overlastgevers.

Inhoudelijke omschrijving: Indien de belanghebbende zonder hulp niet in staat is tot een verantwoorde besteding van zijn bestaansmiddelen kunnen de burgemeester en wethouders aan de bijstand de verplichting verbinden dat de belanghebbende eraan meewerkt dat zij in diens naam noodzakelijke betalingen uit de toegekende uitkering verrichten. Ook kan in dat geval worden besloten om aan het recht op bijstand de verplichting te verbinden om de uitkering in natura te accepteren.⁹ Een uitkeringsgerechtigde kan verplicht worden begeleiding te accepteren als dat in het kader van de door die persoon geldende re-integratie verplichtingen nodig is. Via deze weg is het mogelijk een ouder te verplichten gezinscoaching te accepteren.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Het is vereist dat er gegronde redenen zijn.

Duur: afhankelijk per geval.

Procedure:

Initiator: de gemeente.

Uitvoerder: de gemeente.

Toezichthouder: de gemeente.

Beslisser: de gemeente.

Wanneer toepassen: indien er overlast is en door middel van het inhouden van de bijstand dit verholpen kan worden.

Wettelijke grond: Wet werk en bijstand.

---

⁹ *Kamerstukken II, 2002-2003, 28870, nr. 3 (MvT), p. 14.*

2.4 Drank- en Horecawet

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel.

Doel: om de administratieve lasten terug te dringen, alsmede om het schadelijk alcoholgebruik onder jongeren tegen te gaan.

Doelgroep: horeca.

Inhoudelijke omschrijving: Op 1 januari 2013 treedt de nieuwe Drank- en Horecawet in werking. De burgemeester wordt bevoegd voor de vergunningverlening en het toezicht op de naleving van de wet. Op grond van de wet krijgt de gemeenteraad de bevoegdheid om middels vaststelling van een verordening de toegangsleeftijden te koppelen aan de sluitingstijden in de horeca en prijsacties in de vorm van happy hours of stuntprijzen te reguleren. Ook krijgt de burgemeester de bevoegdheid een vergunning te schorsen. Met deze bevoegdheid kan met alcoholgebruik gepaard gaande overlast worden tegengegaan.¹⁰

Criteria en/of randvoorwaarden:

De Drank- en Horecawet is te uitgebreid om alle voorwaarden en criteria te noemen. Hieronder worden een aantal voorwaarden genoemd.

- Jeugd onder de 16 in bezit van alcohol is strafbaar.
- In detailhandel kan de burgemeester na drie overtredingen in één jaar alcoholverkoop verbieden.

Procedure:

Initiator: de burgemeester

Uitvoerder: de gemeente.

Toezichthouder: BOA's (gemeente).

Beslisser: burgemeester of de gemeenteraad.

Wanneer toepassen: De Drank- en horecawet is gericht op de horecaonderneming. Het gaat om het voldoen aan de eisen die gesteld zijn in de Drank- en Horecawet.

Wettelijke grond: Drank- en Horecawet.

3. Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Een APV is een wetgevende regeling op gemeentelijk niveau. De gemeenteraad stelt de APV vast en belast de burgemeester daarin veelal met de uitvoering. Een APV betreft regels ter handhaving van de openbare orde. Als er een APV-bepaling is die toereikend is in een bepaald geval, dan kan de gemeente zich niet beroepen op andere wet- of regelgeving. Om een goed beeld te krijgen van maatregelen die zoal in een APV staan, zijn de APV's van de drie noordelijke hoofdsteden (Leeuwarden, Assen en Groningen) en de APV's van drie kleinere gemeenten uit de drie noordelijke provincies (Gemeente Aa en Hunze, Gemeente Leek en Gemeente Dongeradeel) vergeleken en onderzocht. Er is voor deze APV's gekozen omdat dit document voor Noord-Nederland is en derhalve de hoofdsteden uit deze provincies van belang zijn. Voor de kleinere gemeenten is gekozen aangezien deze gemeente redelijk recente APV's hebben. Er is gebleken dat het merendeel van de APV's gelijkkluidend zijn en derhalve zullen de algemene regels bij de aanpak van jeugdgroepen hier belicht worden.

---

¹⁰ *Kamerstukken II 2010/11, 32022, nr. 3.*

3.1 Algemeen

De algemene punten die voor de hierna behandelde maatregelen hetzelfde zijn worden hieronder besproken. Deze algemene punten zullen niet per maatregel apart worden besproken. Bij de maatregelen zal wel apart ingegaan worden op de inhoudelijke omschrijving, criteria, duur, etc. In het algemeen geldt voor de hierna behandelde maatregelen het volgende:

Categorie: APV.

Doel: voorkomen van verstoring van openbare orde of veiligheid (preventie).

Doelgroep: orde versturende personen.

Procedure:

Initiator: de gemeenteraad geeft middels de APV de bevoegdheid veelal aan de burgemeester.

Uitvoerder: de politie zal veelal staande houden en een proces verbaal uitschrijven.

Toezichthouder: er is een aparte bepaling in elke APV opgenomen betreffende de toezichthouders. Deze toezichthouders zijn belast met het toezicht op de naleving van de APV. Wie de toezichthouders zijn is verschillend per APV.

Beslisser: de burgemeester.

Wettelijke grond: De APV's zijn veelal op grond van art. 147 en/of art. 149 Gemeentewet gemaakt. Hierin ligt de bevoegdheid van de gemeenteraad besloten om een verordening te maken.

3.2 Samensholing en ongeregeldheden, verblijfsverbod en messen en andere voorwerpen als steekwapen

Inhoudelijke omschrijving:

- Samensholing en ongeregeldheden: het is verboden om op een openbare plek deel te nemen aan samensholing, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden.
- Verblijfsverbod: persoonsgebonden verbod om zich op de in de bekendmaking aangewezen wegen en plaatsen gedurende de uren daarin genoemd.
- Messen en andere voorwerpen als wapen: het is verboden om op aangewezen openbare plaatsen messen of andere voorwerpen die als wapen kunnen worden gebruikt bij zich te hebben.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Messen en andere voorwerpen: het verbod geldt niet voor voorwerpen die zodanig zijn ingepakt dat ze niet meteen kunnen worden gebruikt.
- Dossieropbouw.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien een groep jongeren samenscholen (hangen in een parkje) en dit overlast veroorzaakt.

Wettelijke grond: APV - Hoofdstuk 2 Openbare Orde, Afdeling 1 Bestrijding van ongeregeldheden.

3.3 Ordeverstoring bij evenement en stadionomgevingsverbod

Inhoudelijke omschrijving:

- Ordeverstoring: het is verboden om bij een evenement de orde te verstoren.
- Stadionomgevingsverbod: de burgemeester kan aan een persoon schriftelijk een verbod opleggen zich op te houden in de omgeving van het stadion.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Een stadionomgevingsverbod is een beschikking in de zin van art. 1:3 Awb. Dit heeft tot gevolg dat er onder andere sprake moet zijn van zorgvuldige voorbereiding, belangenafweging en horen van de belanghebbende (art. 3:2, art. 3:4 en art. 4:8 Awb).

Duur: Het verbod geldt voor een bepaalde periode en is niet langer dan twee jaren.

Wanneer toepassen: Bijvoorbeeld indien bij een kermis of ander evenement er verstoring van de openbare orde plaatsvindt.

Wettelijke grond: Hoofdstuk 2 Openbare Orde, Afdeling 7 Evenementen APV.

3.4 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen, hinderlijk gedrag bij of in gebouwen, hinderlijk gedrag in voor publiek toegankelijke ruimten, hinderlijk drankgebruik

Inhoudelijke omschrijving:

- Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen: het is verboden om op een openbare plaats te klimmen of zich te bevinden op daarvoor niet bestemd straatmeubilair (o.a. beeld, monument, overkapping, etc.) of zich zodanig op een openbare plaats op te houden dan weggebruikers of bewoners onnodig overlast of hinder wordt veroorzaakt.
- Hinderlijk gedrag bij of in gebouwen: het is verboden zonder redelijk doel in een portiek of poort op te houden of tegen een raamkozijn of drempel van een gebouw te zitten.
- Hinderlijk gedrag in voor publiek toegankelijke ruimten: het is verboden zonder redelijk doel op een voor andere hinderlijke wijze op te houden in op of een voor publiek toegankelijke ruimte.
- Hinderlijk drankgebruik: het is verboden op een openbare plaats, door het college van burgemeester en wethouders aangewezen, alcoholhoudende drank te nuttigen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Hinderlijk drankgebruik: het verbod geldt niet op een terras.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er op een standbeeld wordt geklommen, er in een portiek wordt gehangen of op een openbare plaats personen zich hinderlijk gedragen.

Wettelijke grond: APV – Hoofdstuk 2 Openbare Orde, Afdeling 11 Maatregelen tegen overlast en baldadigheid.

3.5 Openlijk gebruik en handel van drugs

Inhoudelijke omschrijving: Het is verboden om op of aan de weg of in een voor het publiek toegankelijk gebouw of voertuig voorwerpen of stoffen openlijk voorhanden te hebben ten behoeve van gebruik bij middelen als bedoeld in art. 2 en 3 Opiumwet. En het is verboden op of aan de weg of in een voertuig te bevinden indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat dit gebeurt om middelen als bedoeld in art. 2 en 3 Opiumwet af te leveren, aan te bieden of te verwerven.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Voor publiek toegankelijk gebouw of voertuig;
- Middelen bedoeld in art. 2 en 3 Opiumwet;
- Voorhanden te hebben of af te leveren, aan te bieden of verwerven.

Wanneer toepassen: Indien er openlijk drugs wordt gebruikt of in drugs wordt gehandeld.

Wettelijke grond: APV – Hoofdstuk 2 Openbare Orde.

3.6 Strafbepaling, toezichthouders, binnentreden woning**Inhoudelijke omschrijving:**

- Strafbepaling: overtreding van de artikelen van de APV worden gestraft.
- Binnentreden woning: de toezichthouders zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Eventueel kan hier de voorwaarde aan gebonden worden dat er binnen 48 uur schriftelijke verslag gedaan wordt aan de burgemeester.

Duur: De strafbepaling voor het overtreden van de APV is hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie en kan worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

Wanneer toepassen: indien er sprake is van een overtreding van een artikel uit de APV.

Wettelijke grond: APV.

E. Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Overlastwet)

1. Algemeen

Het doel van de Overlastwet is om voetbalvandalisme en ernstige overlast te bestrijden door gerichte bevelen van de burgemeester en/of door gedragsaanwijzingen van de officier van justitie. Er zal in dit stuk vooral ingegaan worden op de maatregelen die betrekking hebben op ernstige overlast en niet op voetbalvandalisme aangezien dit document over instrumenten voor de aanpak van problematische jeugdgroepen gaat. Het gaat hier om preventieve instrumenten die moeten voorkomen dat ernstige overlast zich voordoet of herhaalt. Door middel van de Overlastwet zijn er wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht (hierna: WvSr), het Wetboek van Strafvordering (hierna WvSv) en de Gemeentewet aangebracht. In de Gemeentewet zijn de nieuwe artikelen 172a en 172b toegevoegd. In het Wetboek van Strafvordering is het nieuwe artikel 509hh toegevoegd, en in het Wetboek van Strafrecht zijn de nieuwe artikelen 141a en 184a toegevoegd. Hierdoor zijn er meer mogelijkheden voor een preventieve aanpak door het OM en de gemeente te gebruiken. Er bestaat een overlap tussen de bevoegdheden van het OM en de gemeente. Om geen dubbele maatregelen op te leggen is de *samenloopregeling* opgenomen in artikel 172a lid 3 Gemeentewet. Deze regeling houdt in dat indien de officier van justitie namens het OM een gedragsaanwijzing in de vorm van een gebiedsverbod heeft gegeven aan een ordeverstoorder, de burgemeester aan deze ordeverstoorder geen bevel in de vorm van een gebieds- of groepsverbod mag opleggen voor hetzelfde gebied. De samenloopregeling geldt alleen als het om eenzelfde gebied gaat. Hierna zal verder ingegaan worden op de Overlastwet aan de hand van de wijzigingen in de Gemeentewet en in het strafrecht. Ook is het goed om in acht te nemen dat de nieuwe bevoegdheden minder goed inzetbaar zijn bij onverwachte wanordelijkheden. Hoe korter de voorbereidingstijd is, hoe minder inzetbaar de maatregelen op grond van de Overlastwet zijn.

2. Gemeentewet

De burgemeester heeft door de Overlastwet meer bevoegdheden gekregen tot preventief ingrijpen. Hierbij zijn er een aantal voorwaarden waar in ieder geval aan voldaan moeten worden. Dit zijn:

- Er moet sprake zijn van *herhaaldelijke verstoring van de openbare orde, en;*
- er moet *ernstige vrees zijn voor verdere verstoring van de openbare orde.*

De bevoegdheden kunnen worden ingezet tegen overlast die wordt gepleegd door:

- Leden van *een groep ordeverstoorders, of;*
- *een individuele ordeverstoorder, of;*
- *een persoon die bij groepsgewijze overlast een leidende rol had.*

Er moet een patroon zitten in het orde verstorende gedrag van een bepaalde individu of een groep. Dit heeft tot gevolg dat er in ieder geval twee gevallen bekend moeten zijn om een patroon te vormen. Eerder orde verstorend gedrag hoeft niet slechts in één gemeente plaats te vinden. Een kritiekpunt is dat daardoor *first-offenders* niet kunnen worden aangepakt door de Overlastwet.¹¹ Het is niet vereist dat de ordeverstoorder woont in de gemeente waar de verstoring van de openbare orde plaatsvindt. Tijdens de voorbereiding van een voetbalwedstrijd of evenement kan al worden gekeken of er sprake is van ernstige vrees van verstoring van de openbare orde. Voor ernstige vrees is het nodig dat er duidelijke aanwijzingen moeten zijn dat de ordeverstoorder zijn orde verstorend gedrag zal voortzetten als niet wordt ingegrepen. Ter legitimatie van de bevoegdheden van de burgemeester moet er een dossier over de

---

¹¹ Pro Facto 2012, *Op doel? Evaluatie van de Wet MBVEO.*

ordeverstoorder komen te liggen. De burgemeester is primair verantwoordelijk voor het dossier en de start daarvan. In het dossier moet staat dat de ordeverstoorder zich meerdere malen schuldig heeft gemaakt aan het verstoren van de openbare orde. Tevens moet de noodzaak van het opleggen van de maatregel duidelijk worden. Het dossier zal veelal bestaan uit informatie dat aangedragen is door de politie. Tevens is dit dossier van belang indien de verdachte wordt vervolgd wegens het niet naleven van het bevel, wat strafbaar is gesteld in art. 184 WvSr. Het dossier van de gemeente zal een bestuurlijk dossier zijn. De in art. 172a Gemeentewet neergelegde maatregelen zijn beschikkingen in de zin van art. 1:3 Awb. Dit heeft tot gevolg dat er sprake moet zijn van zorgvuldige voorbereiding, belangenafweging en horen van de belanghebbende (art. 3:2, art. 3:4 en art. 4:8 Awb). Tevens moet het bevel een deugdelijke motivering hebben, art. 3:46 Awb. Het bevel moet worden bekendgemaakt aan de belanghebbenden in de zin van de Awb. Er kan bezwaar en beroep aangetekend worden tegen het bevel. Het beroep heeft geen schorsende werking.

2.1 Artikel 172a Gemeentewet: gebiedsverbod

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel, beschikking in de zin van art. 1:3 lid 2 Awb.

Doel: de openbare orde kan in het gebied niet worden verstoort en in het gebied kan de openbare orde worden hersteld.

Doelgroep: de ordeverstoorders.

Inhoudelijke omschrijving: Een gebiedsverbod houdt in dat degene aan wie het verbod wordt opgelegd zich niet (al dan niet gedurende bepaalde tijdstippen) in een bepaalde straat of gedeelte van een wijk mag bevinden. Een gebiedsverbod kan samengaan met een meldingsplicht. Tussentijds kan het bevel inhoudelijk worden gewijzigd in het voordeel of in het nadeel van de betrokkene.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De onder 2. Gemeentewet genoemde algemene voorwaarden, gelden voor art. 172a Gemeentewet.
- De ernstige vrees moet blijken uit concrete aanwijzingen.
- Een burgemeester kan alleen in zijn eigen gemeente een gebiedsverbod opleggen.
- Het vereiste van proportionaliteit is geldend. Dit betekent dat het gebiedsverbod niet langer dan noodzakelijk mag gelden, het verbod noodzakelijk is ter voorkoming van verstoring van de openbare orde en het niet om een groter gebied mag gaan dan noodzakelijk.
- Het verbod mag niet leiden tot een inbreuk op het gezinsleven, mag geen beperking op de uitoefening van godsdienst of levensovertuiging zijn en de geadresseerde moet naar school of werk kunnen gaan.
- Dossieropbouw.

Duur: het gebiedsverbod kan voor drie maanden worden opgelegd en het bevel kan driemaal worden verlengd met een periode van telkens drie maanden.

Procedure:

Initiator: De politie of buitengewoon opsporingsambtenaar constateert dat er sprake is van verstoring van de openbare orde. De politie stelt vervolgens een dossier samen. Afstemming over de casus kan eventueel met hulp van het Veiligheidshuis. Indien er sprake is van een jeugdige wordt het dossier aangevuld met informatie van bijvoorbeeld jeugdhulpverlening of leerplichtambtenaar. De politie overlegt het dossier aan de burgemeester. Het dossier bevat een voorstel voor de op te leggen maatregel, een omschrijving van het gebied en de duur van de maatregel. De burgemeester overlegt het dossier aan de betrokkene, de betrokkene krijgt de

gelegenheid een zienswijze in te dienen. De burgemeester beslist op basis van de zienswijze van betrokkene en het dossier of en zo ja, welke maatregel wordt opgelegd. De burgemeester deelt de beslissing ter kennisname mee aan de driehoek.

Uitvoerder: politie of buitengewoon opsporingsambtenaren.

Toezichthouder: Bij een overtreding maakt de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar een proces-verbaal op dat wordt opgestuurd naar het OM. Het OM kan vervolgens overgaan tot vervolging.¹²

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: Indien er sprake is van overlast in een bepaald gebied. Of bijvoorbeeld een verbod op het gebied waar het slachtoffer woont.

Wettelijke grond: art. 172a lid 1 ond. a Gemeentewet.

N.B. In vergelijking met gebiedsverboden uit een APV kan het gebiedsverbod van de Overlast opgelegd worden voor een langer tijdsbestek.

2.2 Artikel 172a Gemeentewet: groepsverbod

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel, beschikking in de zin van art. 1:3 lid 2 Awb.

Doel: Ongewenste groepsvorming in een bepaald gebied wordt tegengegaan en tevens wordt het groepspatroom doorbroken.

Doelgroep: ordeverstoorders die vaak in aanwezigheid van groepen de orde verstoren.

Inhoudelijke omschrijving: De beschikking geldt alleen voor die persoon aan wie het verbod is opgelegd. Het wordt deze geadresseerde verboden om zich in een groep te bevinden. De personen van een groep mogen dus wel onderling contact hebben met elkaar, maar zich niet meer in een groep van meer dan drie personen ophouden op bepaalde plaatsen. Voor overtreding van het verbod is niet vereist dat de openbare orde wordt verstoord. Tussentijds kan het bevel inhoudelijk worden gewijzigd in het voordeel of in het nadeel van de betrokkene.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De onder 2. Gemeentewet genoemde algemene voorwaarden die gelden voor art. 172a Gemeentewet.

De geadresseerde van het verbod mag zich niet:

- in één of meer bepaalde delen van de gemeente op een voor het publiek toegankelijke plaats;
- zonder redelijk doel;
- met meer dan drie andere personen, ongeacht wie;
- in groepsverband ophouden.
- De maatregel dient proportioneel te zijn. Dit houdt in dat het groepsverbod niet langer dan noodzakelijk mag gelden, het verbod noodzakelijk is ter voorkoming van verstoring van de openbare orde en het niet om een groter gebied moet gaan dan noodzakelijk.
- Het verbod mag niet leiden tot een inbreuk op het gezinsleven, mag geen beperking op de uitoefening van godsdienst of levensovertuiging zijn en de geadresseerde moet naar school of werk kunnen gaan.

---

¹² Kamerstukken II 2007/08, 31 467, nr. 3, p. 39.

Duur: het groepsverbod kan voor drie maanden worden opgelegd en het bevel kan driemaal worden verlengd met een periode van telkens drie maanden.

Procedure:

Initiator: De politie of buitengewoon opsporingsambtenaar constateert dat er sprake is van verstoring van de openbare orde. De politie stelt vervolgens een dossier samen. Afstemming over de casus kan eventueel met hulp van het Veiligheidshuis. Indien er sprake is van een jeugdige wordt het dossier aangevuld met informatie van bijvoorbeeld jeugdhulpverlening of leerplichtambtenaar. De politie overlegt het dossier aan de burgemeester. Het dossier bevat een voorstel voor de op te leggen maatregel, een omschrijving van het gebied en de duur van de maatregel. De burgemeester overlegt het dossier aan de betrokkene, de betrokkene krijgt de gelegenheid een zienswijze in te dienen. De burgemeester beslist op basis van de zienswijze van betrokkene en het dossier of en zo ja welke maatregel wordt opgelegd. De burgemeester deelt de beslissing ter kennisname mee aan de driehoek.

Uitvoerder: politie of buitengewoon opsporingsambtenaren.

Toezichthouder: Bij overtreding maakt de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar een proces-verbaal op dat wordt gestuurd naar het OM. Het OM kan vervolgens tot vervolging overgaan.

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: Groepsverbod is niet toepasbaar bij massale evenementen gezien het niet kunnen controleren. Wel is het groepsverbod toepasbaar bij kleinschalige evenementen of overlast door een groep.

Wettelijke grond: art. 172a lid 1 ond. b Gemeentewet.

N.B. In vergelijking met het samenscholingsverbod uit de APV is het samenscholingsverbod dat in de APV is opgenomen een algemeen verbod, waarbij een overtreding van het verbod uit de APV geen misdrijf maar een overtreding oplevert.

2.3 Artikel 172a Gemeentewet: meldingsplicht

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel, beschikking in de zin van art. 1:3 lid 2 Awb.

Doel: de ordeverstoorder op een bepaald tijdstip afwezig te houden van een bepaald gebied.

Inhoudelijke omschrijving: De ordeverstoorder moet zich bij een bepaalde instantie op een bepaald tijdstip melden. De burgemeester kan een meldingsplicht als zelfstandige maatregel opleggen of in combinatie met een gebiedsverbod. De locatie van het melden is afhankelijk van de lokale situatie. Dit kan bijvoorbeeld in een hiervoor geschikt politiebureau zijn, maar ook bij de gemeente of Bureau Jeugdzorg. Het melden dient geen onevenredige last te brengen bij de instantie en vestigingen moeten openingstijden hebben die overeenkomen met de tijdstippen van melden. Een meldingsplicht kan tevens inhouden dat de ordeverstoorder zich in een andere gemeente moet melden, wel is hiervoor overeenstemming vereist met de burgemeester waar de ordeverstoorder zich moet melden. Tussentijds kan het bevel inhoudelijk worden gewijzigd in het voordeel of in het nadeel van de betrokkene.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De onder 2. Gemeentewet genoemde algemene voorwaarden die gelden voor art. 172a Gemeentewet.

- De maatregel dient proportioneel te zijn. De meldingsplicht moet duidelijk zijn, er moet in het bevel staan waar en op welke tijdstippen de ordeverstoorder zich moet melden.
- Het verbod mag niet leiden tot een inbreuk op het gezinsleven, mag geen beperking op de uitoefening van godsdienst of levensovertuiging zijn en de geadresseerde moet naar school of werk kunnen gaan.

Duur: de meldingsplicht kan voor drie maanden worden opgelegd en het bevel kan driemaal worden verlengd met een periode van telkens drie maanden.

Procedure:

Initiator: De politie of buitengewoon opsporingsambtenaar constateert dat er sprake is van verstoring van de openbare orde. De politie stelt vervolgens een dossier samen. Afstemming over de casus kan eventueel met hulp van het Veiligheidshuis. Indien er sprake is van een jeugdige wordt het dossier aangevuld met informatie van bijvoorbeeld jeugdhulpverlening of leerplichtambtenaar. De politie overlegt het dossier aan de burgemeester. Het dossier bevat een voorstel voor de op te leggen maatregel, de duur van de maatregel, de meldingslocatie en de tijden van de meldingsplicht. De burgemeester overlegt het dossier aan de betrokkene, de betrokkene krijgt de gelegenheid een zienswijze in te dienen. De burgemeester beslist op basis van de zienswijze van betrokkene en het dossier of en zo ja welke maatregel wordt opgelegd. De burgemeester deelt de beslissing ter kennisname mee aan de driehoek.

Uitvoerder: politie of buitengewoon opsporingsambtenaren.

Toezichthouder: Bij overtreding maakt de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar een proces-verbaal op dat wordt gestuurd naar het OM. Het OM kan vervolgens tot vervolging overgaan.

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld bij evenement op een specifiek tijdstip.

Wettelijke grond: art. 172a lid 1 ond. c Gemeentewet.

2.4 Artikel 172b Gemeentewet: 12-minners

Categorie: bestuursrechtelijke maatregel, beschikking in de zin van art. 1:3 lid 2 Awb.

Doel: verstoring van de openbare orde door een twaalfminner tegengaan als die herhaaldelijk in groepsverband de orde heeft verstoord.

Doelgroep: ouders of degene die het gezag uitoefent over overlastgevende twaalfminners.

Inhoudelijke omschrijving: Een burgemeester kan aan een persoon die het gezag uitoefent over een minderjarige die jonger is dan twaalf jaar, een bevel geven zorg te dragen dat de twaalfminner zich niet zonder begeleiding in de omgeving van één of meer bepaalde objecten binnen de gemeente bevindt dan wel binnen een bepaald gebied van de gemeente of dat de minderjarige zich op bepaalde dagen tussen 20.00 uur en 06.00 uur niet op publieke toegankelijke plaatsen bevindt. Tussentijds kan het bevel inhoudelijk worden gewijzigd in het voordeel of in het nadeel van de betrokkene.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Herhaalde groepsgewijze verstoringen van de openbare orde;
- ernstige vrees voor verdere verstoring.

- De maatregel dient proportioneel te zijn. Er moet een redelijke verhouding tussen de aantasting van het recht en de na te streven doelstelling, de maatregel moet noodzakelijk zijn ter voorkoming van verstoring van de openbare orde door twaalfminners en de overlast door twaalfminners moet niet anders voorkomen kunnen worden.

Duur: het bevel geldt voor ten hoogste drie maanden, verlenging is niet mogelijk.

Procedure:

Initiator: De politie of buitengewoon opsporingsambtenaar constateert dat er sprake is van verstoring van de openbare orde. De politie stelt vervolgens een dossier samen. Afstemming over de casus kan eventueel met hulp van het Veiligheidshuis. Indien er sprake is van een jeugdige wordt het dossier aangevuld met informatie van bijvoorbeeld jeugdhulpverlening of leerplichtambtenaar. De politie overlegt het dossier aan de burgemeester. De burgemeester overlegt het dossier aan de betrokkene (dit is degene die het gezag uitoefent over het kind), de betrokkene krijgt de gelegenheid een zienswijze in te dienen. De burgemeester beslist op basis van de zienswijze van betrokkene en het dossier of en zo ja welke maatregel wordt opgelegd. De burgemeester deelt de beslissing ter kennisname mee aan de driehoek.

Uitvoerder: politie of buitengewoon opsporingsambtenaren.

Toezichthouder: bij overtreding maakt de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar een proces-verbaal op dat wordt gestuurd naar het OM. Het OM kan vervolgens tot vervolging overgaan.

Beslisser: de burgemeester.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien een groep van twaalfminners vaak laat op straat is en overlast geven kan dit middel een herhaaldelijke groepsgewijze verstoring zijn.

Wettelijke grond of Grond: art. 172b Gemeentewet en de circulaire ‘burgemeestersbevel twaalfminners’ nr. 2010-0000458759 d.d. 1-9-2010.

3. Strafrecht

Door middel van Titel IID in het Wetboek van Strafvordering heeft de officier van justitie namens het OM meer bevoegdheden gekregen om ernstige overlast te beëindigen. De wetgever heeft in deze aanvullende bevoegdheid willen voorzien bij die vormen van ordeverstoring waar een gebiedsverbod van de burgemeester niet toereikend is om aan de verstoring een einde te maken. In art. 509hh WvSv staan gedragsaanwijzingen genoemd waartoe de officier van justitie zich kan wenden.

De *algemene voorwaarden* waaraan voldaan moet worden zijn:

- Indien er verdenking van een strafbaar feit is (dus kan ook voorafgaand aan de terechtzitting);
- waardoor de openbare orde ernstig is verstoord en er vrees voor herhaling bestaat of indien;
- er vrees bestaat voor ernstig belastend gedrag van de verdachte jegens personen, dan wel;
- vrees bestaat voor gedrag van de verdachte dat herhaald gevaar voor goederen oplevert.

Gevallen waarbij een gedragsaanwijzing in de zin van art. 509hh WvSv opgelegd kan worden hoeven niet te gaan om strafbare feiten op zich, maar het kan ook gaan om de samenhang met andere strafbare feiten, of de wijze waarop ze zijn gepleegd. De openbare orde moet ernstig zijn verstoord en er moet grote vrees voor herhaling bestaan. Ter legitimatie van de bevoegdheden

van de officier van justitie moet er een dossier over de verdachte worden opgebouwd. Hierin moet staan welk strafbare feit de verdachte heeft gepleegd, klachten over de verdachte, vrees voor verdere herhaling van het orde verstoring gedrag, de urgentie van het opleggen van het bevel van de burgemeester en ingeval van groepsgewijze ordeverstoring een beschrijving van de groep. Veelal zal de informatie in het dossier afkomstig zijn van de politie of andere instanties. Het dossier van de officier van justitie is een strafdossier en zal worden opgesteld door opsporingsambtenaren. Op basis van het dossier zal de officier van justitie bepalen of er een gedragsaanwijzing wordt opgedragen. De wet verbiedt het niet om de verdachte een combinatie van gedragsaanwijzingen op te leggen. De officier van justitie mag de gedragsaanwijzing wijzigen indien nieuwe feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven, dit kan positief of negatief voor de verdachte uitvallen. Indien de gedragsaanwijzing wordt overtreden begaat de overtreder een strafbaar feit, art. 184a WvSr.

3.1 Artikel 509hh Wetboek van Strafvordering: gedragsaanwijzing

Categorie: gedragsaanwijzing officier van justitie.

Doel: voorkomen van overlast en recidive.

Doelgroep: overlastgevende personen.

Inhoudelijke omschrijving:

- **Gebiedsverbod:** In een aangegeven gebied mag de verdachte niet aanwezig zijn. Het verbod kan worden opgelegd tussen het begaan van het strafbare feit en de veroordeling van de verdachte. Het verbod kan samen worden opgelegd met een meldingsplicht.
- **Contactverbod:** Er mag met een bepaald persoon geen contact opgenomen worden. Dit heeft betrekking op iedere vorm van contact, dus ook per telefoon, sms of e-mail. Deze gedragsaanwijzing is bedoeld voor zwaarwegende gevallen. Het verbod geldt alleen voor de verdachte aan wie het verbod is opgelegd. Het verbod kan samen worden opgelegd met een meldingsplicht.
- **Meldingsplicht:** Op bepaalde tijdstippen moet de overlastgever zich melden bij de politie. Deze gedragsaanwijzing kan als individuele maatregel worden opgelegd of tezamen met een straat- of gebiedsverbod of een contactverbod.
- **Begeleiding door hulp:** Het gaat hierbij om gevallen waarbij de verdachte al onder begeleiding stond van hulpverlening maar bijvoorbeeld zijn afspraken niet nakwam, dan kunnen deze contacten weer worden opgepakt het voortgezet door de gedragsaanwijzing. Het betreft het bevestigen van lopende contacten met hulpverleners.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De algemene criteria beschreven onder 3. Strafrecht gelden hier.

Duur: De gedragsaanwijzing geldt voor maximaal negentig dagen. De aanwijzing kan driemaal worden verlengd met telkens een periode van ten hoogste negentig dagen

Procedure:

Initiator: het OM, vaak zullen de namen van potentiële gevallen al bekend zijn bij het OM door bijvoorbeeld de driehoek of overleg bij het Veiligheidshuis.

Uitvoerder: bij een overtreding maakt de politie een proces-verbaal op dat wordt opgestuurd naar het OM. Het OM kan vervolgens tot vervolging overgaan.

Toezichthouder: de handhaving vindt plaats door het OM.

Beslisser: het OM of de rechter.

Wanneer toepassen:

Bij begeleiding door hulp: een drugsverslaafde verdachte die reeds met een afkickprogramma is gestart, maar zijn afspraken niet of onvoldoende nakomt. Door de gedragsaanwijzing wordt de verdachte met (nieuwe) dwang, al dan niet gepaard aan verhoogde intensiviteit, weer naar de hulpverlening geleid.

Wettelijke grond: art. 509hh WvSv.

3.2 Artikel 141a Wetboek van Strafrecht: voorbereidingshandelingen strafbaar

Categorie: Overlastwet.

Doel: het voorkomen van ernstig overlast.

Doelgroep: personen die voorbereidingshandelingen treffen.

Inhoudelijke omschrijving: De officier van justitie kan opsporingsonderzoek starten tegen personen die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van geweld tegen personen of goederen. Inlichtingen uit communicatievormen als sms en telefoongesprekken over het voorbereiden van een geweldpleging worden hierdoor strafbaar gesteld. Een maatregel is zo in een vroeg stadium al mogelijk en bovendien kan de politie haar inzet afstemmen en de geweldpleging kan voorkomen worden.

Criteria en/of randvoorwaarden: Voor het strafbaar zijn van een voorbereidingshandeling is er in ieder geval voorbereiding nodig.

Duur: Afhankelijk van het geval.

Procedure:

Initiator: het OM kan opsporingsonderzoek starten.

Uitvoerder: de politie.

Toezichthouder: het OM.

Beslisser: de officier van justitie namens het OM.

Wanneer toepassen: Bijvoorbeeld bij vermoedens van een confrontatie tussen groepen.

Wettelijke grond: art. 141a WvSr.

F. Strafrechtelijke maatregelen

1. Algemeen

Waar de gemeente de regierol heeft bij de aanpak van jeugdgroepen, heeft het OM de regie over de strafrechtelijke handhaving. Het strafrecht komt in beeld indien er een strafbaar feit is gepleegd. Het OM beslist als enige over vervolging van een verdachte. Het strafrecht is onderverdeeld in misdrijven en overtredingen. Overtredingen zijn de lichtere strafbare feiten. Misdrijven zijn de zwaardere strafbare feiten. Tevens is er een verschil in straffen. Straffen zijn onderverdeeld naar hoofdstraffen, maatregelen en bijkomende straffen. De hoofdregel is dat alle combinaties van straffen, bijkomende straffen en maatregelen mogelijk zijn (hierop zijn uitzonderingen). Bijkomende straffen kunnen alleen naast een hoofdstraf of maatregel opgelegd worden. Bij een hoofdstraf kan gedacht worden aan een gevangenisstraf, bij een maatregel aan TBS en bij bijkomende straffen aan een verbeurdverklaring. TBS en PIJ zijn maatregelen maar tevens erg zware middelen. De Wet OM-afdoening geeft het OM de mogelijkheid misdrijven waarop maximaal zes jaar gevangenisstraf staat en overtredingen buiten de rechter om af te doen. Sinds de Wet OM-afdoening in werking is getreden, kan het OM deze zaken afdoen door een strafbeschikking uit te vaardigen. Hiermee kan het OM een zaak vervolgen én bestraffen. Tevens is er een verschil gemaakt tussen het strafrecht voor volwassenen en jeugdstrafrecht. Dit betekent dat voor minderjarigen (jongeren van 12 tot 18 jaar) andere regels bestaan.

Voorbeeld jeugdstrafrecht: Voor jongeren van 12 tot 18 jaar gelden andere regels. Minder ernstige vergrijpen - zoals een winkeldiefstal waar weinig is gestolen of een vernieling met weinig schade - handelt de politie meestal zelf af. Vaak gebeurt dat via een zogenaamd Halt-project. De dader moet dan een aantal uren werken, meestal maximaal 20 uur. Bovendien moet de minderjarige de schade vergoeden. Zwaardere zaken komen op het bureau van de officier van justitie terecht. Deze kan zelf de zaak afdoen met een boete of een korte taakstraf (werk- of leerstraf) opleggen (meestal maximaal 40 uur). Per 1 januari 2007 kan de officier van justitie de zogenaamde strafbeschikking opleggen. Dit betekent dat er tot 60 uur taakstraf kan worden opgelegd, maar ook een gedragsaanwijzing bijvoorbeeld dat de minderjarige na 20.00 uur niet meer op straat mag zijn. Als hij de zaak ernstig vindt, kan de officier van justitie er ook voor kiezen de zaak voor de kinderrechter te brengen. De ouders, de advocaat van de minderjarige en iemand van de Raad voor de Kinderbescherming mogen daarbij zijn, verder eigenlijk niemand. In het ergste geval kan de rechter een minderjarige veroordelen tot een vrijheidsstraf of als de minderjarige ernstige psychische problemen heeft tot plaatsing in een jeugdinrichting als de minderjarige. Voor minderjarigen zijn er speciale justitiële jeugdinrichtingen.

Er zijn relevante ontwikkelingen gaande zoals ZSM (Zo Snel, Slim, Simpel, Samenlevingsgericht Mogelijk) die van invloed kan zijn op de aanpak van met name criminele jeugdgroepen. De screening van zaken zal sneller plaatsvinden. Om de aanpak van jeugdgroepen zo goed mogelijk vorm te geven zal er dus alert gekeken moeten worden of er sprake kan zijn van een lid van een jeugdgroep. Hoe zich dit verder uitwijst is nog onduidelijk. Tevens start de pilot adolescentenstrafrecht in het najaar van 2012. De hoofdregel blijft dat 18 tot 23 jarigen worden berecht volgens het strafrecht en dat 16-17- jarigen worden berecht volgens het jeugdstrafrecht. Het wordt echter mogelijk om 18 tot 23-jarigen volgens het jeugdstrafrecht te berechten en 16-17-jarigen volgens het strafrecht te berechten. De biologische leeftijd is niet langer doorslaggevend voor de zwaarte en invulling van de sanctie, maar richtinggevend blijft ze wel.¹³ Deze pilot is nog niet van start gegaan, maar wel in ontwikkeling.

---

¹³ Memorie van Toelichting Wetsvoorstel Adolescententrafrecht p. 27.

Hierna zullen instrumenten besproken worden die alleen door de de officier van justitie namens het OM kunnen worden ingezet. Dit is het geval aangezien de officier van justitie namens het OM zal beslissen wat er gaat gebeuren indien er een strafbaar feit is gepleegd. Bij de behandeling van de instrumenten is een onderscheid gemaakt tussen de mogelijkheden bij jeugd en de mogelijkheden bij volwassenen. Onder jeugd worden niet-justitiële middelen, hoofdstraffen, maatregelen en bijkomende straffen behandeld. Onder volwassenen worden hoofdstraffen, maatregelen en bijkomende straffen behandeld. Tevens zullen bijzondere voorwaarden jeugd en bijzondere voorwaarden volwassenen besproken worden.

2. JEUGD

2.1 Buiten justitieel jeugd

2.1.1 Halt-afdoening

Categorie: Straf.

Doel: veelvoorkomende jeugdcriminaliteit aanpakken met preventie en repressie.

Doelgroep: 12 tot 18-jarige jongeren die zijn aangehouden voor feiten zoals beschreven in het 'Besluit aanwijzing Halt-feiten'.

Inhoudelijke omschrijving: Bij aanhouding door politie of door de leerplichtambtenaar kan een jongere naar Halt gestuurd worden. Een Haltafdoening kan bestaan uit leer- en werkopdrachten, een schaderegeling, gespreken met de jongere en ouders en excuses aanbieden. Ook kunnen ouders gewezen worden op de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen en mogelijke doorverwijzing worden besproken (naar de Raad voor de Kinderbescherming of Bureau Jeugdzorg).

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Er is een jongere die een Halt waardig feit heeft gepleegd;
- De jongere is niet eerder in aanraking gekomen met justitie;
- en de jongere heeft het strafbare feit bekent.

Duur: maximaal 20 uren.

Procedure:

Initiator: de opsporingsbeambte die daartoe door de officier van justitie is aangewezen (politie).

Uitvoerder: Bureau Halt.

Beslisser: de politie met toestemming van de officier van justitie.

Wanneer toepassen: bij haltwaardige feiten.

- Haltwaardige feiten:
  - openlijk geweld tegen goederen (art 141 lid 1 Sr)
  - misbruik maken van alarmnummers (art 142 lid 2 Sr)
  - (winkel)diefstal en poging tot (art 310/311 lid 1 onder 4e Sr)
  - verduistering en poging tot (art 321 Sr)
  - oplichting, bijvoorbeeld verwisselen van prijskaartjes (art 326 Sr)
  - vernieling en graffiti (art 350 Sr)
  - heling (art 416/417bis Sr)

- baldadigheid (art 424 Sr)
- openbare dronkenschap (art 453 Sr)
- zich bevinden op verboden terrein (art 461 Sr)
- verstoren van de orde in het openbaar vervoer (art 72/73 Wet personenvervoer)
- vuurwerkdelen, waaronder: bezit van illegaal vuurwerk en afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijd (art 1.2.2/1.2.4/ 2.3.6 Vuurwerkbesluit)
- schoolverzuim (art. 2, lid 3 en 4c Leerplichtwet)
- APV-feiten die te maken hebben met baldadig en overlastgevend gedrag, gebruik van alcohol/verdoovende middelen en brandstichting.

Wettelijke grond of grond: Besluit aanwijzing Halt-feiten, art. 77 e WvSr.

N.B. zie onder G. Ketenpartners, 2. Halt de instrumenten die Halt tot haar beschikking heeft. Indien een jeugdige een Halt-afdoening krijgt komt er geen aantekening op de justitiële documentatie (strafblad).

2.2 Hoofdstraffen jeugd

2.2.1. Geldboete

Categorie: een geldboete is een hoofdstraf.

Doel: bestraffing.

Doelgroep: personen die een misdrijf of overtreding hebben gepleegd.

Inhoudelijke omschrijving: Een geldboete kan worden opgelegd door de rechter of door middel van een sanctie van het OM. Het OM kan een geldboete als transactie opleggen. Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) zorgt voor het verzenden van de aanschrijving en innen van de boete.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De rechter dient rekening te houden met de draagkracht van de verdachte. De dader moet veroordeeld worden voor het feit.

Duur: er zijn zes categorieën welke staan omschreven in art. 23 lid 4 WvSr.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: CJIB.

Toezichthouder: CJIB.

Beslissers: de rechter of het OM bij een OM-afdoening.

Wanneer toepassen: indien er schade is geleden door het strafbare feit.

Wettelijke grond: art. 9 lid 1 sub a, art. 23 en art. 24 WvSr.

N.B. Een boete kan voor elk strafbaar feit worden opgelegd.

2.2.2. Taakstraf (werk- en/of leerstraf)

Categorie: een taakstraf is een hoofdstraf.

Doel: het bestraffen en (her)opvoeden van een jongere die een misdrijf of overtreding heeft gepleegd.

Doelgroep: jongeren tussen de 12 en 18 jaar die relatief lichte delicten hebben gepleegd.

Inhoudelijke omschrijving: Een taakstraf wordt opgelegd door de rechter of door middel van een sanctie van het OM. Een taakstraf kan bestaan uit een werkstraf, een leerstraf of een combinatie van deze twee. Een werkstraf bestaat uit het verrichten van onbetaalde arbeid of verrichten van arbeid tot herstel van de door het strafbare feit aangerichte schade. Een leerstraf bestaat uit een training (zie de bijlage 2. 'Menukaart landelijke leerstraffen'). Als een taakstraf niet (goed) wordt uitgevoerd, wordt een vervangende vrijheidsstraf opgelegd.

Randvoorwaarden: Voor de leerstraffen zijn er een aantal erkende gedragsinterventies mogelijk. Deze zijn gespecificeerd in de Menukaart leerstraffen, zie bijlage 2.

Duur: De rechter kan ten hoogste 200 uren taakstraf opleggen en ten hoogste 200 uren leerstraf. Als er een combinatie wordt opgelegd kan het totaal aantal uren niet meer dan 240 zijn.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: Bureau Jeugdzorg.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming.

Beslisser: indien er wordt afgedaan door middel van een OM-afdoening beslist het OM. Als dit niet het geval is beslist de rechter.

Wanneer toepassen: een leerstraf kan bijvoorbeeld worden opgelegd bij baldadigheid.

Wettelijke grond: specifiek in art. 77h lid 2 e.v. WvSr.

N.B. Een combinatie van een taakstraf en PIJ is geheel uitgesloten aangezien de jeugdige in een inrichting verblijft en derhalve de taakstraf niet kan uitvoeren.
Een taakstraf kan voor alle overtredingen worden opgelegd.

Voorbeeld: Sociale vaardigheden (Tools4U)

Categorie: Gedwongen interventie / leerstraf.

Doel: leren het gedrag te veranderen zodat voorkomen wordt dat de jongere weer in aanraking komt met politie en justitie.

Doelgroep: jongeren van 12 tot 18 jaar die één of meer delicten gepleegd hebben waarin agressie een rol speelt.

Inhoudelijke omschrijving: Tools4U is een training die helpt problemen van de jongere op te lossen. Samen met de trainer wordt er gekeken naar wat de jongere al kan, en wat de jongere nog moet leren. Er worden oefeningen gegeven en ouders worden ook betrokken bij de training. Er zijn twee trainingen:

- Tools4U individueel

- Tools4U Plus voor de jongere en de ouders.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- aanwezigheid en het maken van huiswerk is vereist.
- Indien de jongeren niet goed meewerkt kan de Raad voor de Kinderbescherming een nieuw strafadvies geven aan de officier van justitie of de rechter.

Duur: Per week moet er aan één bijeenkomst deelgenomen worden van anderhalf uur.

Tools4U individueel: acht of twaalf bijeenkomsten.

Tools4U Plus: acht of twaalf bijeenkomsten individueel, twee extra bijeenkomsten samen met de ouders en twee bijeenkomsten voor de ouders alleen.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: Bureau Jeugdzorg.

Toezichthouder: de Raad voor de Kinderbescherming.

Beslisser: de rechter.

Wettelijke grond: specifiek in art. 77h lid 2 e.v. WvSr.

2.2.3. Jeugddetentie

Categorie: jeugddetentie is een hoofdstraf.

Doel: het bestraffen en (her)opvoeden van een jongere die een misdrijf heeft gepleegd.

Doelgroep: jongeren tussen de 12 en 18 jaar die zwaardere delicten plegen en die niet in aanmerking komen voor een OM-afdoening.

Inhoudelijke omschrijving: Het OM zal de verdachte jongere een tenlastelegging sturen. Vervolgens zal de zaak voor de rechter komen. De jongere komt na de veroordeling door de rechter terecht in een opvang- of behandelinrichting.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De jongere heeft een strafbaar feit begaan waarbij jeugddetentie kan worden opgelegd.
- De jongere wordt schuldig bevonden.

Duur: Voor 12 tot en met 15-jarigen maximaal 12 maanden en voor 16 tot en met 17-jarigen maximaal 24 maanden.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: Justitiële Jeugdinrichting (rijksinrichting of particuliere inrichting).

Toezichthouder: Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI) van het DJI heeft de verantwoordelijkheid voor de jeugdigen.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: Bijvoorbeeld indien een jongere iemand opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengt (art. 302 WvSr).

Wettelijke grond: art. 77 h e.v. Wetboek van Strafrecht, Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen.

N.B. Jeugddetentie kan ook als een voorwaardelijke straf worden opgelegd.

Bij voorlopige hechtenis kan er sprake zijn van **nachtdetentie**. De jeugdige gaat dan overdag gewoon naar het werk of school en verblijft 's avonds en in de weekeinden in een inrichting.

2.3 Maatregelen jeugd

2.3.1. Maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige (Gedragsbeïnvloedingen maatregel, GBM)

Categorie: maatregel.

Doel: Herintegratie van de jongere in de samenleving en aanvaarding van een positieve rol in de samenleving. De heropvoeding, de behandeling van het gedragsprobleem en de bescherming van de maatschappij.

Doelgroep: jongeren met gedragsproblemen of een meervoudige problematiek, waardoor van een repressieve reactie weinig effect kan worden verwacht.

Inhoudelijke omschrijving: De maatregel kan inhouden dat de veroordeelde aan een programma deelneemt of een ambulante programma zal volgen onder begeleiding. De GBM wordt voor elke jongere op maat gemaakt en kan bijvoorbeeld verslavingszorg, omgangsverbod of gedragsinterventies inhouden. Binnen de GBM kunnen erkende gedragsinterventies worden opgelegd. Na het vonnis van de rechter wordt de jongere aangemeld bij de instelling die de maatregel uitvoert. Als de jongere niet meedoet aan het traject gaat hij alsnog in detentie. De wijkagent monitort hoe de jongere zich in de wijk gedraagt en of hij zich houdt aan de afspraken. Bij niet nakomen van de afspraken meldt hij dit aan de begeleidende instantie.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De ernst van het begane misdrijf of de veelvuldigheid van de begane misdrijven of voorafgegangene veroordelingen wegens een misdrijf hiertoe aanleiding geven, en;
- de maatregel in het belang is van een zo gunstig mogelijke verdere ontwikkeling van de verdachte.
- Een gedagtekend en ondertekend advies van de raad van de kinderbescherming dat niet ouder is dan één jaar.

Duur: ten minste zes maanden en ten hoogste een jaar.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: Jeugdreclassering of Bureau Jeugdzorg.

Toezichhouder: Jeugdreclassering.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien een jeugdige verslaafd is aan drugs.

Wettelijke grond: art. 77h lid 4, art 77w t/m 77wd WvSr.

N.B. Bij mislukking door recidive of onvoldoende medewerking van de jongere moet de jongere weer voor de rechter verschijnen.

Voorbeeld: Agressiebeheersing

Categorie: onderdeel; van gedrag beïnvloedende maatregel / leerstraf.

Doel: leren beheersen van agressie.

Doelgroep: jongeren van 12 tot 18 jaar met een IQ van 70 of hoger die één of meer delicten gepleegd hebben waarin agressie een rol speelt

Inhoudelijke omschrijving: Indien de jongere veroordeelt wordt voor een strafbaar feit kan de Raad voor de Kinderbescherming, na onderzoek, adviseren TACT-training (Training Agressie Control) als leerstraf op te laten leggen. De leerstraf is een groepstraining van jongeren die gericht is op het aanleren van sociale en cognitieve vaardigheden voor jongeren met agressieproblemen. Het programma bestaat uit de onderdelen sociale vaardigheden, boosheidscontrole en moreel redeneren.

Duur: de groepsvariant duurt 50 uur en is verdeeld over 23 bijeenkomsten.

Procedure:

Initiator: officier van justitie bepaalt namens het OM de eis.

Uitvoerder: Raad voor de Kinderbescherming.

Toezichthouder: Raad voor de Kinderbescherming.

Beslisser: de rechter (of officier van justitie namens het OM).

Wettelijke grond of Grond: art. 77h lid 4, art 77w t/m 77wd WvSr.

2.3.2. Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ)

Categorie: maatregel.

Doel: het voorkomen van herhaling van een misdrijf en om criminele jongeren met een ontwikkelingsstoornis of psychische aandoening te behandelen en te (her)opvoeden.

Doelgroep: 12 tot 18-jarige jongeren met een ontwikkelingsstoornis of psychische aandoening waarbij noodzaak tot heropvoeden bestaat ter bescherming van de maatschappij en de jeugdige.

Inhoudelijke omschrijving: de rechter kan de maatregel opleggen indien de jeugdige schuldig is aan een ernstig misdrijf en behandeling nodig heeft om herhaling van het misdrijf te voorkomen. In een inrichting voor jeugdigen zal de jeugdige begeleidt worden.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Betreft een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
- veiligheid van anderen of algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist, en;

- de maatregel in het belang is van een zo gunstig mogelijke verdere ontwikkeling van de verdachte.
- De rechter moet het oordeel van twee gedragsdeskundigen hebben.

Duur: de maatregel geldt drie jaar en eindigt na twee jaar voorwaardelijk tenzij de maatregel wordt verlengd maximaal twee jaar.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: Justitiële Jeugdinstelling (valt onder DJI).

Toezichthouder: het OM.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: indien er een misdrijf is begaan door de jongere en er sprake is van bijvoorbeeld een gedragsstoornis, alcoholmisbruik, of een persoonlijkheidsstoornis.

Wettelijke grond: art. 77 h lid 4, art. art. 77s en art. 77t WvSr.

N.B. De maatregel eindigt niet doordat de veroordeelde een bepaalde leeftijd bereikt. De maatregel eindigt indien de looptijd afloopt en er geen verlenging door de rechter wordt opgelegd.

2.4 Bijkomende straffen jeugd

2.4.1. Schadevergoeding

Categorie: maatregel.

Doel: de strafrechtelijke positie van het slachtoffer versterken door herstel van de rechtmatige toestand.

Doelgroep: personen van 14 jaar en ouder die een strafbaar feit hebben begaan en daarbij schade heeft veroorzaakt.

Inhoudelijke omschrijving: Indien een verdachte schade heeft veroorzaakt kan door de rechter een schadevergoedingsmaatregel worden opgelegd. Hiervoor worden civielrechtelijke regels toegepast, waarbij ook immateriële schade kan worden meegenomen. Het bedrag wordt overgemaakt aan de staat, de staat maakt het over aan het slachtoffer. Indien de zaak civielrechtelijk te ingewikkeld is, wordt het overgelaten aan de civiele rechter.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De dader moet veroordeeld zijn wegens het schadeveroorzakende feit;
- de veroordeelde is degene die de schade heeft toegebracht;
- er moet sprake zijn van schade in de civielrechtelijke zin;
- en er moet causaal verband zijn tussen de schade en het strafbare feit.

Duur: afhankelijk van de schade.

Procedure:

Initiator: de rechter kan de maatregel ambtshalve opleggen, het slachtoffer kan een civiele vordering voegen.

Uitvoerder: het OM.

Besliser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er is ingebroken en hierbij schade is veroorzaakt.

Wettelijke grond: art. 77h, art. 77a jo. 36f WvSr.

N.B. Wegens art. 6:164 BW is de schadevergoedingsmaatregel niet van toepassing op 12 en 13-jarigen.

2.4.2. Onttrekking aan het verkeer

Categorie: maatregel.

Doel: ter beveiliging van de samenleving.

Doelgroep: een persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd, ook bij vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolging, mits wordt vastgesteld dat een strafbaar feit is begaan.

Inhoudelijke omschrijving: voorwerpen die tijdens het voorbereidend onderzoek in beslag zijn genomen kunnen onttrokken worden aan het verkeer als zij verboden of gevaarlijk zijn.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Alleen voorwerpen kunnen aan het verkeer worden onttrokken en in beslag zijn genomen.
- Voorwerpen die geheel of grotendeels door middel van of uit baten van het feit zijn verkregen;
- voorwerpen met betrekking tot welke het feit is begaan;
- voorwerpen met behulp van welke het feit is begaan of voorbereid;
- voorwerpen met behulp van welke de opsporing van het feit is belemmerd;
- voorwerpen die tot het begaan van het feit zijn vervaardigd of bestemd;
- voor zover zij van zodanige aard zijn, dat het ongecontroleerde bezig daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang.

Procedure:

Initiator: bij rechterlijke uitspraak of vordering van het OM.

Uitvoerder: politie.

Besliser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien tijdens het delict gebruik is gemaakt van een mes, kan dit mes onttrokken worden aan het verkeer.

Wettelijke grond: art. 77h lid 4, art. 77a jo. Art. 36b t/m 36d WvSr.

2.4.3. Verbeurdverklaring en ontzegging van de rijbevoegdheid

Categorie: bijkomende straf.

Doel: het bestraffen en (her)opvoeden van een jongere die een misdrijf of overtreding heeft gepleegd.

Doelgroep: 12 tot 18-jarige jongeren die relatief lichte delicten hebben gepleegd, zoals overtreden van de voorgeschreven snelheid.

Inhoudelijke omschrijving:

- Verbeurdverklaring: Het in beslag nemen van een voorwerp dat verband houdt met het gepleegde delict. Dit kan zijn een voorwerp dat door het delict verkregen is of waarmee het delict begaan is. Een voorwerp dat aan een ander dan de dader toebehoort kan ook in beslag genomen worden, mits deze persoon bekend was met het verkrijgen of gebruiken van het voorwerp met het delict.
- Ontzegging van de rijbevoegdheid: Ontzegging van de rijbevoegdheid is een bijkomende straf maar kan ook als voorwaardelijke straf worden opgelegd. In het geval van minderjarigen gaat het om de bevoegdheid om een bromfiets te besturen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

Bij de verbeurdverklaring dient de rechter rekening te houden met de draagkracht van de verdachte.

De ontzegging van de rijbevoegdheid is slechts mogelijk in de gevallen van art. 179, 179a en 180 Wvw.

Duur: afhankelijk van het strafbare feit en eventuele recidive.

Procedure:

Initiator: het OM.

Toezichthouder: het OM.

Beslisser: de rechter of het OM een OM-afdoening.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er dermate hard of met alcohol op gereden is.

Wettelijke grond: art. 77h, art. 77r WvSr.

N.B. Bij een eerste veroordeling is ontzegging voor de duur van één jaar mogelijk.

2.4.4. Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel

Categorie: maatregel.

Doel: verwerven of afkomen van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Doelgroep: personen die voordeel hebben verkregen uit strafbare feiten.

Inhoudelijke omschrijving: Het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt ontnomen. Voor financieel onderzoek om erachter te komen wat de inkomsten zijn geweest is er een apart opsporingsonderzoek, het Strafrechtelijk Financieel Onderzoek (SFO). Er kan ook voordeel worden ontnomen ter zake van soortgelijke feiten als het feit waarvoor de verdachte veroordeeld is.

Criteria en/of randvoorwaarden: er moet sprake zijn van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Procedure:

Initiator: op vordering van het OM.

Uitvoerder: het OM.

Beslisser: Voor instelling van een SFO is een machtiging van de rechter-commissaris vereist. De rechter beslist op vordering van het OM.

Wanneer toepassen: Indien er geld is verdient door middel van het plegen van een strafbaar feit, kan de opbrengst van de jongere worden ontnomen.

Wettelijke grond: art. 77h, art. 77a jo. Art. 36 e WvSr.

3. VOLWASSENEN

3.1 Hoofdstraffen volwassenen

3.1.1. Geldboete

Categorie: een geldboete is een hoofdstraf.

Doel: bestraffing.

Doelgroep: personen die een misdrijf of overtreding hebben gepleegd.

Inhoudelijke omschrijving: Een geldboete kan worden opgelegd door de rechter of door middel van een sanctie van het OM. Het OM kan een geldboete als transactie opleggen. Het CJIB zorgt voor het verzenden van de aanschrijving en innen van de boete.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De rechter dient rekening te houden met de draagkracht van de verdachte. De dader moet veroordeeld worden voor het feit.

Duur: er zijn zes categorieën welke staan omschreven in art. 23 lid 4 WvSr.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: CJIB.

Toezichthouder: CJIB.

Beslisser: de rechter of het OM bij een OM-afdoening.

Wanneer toepassen: indien er schade is geleden door het strafbare feit.

Wettelijke grond: art. 9 lid 1 sub a, art. 23 en art. 24 WvSr.

N.B. Een boete kan voor elk strafbaar feit worden opgelegd.

3.1.2. Taakstraf

Categorie: hoofdstraf.

Doel: terugdringen van recidive.

Doelgroep: een persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd dat een relatief licht delict is.

Inhoudelijke omschrijving: Een taakstraf houdt onbetaalde arbeid in. Er wordt een vervangende vrijheidsstraf opgelegd voor als een taakstraf niet (goed) wordt uitgevoerd. De reclassering speelt een rol bij het adviseren van taakstraffen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Oplegging van een taakstraf is bij misdrijven altijd mogelijk.
- Oplegging van een taakstraf is bij overtredingen altijd mogelijk.

Duur: de taakstraf kan worden opgelegd voor ten hoogste 240 uren.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: reclassering.

Toezichthouder: OM en reclassering.

Beslisser: rechter of het OM bij een OM-afdoening.

Wettelijke grond: art 9 lid 1 sub a, art. 22c en art. 22eWvSr.

N.B. Voorheen konden ook leerstraffen in het kader van een taakstraf worden opgelegd. De voorkeur wordt gegeven aan erkende interventies waardoor leerstraffen nu in het kader van een bijzondere voorwaarde kunnen worden opgelegd.

3.1.3. Gevangenisstraf en hechtenis

Categorie: hoofdstraf.

Doel: vergelding, veiligheid van de samenleving en herhaling voorkomen.

Doelgroep: persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd.

Inhoudelijke omschrijving:

- Gevangenisstraf: is de vrijheidsbenemende hoofdstraf voor misdrijven.
- Hechtenis: is een vrijheidsbenemende straf voor overtredingen.

Beiden worden in een gevangenis ten uitvoer gelegd. Een penitentiaire inrichting kan worden aangewezen als gevangenis. Bij goed gedrag kan de gedetineerde een deel van zijn straf in een half open of open inrichting uitzitten.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Personen die strafbare feiten hebben gepleegd;
- en die door eerdere justitiecontacten of de ernst van het feit niet (meer) in aanmerking komen voor een afdoening door het OM of voor een geldboete of werkstraf.

Duur: Gevangenisstraf is tijdelijk of levenslang. Hechtenis duurt ten minste een dag en ten hoogste een jaar en vier maanden.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: een gevangenis die onder Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) valt.

Toezichthouder: DJI.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien een persoon zich schuldig heeft gemaakt aan zware mishandeling.

Wettelijke grond: art. 9 lid 1 sub a, art. 10, art. 18 WvSr.

3.2 Maatregelen volwassenen

3.2.1. Plaatsing in een inrichting stelselmatige daders (ISD)

Categorie: maatregel.

Doel: (ernstige) overlast door criminaliteit controleren en terugdringen.

Doelgroep: verslaafden die 'verwervingscriminaliteit' plegen en veelplegers. Veelplegers hebben delicten gepleegd waarvoor door de rechter veelal gevangenisstraffen worden opgelegd die te kort zijn om daarvan voldoende drang te laten uitgaan tot vrijwillige opname en behandeling in een afkickkliniek in het kader van een schorsing.

Inhoudelijke omschrijving: De veroordeelde wordt gedurende de periode waarvoor ISD is opgelegd zijn vrijheid ontnomen. Er wordt een speciaal voor de veroordeelde opgesteld programma gevolgd met als doel het beïnvloeden van zijn gedrag. Ook kan doorplaatsing naar de geestelijke gezondheidszorg plaatsvinden of kan plaatsing volgen in een bijzondere zorgvoorziening binnen het gevangeniswezen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan;
- verdachte is in de vijf jaar voorafgaand aan deze veroordeling ten minste driemaal eerder wegens een misdrijf veroordeeld;
- angst voor recidive;
- veiligheid van personen of goederen.

Duur: ten hoogste twee jaren.

Procedure:

Initiator: het OM moet het vorderen.

Uitvoerder: een door de Minister van Justitie aangewezen inrichting voor stelselmatige daders.

Toezichthouder: de inrichting.

Beslisser: rechter.

Wanneer toepassen: indien een verdachte bijvoorbeeld veelvuldig winkeldiefstallen pleegt.

Wettelijke grond: art. 38m t/m art. 38u WvSr.

N.B. Er moet voldoende capaciteit zijn voor de tenuitvoerlegging, en de verdachte mag niet ontoerekeningsvatbaar zijn.

3.2.2. Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis

Categorie: Maatregel. Het verschil tussen deze maatregel en de eerder genoemde maatregelen uit de BOPZ (zie onder C. 1.2 en D. 2.1) is dat er voor de oplegging voor de maatregel plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis een begaan strafbaar feit nodig is.

Doel: beveiliging van de samenleving en rechtsherstel.

Doelgroep: pleger van een strafbaar feit met gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens en daardoor het strafbare feit niet kan worden toegerekend.

Inhoudelijke omschrijving: Als een verdachte ontoerekeningsvatbaar is kan een verdachte die is ontslagen van rechtsvervolging een maatregel worden opgelegd. Daarbij is keuze tussen plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en TBS. Voor het psychiatrisch oordeel moeten minstens twee adviezen worden uitgebracht door gedragsdeskundigen, waaronder minstens één psychiater. Voor onderzoek kan de verdachte bijvoorbeeld bij het Pieter Baan Centrum ondergebracht worden.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Indien een strafbaar feit niet kan worden toegerekend wegens een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis geestvermogens;
- indien hij gevaarlijk is voor zichzelf, anderen of de algemene veiligheid van personen of goederen;
- het strafbare feit begaan is;
- de psychische stoornis in ieder geval tijdens het begaan van het strafbare feit heeft bestaan;
- causaal verband tussen de psychische stoornis en het delict is, en;
- causaal verband tussen psychische stoornis en gevaarlijkheid is.

Duur: plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis kan maximaal voor een jaar worden opgelegd en daarna worden verlengd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: psychiatrisch ziekenhuis, reclassering. Er zijn rapporten nodig van NIFP of PBC.

Toezichthouder: het OM is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: indien de dader het feit heeft gepleegd zonder zich bijvoorbeeld bewust te zijn van het plegen van het feit door een psychische stoornis.

Wettelijke grond of Grond: art. 37 WvSr, Wet BOPZ.

3.2.3. TBS (Terbeschikkingstelling)

Categorie: maatregel.

Doel: beveiliging van de samenleving, rechtsherstel en terugkeer naar de maatschappij.

Doelgroep: veroordeelde met gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis geestvermogens.

Inhoudelijke omschrijving: Er bestaat TBS met dwangverpleging en zonder dwangverpleging. Bij TBS met dwangverpleging levert de veroordeelde een gevaar op voor anderen of de algemene veiligheid. Bij TBS zonder dwangverpleging dient de veroordeelde zich aan bepaalde voorwaarden met betrekking tot zijn gedrag te houden. Er wordt gestreefd naar terugkeer naar de maatschappij. Ook bij verminderde toerekenbaarheid kan TBS opgelegd worden. Voor het psychiatrisch oordeel moeten minstens twee adviezen worden uitgebracht door gedragsdeskundigen, waaronder minstens één psychiater. Voor onderzoek kan de verdachte bijvoorbeeld naar het Pieter Baan Centrum ondergebracht worden.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis geestvermogens;

- alleen bij de in art. 37a lid 1 genoemde delicten;
- de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen moet het opleggen van TBS eisen;
- de psychische stoornis moet in ieder geval tijdens het begaan van het bedoelde misdrijf hebben bestaan;
- causaal verband tussen psychische stoornis en gevaarlijkheid, en;
- ernst van het feit.
- Advies van twee gedragsdeskundigen, waarvan één een psychiater.

Duur: TBS geldt voor de tijd van twee jaren en kan worden verlengd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: een door de Minister van Justitie aangewezen particuliere inrichting of rijksinrichting.

Toezichthouder: het OM houdt toezicht.

Beslissers: de rechter.

Wanneer toepassen: indien er een misdrijf is begaan door de dader en er sprake is van bijvoorbeeld een gedragsstoornis of een persoonlijkheidsstoornis.

Wettelijke grond: art. 37a t/m art. 38l WvSr.

3.3. Bijkomende straffen volwassenen

3.3.1. Verbeurdverklaring

Categorie: bijkomende straf.

Doel: veroordeelde in zijn vermogen treffen.

Doelgroep: personen die in het bezit zijn van een voorwerp dat een verband heeft met het delict.

Inhoudelijke omschrijving: Indien een verband bestaat tussen het gepleegde delict en bepaalde voorwerpen kan er worden verbeurd. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en vermogensrechten.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Veroordeling ter zake van een strafbaar feit;
- er moet een zekere relatie zijn tussen het strafbare feit en het voorwerp;
- er zijn nadere eisen gesteld met betrekking tot het toebehoren van de voorwerpen.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: de politie.

Beslissers: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er geld verdient is door middel van een strafbare feit kan dat geld verbeurd worden verklaard.

Wettelijke grond: art. 9 lid 1 sub b, art. 33 en art. 33a WvSr.

N.B. Er moet rekening gehouden worden met het draagkrachtbeginsel uit art. 24 WvSr.

3.3.2. Onttrekking aan het verkeer

Categorie: maatregel.

Doel: beveiliging van de samenleving.

Doelgroep: persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd, ook bij vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgning, mits wordt vastgesteld dat een strafbaar feit is begaan.

Inhoudelijke omschrijving: voorwerpen die tijdens het voorbereidend onderzoek in beslag zijn genomen kunnen onttrokken worden aan het verkeer als zij verboden of gevaarlijk zijn.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Alleen voorwerpen kunnen aan het verkeer worden onttrokken en in beslag worden genomen.
- Voorwerpen die geheel of grotendeels door middel van of uit baten van het feit zijn verkregen;
- voorwerpen met betrekking tot welke het feit is begaan;
- voorwerpen met behulp van welke het feit is begaan of voorbereid;
- voorwerpen met behulp van welke de opsporing van het feit is belemmerd;
- voorwerpen die tot het begaan van het feit zijn vervaardigd of bestemd;
- voor zover zij van zodanige aard zijn, dat het ongecontroleerde bezig daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang.

Procedure:

Initiator: bij rechterlijke uitspraak op vordering van het OM.

Uitvoerder: politie.

Beslisser: het OM door middel van een OM-afdoening of de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien tijdens het delict gebruik is gemaakt van een mes, kan dit mes onttrokken worden aan het verkeer

Wettelijke grond: art. 36b t/m art. 36d WvSr.

3.3.3. Schadevergoeding

Categorie: maatregel.

Doel: de strafrechtelijke positie van het slachtoffer versterken door herstel van de rechtmatige toestand.

Doelgroep: personen die een strafbaar feit hebben begaan en daarbij schade heeft veroorzaakt.

Inhoudelijke omschrijving: Indien een verdachte schade heeft veroorzaakt kan door de rechter een schadevergoedingsmaatregel worden opgelegd. Hiervoor worden civielrechtelijke

regels toegepast, waarbij ook immateriële schade kan worden meegenomen. Het bedrag wordt overgemaakt aan de staat, de staat maakt het over aan het slachtoffer. Indien de zaak civielrechtelijk te ingewikkeld is, wordt het overgelaten aan de civiele rechter.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- De dader moet veroordeeld zijn wegens het schadeveroorzakende feit;
- de veroordeelde is degene die de schade heeft toegebracht;
- er moet sprake zijn van schade in de civielrechtelijke zin;
- en er moet causaal verband zijn tussen de schade en het strafbare feit.

Duur: afhankelijk van de schade.

Procedure:

Initiator: de rechter kan de maatregel ambtshalve opleggen, het slachtoffer kan een civiele vordering voegen.

Uitvoerder: het OM.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er is ingebroken en hierbij schade is veroorzaakt.

Wettelijke grond: art. 36f WvSr.

3.3.4. Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel

Categorie: maatregel.

Doel: verwerven of afromen van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Doelgroep: personen die voordeel hebben verkregen uit strafbare feiten.

Inhoudelijke omschrijving: Het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt ontnomen. Voor financieel onderzoek om erachter te komen wat de inkomsten zijn geweest is er een apart opsporingsonderzoek, het SFO (Strafrechtelijk Financieel Onderzoek). Er kan ook voordeel worden ontnomen ter zake van soortgelijke feiten als het feit waarvoor de verdachte veroordeeld is.

Criteria en/of randvoorwaarden: er moet sprake zijn van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Procedure:

Initiator: op vordering van het OM.

Uitvoerder: het OM.

Beslisser: Voor de instelling van een SFO is een machtiging van de rechter-commissaris vereist. De rechter beslist op vordering van het OM.

Wanneer toepassen: Indien er geld is verdient door middel van het plegen van een strafbaar feit, kan de opbrengst van de verdachte worden ontnomen.

Wettelijke grond: art. 36 e WvSr.

3.3.5. Ontzegging van bepaalde van rechten

Categorie: bijkomende straf.

Doel: bestraffen van een persoon die een misdrijf heeft gepleegd.

Doelgroep: persoon die strafbaar feit heeft gepleegd.

Inhoudelijke omschrijving: De rechten waaruit de schuldige wordt ontzet hebben meestal iets met het strafbare feit te maken.

Bepaalde rechten:

- Bekleden van bepaalde ambten;
- dienen bij de gewapende macht;
- het recht te kiezen of verkozen te worden;
- het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder;
- uitoefening van bepaalde beroepen.

Criteria en/of randvoorwaarden: afhankelijk van de bepaalde rechten.

Duur: de ontzegging van bepaalde rechten is voor bepaalde tijd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Toezichthouder: het OM.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld een verbod voor een zedendelinquent om bij een kinderdagverblijf te werken.

Wettelijke grond: art. 9 lid 1 sub b, art. 28 t/m art. 31 WvSr.

4. Bijzondere voorwaarden jeugd en volwassenen

Doel: vermindering van recidive en verhogen van de veiligheid door middel van persoonsgerichte benadering.

Doelgroep: jeugdigen en volwassenen.

Inhoudelijke omschrijving: Bijzondere voorwaarden die bij de voorwaardelijke sancties kunnen worden opgelegd zijn te verdelen in vier categorieën: herstellende voorwaarden, vrijheidsbeperkende voorwaarden, gedragsveranderende voorwaarden en overige voorwaarden. Voor jeugdigen geldt dat de Raad voor de Kinderbescherming een belangrijke rol heeft bij het strafadvies.

4.1 Bij vonnis: Indien een gevangenisstraf wordt opgelegd kan een deel daarvan voorwaardelijk worden opgelegd. Daarbij kunnen bijzondere voorwaarden worden gesteld waaraan de veroordeelde zich gedurende de proeftijd of een bij de veroordeling te bepalen gedeelte daarvan heeft te voldoen. Indien de veroordeelde de bijzondere voorwaarde niet naleeft kan de tenuitvoerlegging van de voorwaardelijk opgelegde straf worden gevorderd door het OM.

4.2 Bij schorsing voorlopige hechtenis (art. 80 WvSv): De rechter-commissaris of de raadkamer van de rechtbank kunnen bijzondere voorwaarden verbinden aan de schorsing van de voorlopige hechtenis. Indien de verdachte de voorwaarden overtreedt meldt de reclassering dit bij de officier van justitie en kan de officier van justitie namens het OM de opheffing schorsing vorderen. Als deze wordt toegewezen gaat de verdachte direct weer in voorlopige hechtenis.

4.3 Bij voorwaardelijk sepot: De officier van justitie kan namens het OM een zaak seponeren onder bijzondere voorwaarden. Als de verdachte zich houdt aan de gestelde voorwaarden zal het OM niet tot vervolging overgaan. Er is echter wel voldoende bewijs nodig; de verdachte moet kunnen worden gedagvaard als de voorwaarden overtreden worden.

Algemene criteria:

- Niet schuldig maken aan een strafbaar feit voor het einde van de proeftijd;
- medewerking verlenen aan het vaststellen van zijn identiteit, en;
- medewerking verlenen aan het reclasseringstoezicht.

Duur: de duur van de proeftijd kan ten hoogste drie jaren bedragen en kan met twee jaren worden verlengd.

Toezichthouder: Bureau Jeugdzorg en reclassering.

Wanneer toepassen: indien een bijzondere voorwaarde nodig is om een zo goed mogelijk passende straf te geven aan de dader.

Wettelijke grond:

Jeugd: AmvB; Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen.
Volwassenen: art. 14c WvSr.

4.4 Herstellende voorwaarden

Categorie: bijzondere voorwaarde.

Doel: herstellen van het door feit veroorzaakte schade.

Doelgroep: 12 tot 18-jarigen en personen die strafbaar feit hebben begaan.

Inhoudelijke omschrijving:

- **Schadevergoeding:** de veroordeelde/verdachte wordt verplicht om de door het strafbare feit veroorzaakte schade te vergoeden.
- **Schadeherstel:** verplichting tot herstel van de door het strafbare feit veroorzaakte schade.
- **Waarborgsom:** storting van een waarborgsom.
- **Bedrag naar schadefonds of instelling:** de veroordeelde/verdachte wordt verplicht om een geldbedrag te storten in het schadefonds geweldsmisdrijven of om een geldbedrag te storten ten gunste van een instelling die zich ten doel stelt de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen.

Duur: Ten tijde van de proeftijd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Toezichthouder: het OM handhaaft.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: indien er schade is aangericht.

Wettelijke grond of Grond:

Voor jeugd: art. 3 lid1 sub 9, 10, 11, 12 Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen.
Voor volwassenen: art. 14 c lid 2 ond. 1 t/m 4 WvSr.

4.5 Vrijheidsbeperkende voorwaarden

Categorie: bijzondere voorwaarde.

Doel: recidive voorkomen en verhoging van de veiligheid.

Doelgroep: jeugdigen en volwassenen die strafbaar feit hebben begaan en snel recidiveren.

Inhoudelijke omschrijving:

- **Contactverbod:** dit is niet alleen een verbod op fysiek contact, maar tevens op contact via bijvoorbeeld de telefoon, e-mail of internet.
- **Locatieverbod:** Hiermee wordt voorkomen dat de verdachte/veroordeelde zich opnieuw naar een locatie begeeft met als risico dat hij opnieuw strafbare feiten pleegt. Het kan ook gaan om het voorkomen van een confrontatie met slachtoffer of nabestaande.
- **Locatiegebod:** op een bepaalde locatie juist zijn.
- **Meldplicht:** de verdachte/veroordeelde moet zich melden.

Duur: Ten tijde van de proeftijd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: de politie.

Toezichthouder: voor jeugd de jeugdreclassering en voor volwassenen de reclassering.

Beslisser: de rechter.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld indien er sprake is van stalking.

Wettelijke grond of Grond:

Jeugd: art 3 lid 1 sub 4, 5, 6, 7 Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen.

Volwassenen: art. 14 c lid 2 ond. 5 t/m 8 WvSr.

N.B. Dit kan worden gecontroleerd door middel van elektronische toezicht, art. 14c lid 3 WvSr.

4.6 Gedragsveranderende voorwaarden

Categorie: bijzondere voorwaarde.

Doel: veranderen van het gedrag om zo recidive gevaar te verkleinen.

Inhoudelijke omschrijving: Een gedragsveranderende voorwaarde geeft toezicht op een jeugdige of volwassene. De inkleding van dit toezicht zal per persoon verschillend zijn en op maat worden gemaakt. De (jeugd)reclassering heeft de rollen van toezicht en controle, begeleiding en ondersteuning, casemanagerment en het zelf uitvoeren van gedragsbeïnvloedende interventies. De maatregel zal zich richten op delictgeschiedenis, delictpatroon, huisvesting, opleiding, inkomen en omgaan met geld, relaties met partner, gezin en familie, drugsgebruik, alcoholgebruik, geestelijke gezondheid, houding en gedrag en vaardigheden. Binnen de maatregel kunnen programma's worden opgelegd zoals agressieregulatietraining.

- Drugs – en/of alcoholverbod.
- Houden aan aanwijzingen van de (jeugd)reclassering.
- Aanvaarden van intensieve begeleiding.
- Volgen van een leerproject.

Duur: Ten tijde de proeftijd.

Procedure:

Initiator: het OM.

Uitvoerder: bij jeugd de jeugdreclassering en bij volwassenen de reclassering.

Toezichthouder: bij jeugd de jeugdreclassering en bij volwassenen de reclassering.

Beslisser: de rechter of de officier van justitie namens het OM bij voorwaardelijke sepot.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld bij overmatig alcohol en/of drugsgebruik.

Wettelijke grond:

Jeugd: Besluit gedragsbeïnvloeding jeugdigen.

Volwassenen: art. 14c lid 2 ond. 9 t/m 13 WvSr.

4.7 Overige voorwaarden

Categorie: bijzondere voorwaarden.

Doel: op specifieke gevallen voorwaarden maken ter voorkoming van recidive en verhoging van de veiligheid.

Doelgroep: volwassenen die een bijzondere voorwaarde nodig hebben die niet onder de eerder genoemde bijzondere voorwaarden valt.

Inhoudelijke omschrijving:

- Andere voorwaarden het gedrag van de veroordeelde betreffende.

Duur: ten tijde van de proeftijd.

Procedure:

Initiator: OM of rechter ambtshalve.

Uitvoerder: politie.

Toezichthouder: OM en reclassering.

Beslisser: rechter of officier van justitie namens het OM bij voorwaardelijk sepot.

Wettelijke grond: art. 14c lid 2 ond. 14 WvSr.

G. Ketenpartners

1. Algemeen

Bij de aanpak van jeugdgroepen zullen diverse ketenpartners met elkaar te maken hebben. Op pagina 92 is een Instantie-index opgenomen met de belangrijkste ketenpartners. Hierna zal kort ingegaan worden op een tweetal ketenpartners en hun mogelijkheden. Allereerst zal besproken worden wat de leerplichtambtenaar doet. Dit is een belangrijke partner aangezien wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat schoolverzuim de eerste tekenen zijn van crimineel gedrag in wording.¹⁴ Ten tweede zal Halt besproken worden. Halt heeft een aantal modules speciaal voor groepsdruk gemaakt. De Raad voor de Kinderbescherming is hiervoor besproken. Hierbij worden twee trainingen uitgelicht, namelijk de agressiebeheersing (F. 2.3.1.) en de sociale vaardigheden training (F. 2.2.2.). Ook staan er nog andere mogelijkheden van de Raad voor de Kinderbescherming in het stuk, zoals het adviseren van een OTS. Bureau Jeugdzorg, Jeugdreclassering en volwassen Reclassering worden hieronder ook niet besproken. De mogelijkheden die deze instanties tot hun beschikking hebben zijn gezien het justitiële karakter hiervoor besproken. Denk dan bijvoorbeeld aan Maatregel Hulp&Steun.

1. Leerplichtambtenaar

Doel: terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim en voorkomen van dreigend schoolverlaten.

Doelgroep: leerplichtigen van 12 tot 18 jaar.

Inhoudelijke omschrijving: Scholen zijn verplicht spijbelende leerlingen te melden bij de gemeente, na uiterlijk drie achtereenvolgende verzuimdagen. De leerplichtambtenaar zoekt uit wat hiervoor de reden is. Indien er geen wettige reden is kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal maken of de Raad voor de Kinderbescherming inschakelen. Jongeren kunnen ook een leerstraf of een taakstraf krijgen.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Verzuim zonder wettige reden.

Procedure:

Initiator: de desbetreffende school.

Uitvoerder: dit is verschillend per straf.

Toezichthouder: de leerplichtambtenaar.

Beslisser: de officier van justitie beslist namens het OM wat er gedaan wordt met het feit. Het kan voor de rechter komen.

Wanneer toepassen: indien de jongere verzuimt heeft naar school te gaan.

Wettelijke grond: Leerplichtwet.

N.B. Het is niet mogelijk een maatregel op te leggen die ouders verplicht om opvoedingsondersteuning en gezinsbegeleiding te accepteren.

---

¹⁴ Loeber e.a., 1993.

2. Halt

2.1 Algemeen

Halt staat voor Het ALTERNatief en is dan ook geen justitiële instelling en geen hulpverlener. Halt is een instantie die straft, maar met een pedagogische blik. Halt is in eerste instantie gericht op persoon, maar wanneer er een groep in het spel is heeft Halt ook de mogelijkheid tot een groepsgerichte aanpak. De politie is voor Halt essentieel voor het binnenkrijgen van jeugdgroepen. Bij de aanpak van jeugdgroepen gaat het bij Halt om de hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen. Door middel van het contact met de Halt medewerker, het betrekken van ouders en de excuusbrief die de dader aan de slachtoffer moet schrijven grijpt Halt in. Tevens zijn er andere mogelijkheden die Halt heeft, namelijk 'Ouders tegendraadse jeugd' en 'flashback'. Beide mogelijkheden zullen in dit stuk behandeld worden aangezien deze maatregelen specifiek voor jeugdgroepen zijn. Halt zou graag zien dat het een automatisme wordt om contact op te nemen met Halt indien er sprake is van een jeugdgroep.

Categorie: preventie en repressie.

Doel: veelvoorkomende jeugdcriminaliteit aanpakken met preventie en repressie.

Doelgroep: 12 tot 18-jarige jongeren (soms ook tot 23 jaar) die zijn aangehouden voor feiten zoals beschreven in het 'Besluit aanwijzing Halt-feiten'. Het gaat om first-offenders, om bekende daders en om hinderlijke of overlastgevende jeugdgroepen (niet om een criminele jeugdgroep).

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Er is een jongere die een Halt waardig feit heeft gepleegd;
- niet eerder in aanraking is gekomen met Justitie (first-offender);
- en het strafbare feit bekend.

Duur: maximaal 20 uren.

Procedure:

Initiator: de opsporingsbeambte die daartoe door de officier van justitie is aangewezen (politie).

Uitvoerder: Bureau Halt.

Beslisser: de politie.

Wettelijke grond: Besluit aanwijzing Halt-feiten, art. 77 e WvSr.

2.2 Module 3: groepsinvloed en Module 6: overlast en respect

Categorie: voorlichting door Halt.

Doel: preventie.

Doelgroep: leerlingen van alle onderwijsvormen. Groep 7 en 8 en Voortgezet Onderwijs klas 1 en 2.

Inhoudelijke omschrijving: Er wordt een les gegeven over groepsinvloed, respectievelijk overlast en respect. Er wordt in module 3 bijvoorbeeld ingegaan op: wat is groepsinvloed, hoe

kun je voor je eigen mening opkomen in een groep en hoe maak je eigen keuzes binnen een groep. In module 6 wordt er bijvoorbeeld ingegaan op wanneer er sprake is van overlast, hoe ervaren anderen overlast en gebrek aan respect.

Procedure:

Initiator: scholen.

Uitvoerder: Halt.

Wanneer toepassen: preventief kunnen deze modules toegepast worden op scholen.

2.3 Ouders van Tegendraadse Jeugd

Categorie: interventie / discussiebijeenkomst en opvoedingsondersteuning.

Doel: preventie.

Doelgroep: Ouders van jeugdigen met (verhoogd risico op) politie contacten, ouders van jeugdigen die in een groep hinderlijk of overlastgevend gedrag vertonen en daarbij eventueel ook strafbare feiten plegen.

Inhoudelijke omschrijving: Deze maatregel bestaat uit twee bijeenkomsten met één groep ouders. De bijeenkomst is specifiek bedoeld voor de ouders van jeugdigen die in een groep hinderlijk of overlastgevend gedrag vertonen. De eerste bijeenkomst gaat over hoe een jeugdgroep eruit ziet. Dit bestaat uit de jeugdgroep leren kennen en begrijpen, hoe de ouder de jeugdgroep beleeft en wat het kind 'haalt en brengt' in de jeugdgroep. De tweede bijeenkomst gaat over grip krijgen op je kind in de jeugdgroep. Ouders bepalen in deze bijeenkomst of het wenselijk is dat hun kind deelneemt in de jeugdgroep. De ouders maken gezamenlijke afspraken over de voortgang van de jeugdgroep en over handhaving van de bedachte oplossingen.

Duur: de eerste bijeenkomst is ongeveer 2,5 uur en de tweede bijeenkomst ook.

Procedure:

Initiator: per geval anders.

Uitvoerder: Halt.

Beslisser: Halt is afhankelijk van de financiering door de gemeente.

2.4 Flashback

Categorie: een leerstraf van Halt.

Doel: zonder veel gezichtsverlies en in een veilige setting terug kijken en nadenken zodat er inzicht in groepsprocessen kan komen en dit afgeremd wordt.

Doelgroep een groep jongeren die een overtreding heeft gepleegd onder invloed van groepsdynamiek.

Inhoudelijke omschrijving: Er worden drie sessies gehouden. Er wordt een film getoond en aan de hand van deze film kijken jongeren terug op een uit de hand gelopen situatie waarbij de groep grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond.

Criteria en/of randvoorwaarden:

- Een Halt-waardig feit;
- hinderlijk of overlastgevende groep;
- groepsdruk heeft een rol gespeeld tijdens het delict;
- boven de 12 jaren oud;
- merendeel heeft normale intelligentie;
- ze staan min of meer open voor een leerproject;
- er is geen sprake van zware achtergrondproblematiek bij de meerderheid van de groep.

Duur: De streeftijd van Halt is zes weken. Er zijn drie sessies van twee uur.

Procedure:

Initiator: De politie, namelijk indien er een strafbaar feit heeft plaatsgevonden. Flashback kan ook preventief ingezet worden indien diverse instanties verontrust zijn.

Uitvoerder: Halt.

Toezichthouder: Halt.

Beslisser: Halt oordeelt dat in de zaak Flashback een geschikt onderdeel van de Halt-afdoening is. Het OM geeft toestemming en de gemeente gaat akkoord en wil het financieren.

Wanneer toepassen: bijvoorbeeld bij spuiten van graffiti om de groepsidentiteit te versterken, vernielen van verkeersborden, stoer doen met illegaal vuurwerk, etc.

N.B. De effecten bij de groepen jongeren blijken het grootst te zijn indien de sessies intensief verlopen.

Bijlagen:

- 1. Model Plan van Aanpak**
- 2. Menukaart leerstraffen 2012 Raad voor de Kinderbescherming**
- 3. Verkorte matrix vanuit het Veiligheidshuis Groningen**
- 4. Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden**

1. Model Plan van Aanpak

Plan van aanpak problematische jeugdgroep¹⁵

Gemeente: [naam] Regievoerder: maak keuze
--

Naam Jeugdgroep: [naam1]
Type Jeugdgroep: maak keuze
Beschrijving van het gedrag en de context: [beschrijving]
Hoofddoelstelling: [doelstelling]
Startdatum aanpak: 01-01-01

Groepsgerichte aanpak:

maak keuze

Beschrijving maatregel1:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 2:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 3:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

Situatie- of domeingerichte aanpak:

maak keuze

Beschrijving maatregel1:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]

¹⁵ Gemaakt naar aanleiding van: *Aanpak problematische jeugdgroepen*, Handreiking voor gemeenten, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, september 2010.

Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 2:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 3:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

Persoonsgerichte aanpak:

Naam:[naam]
Voornamen:[voornaam]
Geb.datum 01-01-01 **plaats** [gebplaats]
Adres: [adres]
Postcode [postcode] **Woonplaats** [plaats]
Rol in de groep: maak keuze

Gemeentelijke informatie: [analyse1]
Justitiële informatie: [analyse2]
Lopende voorwaarden: [voorwaarden]
Proeftijd tot: 01-01-01

maak keuze

Beschrijving maatregel1:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 2:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

maak keuze

Beschrijving maatregel 3:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]

Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

Naam:[naam]
Voornamen:[voornaam]
Geb. datum 01-01-01 **plaats** [gebplaats]
Adres: [adres]
Postcode [postcode] **Woonplaats** [plaats]
Rol in de groep: maak keuze

Gemeentelijke informatie: [analyse1]
Justitiële informatie: [analyse2]
Lopende voorwaarden: [voorwaarden]
Proeftijd tot: 01-01-01

maak keuze
Beschrijving maatregel1:[doelstelling]
Middelen:[doelstelling]
Termijnen:[doelstelling]
Verantwoordelijke organisaties:[doelstelling]
Naam:[naam] Tel nummer:[telnr.]

Datum evaluatie 01-01-01

Uitkomst evaluatie: maak keuze (toelichten)
Toelichting: [toelichting],

Datum informeren driehoek: 01-01-01

[-] **Documenten?**
[documenten]

2. Menukaart leerstraffen 2012 Raad voor de Kinderbescherming

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Landelijke menukaart 2012 Gedragsinterventies als leerstraf

Erkende gedragsinterventies als leerstraf			
Naam	Inhoud	Frequentie*	Uren
Respect limits Regulier	Training seksueel overschrijdend gedrag	10 bijeenkomsten / 1 ouderbijeenkomst	20
Respect limits Regulier Plus	Training seksueel overschrijdend gedrag	10 bijeenkomsten / 3 ouderbijeenkomsten	20
Respect limits Verlengd	Training seksueel overschrijdend gedrag	15 bijeenkomsten / 1 ouderbijeenkomst	30
Respect limits Verlengd Plus	Training seksueel overschrijdend gedrag	15 bijeenkomsten / 3 ouderbijeenkomsten	30
Respect limits Extra	Training seksueel overschrijdend gedrag	20 bijeenkomsten / 1 ouderbijeenkomst	40
Respect limits Extra Plus	Training seksueel overschrijdend gedrag	20 bijeenkomsten / 3 ouderbijeenkomsten	40
So-Cool Regulier	Cognitieve sociale vaardigheidstraining voor LVB-jongeren	15 bijeenkomsten / 1 ouder-kindbijeenkomst	40
So-Cool Verlengd	Cognitieve sociale vaardigheidstraining voor LVB-jongeren	21 bijeenkomsten / 1 ouder-kindbijeenkomst	50
Stay-a-way Verkort	Training middelengebruik	10 bijeenkomsten / 3 ouderbijeenkomsten / 3 ouder-kindbijeenkomsten	20
Stay-a-way Regulier	Training middelengebruik	15 bijeenkomsten / 4 ouderbijeenkomsten / 4 ouder-kindbijeenkomsten	30
Stay-a-way Plus	Training middelengebruik voor LVB-jongeren	11 bijeenkomsten / 4 ouderbijeenkomsten / 8 ouder-kindbijeenkomsten	30
TACT Groep** (voorheen WSART)	Agressieregulatie training	20 bijeenkomsten / 1 ouderbijeenkomst / 3 ouder-kindbijeenkomsten	50
TACT Individueel (voorheen WSART)	Agressieregulatie training	20 bijeenkomsten	35
Tools4U Regulier	Cognitieve sociale vaardigheidstraining	8 bijeenkomsten	20
Tools4U Regulier Plus	Cognitieve sociale vaardigheidstraining	8 bijeenkomsten / 2 ouderbijeenkomsten / 2 ouder-kindbijeenkomsten	25
Tools4U Verlengd	Cognitieve sociale vaardigheidstraining	12 bijeenkomsten	30
Tools4U Verlengd Plus	Cognitieve sociale vaardigheidstraining	12 bijeenkomsten / 2 ouderbijeenkomsten / 2 ouder-kindbijeenkomsten	35

* Ouders worden verwacht ook aanwezig te zijn bij de kennismaking, de tussenevaluatie (indien van toepassing) en de eindevaluatie

** TACT Groep (voorheen WSART) wordt vooralsnog alleen in de locaties (Rotterdam, Dordrecht, Middelburg, Den Haag en Amsterdam) uitgevoerd.

Erkende gedragsinterventies worden opgelegd in het kader van een leerstraf of gedragsbeïnvloedende maatregel.
Meer informatie over de erkende gedragsinterventies is verkrijgbaar via gedragsinterventies.helpdesk@rvdk.minvenj.nl.

3. Verkorte matrix jeugdgroepen vanuit het Veiligheidshuis Groningen

Matrix ten behoeve van verdiepende analyse leden problematische jeugdgroepen

Naam
Voornaam
Geboortedatum
Woonplaats
18 < >
Thuisituatie
Dagbesteding/inkomen
Startkwalificatie
LPA bekend
Procesverbaal LPA
Maatschappelijk Jongerenwerk
CJGV
OGGz
Veiligheid
HG/Huisverbod
Sociale zaken
BJZ
R vd K
Recl. RN- VNN-LdH
OM
Politie

4. Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden					
	De wet geeft reclassering, Openbaar Ministerie (OM) en de rechter de mogelijkheid om één of meer (bijzondere) voorwaarden te adviseren, te vorderen en op te leggen die passen bij het profiel van een delinquent. Dit kan op verschillende momenten in het strafproces.	Met duidelijk geformuleerde bijzondere voorwaarden in het reclasseringsadvies, vordering, OM-beschikking en vonnis weten veroordeelde en toezichthouder exact waar ze aan toe zijn en kan snel en adequaat worden ingegrepen als de voorwaarden niet worden nageleefd.	De rechtspraak, openbaar ministerie, politie en reclassering hebben om goed handhaafbare toezichten te realiseren vaste, op elkaar aansluitende, tekstblokken ontwikkeld. Dit zijn de zogenaamde bouwstenen bijzondere voorwaarden. De bouwstenen zijn opgenomen in de informatiesystemen van de rechtspraak (NIAS/GPS/Compas), OM (GPS) en de reclassering (IRIS). Ze kunnen als uitgangspunt dienen bij de formulering van de adviezen, vorderingen en de op te leggen bijzondere voorwaarden.		
Algemene voorwaarde					
	Aan de voorwaardelijke straf is altijd de algemene voorwaarde gesteld dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit.	Wanneer bijzondere voorwaarden zijn oplegd en het OM opdracht geeft tot reclasseringstoezicht zijn daaraan van rechtswege de algemene voorwaarden II en III verbonden. Dan is voor alle partijen duidelijk waar onder de toezicht gestelde aan toe is.	Het verdient voor de duidelijkheid de voorkeur om de algemene voorwaarden expliciet in advies, vordering en vonnis op te nemen.		
Stelt als algemene voorwaarde(n) dat de veroordeelde:					
I.	zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig aan een strafbaar feit;				
II.	ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit medewerking verleent aan het nemen van een of meer vingerafdrukken of een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage aanbiedt; en (indien opdracht aan reclassering tot toezicht wordt gegeven)				
III.	medewerking verleent aan het reclasseringstoezicht, bedoeld in artikel 14d, tweede lid, de medewerking aan huisbezoeken daaronder begrepen.				
	Tekst advies reclassering	Tekst vordering Officier van Justitie / vonnis rechter	Wie handhaaft?	Toelichting	
Herstellende voorwaarden					
1	Vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade	De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om de door het strafbare feit veroorzaakte schade te vergoeden.	dat veroordeelde/verdachte uiterlijk op [datum] als schadevergoeding een bedrag van [x] euro zal overmaken op rekening [rekeningnummer], t.n.v. [gegevens benadeelde] waarbij de veroordeelde de officier van justitie in dit arrondissement, p/a [adresgegevens] uiterlijk op dezelfde datum in kennis heeft gesteld van die betaling door toezending of afgifte van een betalingsbewijs o.v.v. het bovenstaande parketnummer.	OM	Vanuit het perspectief van het slachtoffer kan het gunstiger zijn om een schadevergoedingsmaatregel te adviseren, vorderen en op te leggen. In dat geval neemt het CJIB de incasso voor zijn rekening en hoeft het slachtoffer dit niet zelf te doen. Daarnaast kan het slachtoffer in bepaalde gevallen in aanmerking voor een voorschotregeling.
2	Herstel van de door het strafbare feit veroorzaakte schade	De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om de door het strafbare feit veroorzaakte schade te herstellen.	dat veroordeelde/verdachte uiterlijk op [datum] de door het strafbare feit veroorzaakte schade zal herstellen, bestaande uit [nabewerken].	OM	Deze voorwaarde kan worden geadviseerd, gevorderd en opgelegd als de verdachte/veroordeelde niet in staat is binnen een redelijke termijn de schade te vergoeden, maar wel in staat en bereid is de schade te herstellen.
3	Storting van een waarborgsom	De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om een waarborgsom te storten.	dat veroordeelde/verdachte uiterlijk op [datum] een borgsom van [x] euro zal overmaken op rekening [rekeningnr] ten name van [tenaamstelling rekening] onder vermelding van "borg" en het bovenstaande parketnummer van deze zaak.	OM	Het kan gunstiger zijn om een schadevergoedingsmaatregel te adviseren, vorderen en op te leggen. Dit kan zijn als de vrees bestaat dat de verdachte/veroordeelde anders zijn geld buiten het zicht van Justitie brengt.
4	Storting van een geldbedrag in bepaalde fondsen (belang slachtoffer)	De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om een geldbedrag te storten in het schadefonds geweldsmisdrijven. (Optie 1)	dat veroordeelde/verdachte uiterlijk op [datum] een geldbedrag van [x] euro zal storten op rekening [rekeningnummer] t.n.v. het Schadefonds Geweldsmisdrijven o.v.v. het bovenstaande parketnummer.	OM	Deze voorwaarde kan worden geadviseerd, gevorderd en opgelegd als het slachtoffer zelf geen prijs stelt op schadevergoeding.
		De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om een geldbedrag te storten ten gunste van instelling [x] die zich ten doel stelt de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen. (Optie 2)	dat veroordeelde/verdachte, onder vermelding van het bovenstaande parketnummer, uiterlijk op [datum] een geldbedrag van [x] euro zal storten op rekening [rekeningnummer] t.n.v. [naam instelling], welke instelling zich ten doel stelt de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen.		Deze voorwaarde kan worden geadviseerd, gevorderd en opgelegd als het slachtoffer zelf geen prijs stelt op schadevergoeding. Hierbij valt te denken aan een storting aan bijvoorbeeld Slachtofferhulp Nederland en het Fonds Slachtofferhulp.
Vrijheidsbeperkende voorwaarden					
5	Contactverbod	De veroordeelde/verdachte wordt gedurende [specifieke periode] verboden contact te (laten) leggen met [specifieke perso(o)n(en) of instelling(en)].	dat veroordeelde/verdachte gedurende [de eerste [x] maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] op geen enkele wijze - direct of indirect - contact zal opnemen, zoeken of hebben met [personalia of gegevens instelling], zolang de reclassering dit noodzakelijk acht.	Reclassering (toezicht), Politie (handhaving)	Deze bijzonder voorwaarde betreft niet alleen een verbod op fysiek contact, maar ook contact bijvoorbeeld via telefoon, post, e-mail of internet. Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met locatieverbod (6), meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
6	Locatieverbod	De veroordeelde/verdachte wordt gedurende [specificatie periode] verboden om zich gedurende [specificatie bepaalde tijden] op [specifieke locatie of bepaald gebied] te bevinden.	dat veroordeelde/verdachte zich gedurende [de eerste [x] maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] niet zal bevinden [in de provincie [x] / te [plaatsnaam] / binnen een straal van [x] meter van [locatie/straatnaam] te [plaats]], zolang de reclassering dit noodzakelijk acht.	Reclassering (toezicht), Politie (handhaving)	Met deze voorwaarde wordt voorkomen dat de verdachte/ veroordeelde zich opnieuw naar een locatie begeeft met als risico dat hij opnieuw strafbare feiten zal plegen. Het kan ook gaan om confrontatie met het slachtoffer en/of nabestaanden te voorkomen. Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
7	Locatiegebod	De veroordeelde/verdachte wordt gedurende [specificatie periode] om zich op [specificatie tijdstippen] op [specifieke locatie of bepaald gebied] te bevinden.	dat veroordeelde/verdachte gedurende [de eerste [x] maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] op [dag(en)- en tijdstip(pen)] aanwezig zal zijn op de navolgende locatie: [locatie noemen], zolang de reclassering dit noodzakelijk acht.	Reclassering (toezicht), Politie (handhaving)	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
8	Meldplicht	De veroordeelde/verdachte zich meldt (uiterlijk) op [datum en tijdstip] bij de reclassering, [adres] te [plaats]. (Optie 1)	dat veroordeelde/verdachte zich (uiterlijk) op [datum en tijdstip] meldt bij de reclassering, [adres], te [plaats].	Reclassering (toezicht), Politie (handhaving)	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8) en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
		dat verdachte/veroordeelde zich op [dag(en)- en tijdstip(pen)] bij [instelling, straatnaam] te [plaatsnaam] zal melden, zolang de reclassering dit noodzakelijk acht. (Optie 2)	dat veroordeelde zich gedurende [de eerste [x] maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] op [dag(en)- en tijdstip(pen)] bij [instelling, straatnaam] te [plaatsnaam] zal melden, zolang de reclassering dit noodzakelijk acht.		

Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden

		Tekst advies reclassering	Tekst vordering Officier van Justitie / vonnis rechter	Wie handhaaft?	Toelichting
Gedragveranderende voorwaarden					
9	Drugs -en/of alcoholverbod	De veroordeelde/verdachte wordt verboden gedurende [specificatie periode] om [specificatie bepaald genotsmiddel] te gebruiken. De controle op de naleving van deze bijzondere voorwaarde zal ondersteund worden door middel van [bloedonderzoek/urineonderzoek/ander controlemiddel].	dat veroordeelde/verdachte zich gedurende [de eerste (x) maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] zal onthouden van het gebruik van [specificatie verdovend(e) middel(en) / alcohol] en zich verplicht ten behoeve van de naleving van dit verbod mee te werken aan bloedonderzoek of urineonderzoek.	Reclassering	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
10	Opneming van de veroordeelde in zorginstelling	Gezien de directe samenhang van [het door de gedragsdeskundige geconstateerde ziektebeeld] met het criminele gedrag van de veroordeelde of verdachte, wordt hij verplicht om zich voor [het door de gedragsdeskundige geconstateerde ziektebeeld] te laten behandelen in [specifieke inrichting] of soortgelijke intramurale setting].	dat veroordeelde/verdachte zich gedurende [(x) maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] zal laten opnemen in [naam instelling], althans een soortgelijke intramurale instelling, waarbij veroordeelde zich zal houden aan de aanwijzingen die veroordeelde in het kader van die behandeling door of namens de (geneesheer-)directeur van die instelling zullen worden gegeven.	Reclassering	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
11	Ambulante behandeling	Gezien de directe samenhang van de [specificatie van de stoornis] met het criminele gedrag van de veroordeelde of verdachte, wordt hij/zij verplicht om zich voor [specificatie van de stoornis] te laten behandelen in/bij [specificatie ambulante instelling of zelfstandig gevestigde deskundige, zoals een psychiater]. De reclassering acht het daarbij van belang dat een kortdurende klinische opname ten behoeve van crisis, detoxificatie, stabilisatie, observatie en/of diagnostiek tot de mogelijkheden behoort. Deze korte, klinische opname kan plaatsvinden binnen een ambulante behandeltraject. Wij verzoeken de rechtbank om deze mogelijkheid tot korte klinische opname, voor de duur van maximaal zeven weken, in het vonnis op te leggen. (Optionele toevoeging)	dat veroordeelde/verdachte zich gedurende [(x) maanden van] de proeftijd [van x jaar/maanden] onder behandeling zal stellen van een [soort deskundige/zorginstelling] op de tijden en plaatsen als door of namens die [deskundige/zorginstelling] aan te geven, teneinde zich te laten behandelen voor [specificatie van de stoornis].	Reclassering	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht. Eventueel te combineren met een tijdelijke klinische opname bij crisis, ter detoxificatie, stabilisatie, observatie en/of diagnostiek is vaak gewenst.
12	Verblijf in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang	De veroordeelde/verdachte wordt verplicht om van [specifieke datum en tijd] in [specificatie van een bepaalde (24-uurs) voorziening, bijvoorbeeld een demo-instelling of instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang] te verblijven en zich te houden aan het (dag-) programma dat deze voorziening in overleg met de reclassering heeft opgesteld.	dat veroordeelde/verdachte gedurende [(x) maanden van] de proeftijd [van x jaren/maanden], zal verblijven in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang te weten [invullen], of een soortgelijke instelling, en zich zal houden aan het (dag-) programma dat deze instelling in overleg met de reclassering heeft opgesteld.	Reclassering	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie dadelijke uitvoerbaarheid toezicht. Eventueel te combineren met een tijdelijke klinische opname bij crisis, ter detoxificatie, stabilisatie, observatie en/of diagnostiek is vaak gewenst. Een combinatie met andere bijzondere voorwaarden, zoals bijvoorbeeld ambulante behandeling of een locatieverbod is goed mogelijk.
13	Deelnemen aan gedragsinterventies	De veroordeelde/verdachte moet deelnemen aan de volgende gedragsinterventie: [naam gedragsinterventie]; [doel interventie]; [duur interventie].	"dat veroordeelde/verdachte gedurende [(x) maanden van] de proeftijd [van x jaren/maanden] zal deelnemen aan een gedragsinterventie, bestaande uit een [leefstijltraining/training sociale vaardigheden/budgeteringscursus/preventiecursus huiselijk geweld/... (anders)], aangeboden door [naam instelling], of soortgelijke instelling waarbij veroordeelde zich dient te houden aan de aanwijzingen zoals die gedurende deze gedragsinterventie door of namens voornoemde instelling aan veroordeelde zullen worden gegeven."	Reclassering	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
Overige					
14	Andere voorwaarden het gedrag van de veroordeelde betreffende	De veroordeelde wordt verplicht om [specifieke bijkomende bijzondere voorwaarde] na te leven en zich te houden aan de opdrachten van de reclasseringsorganisatie die in het kader van het toezicht op de naleving van de voorwaarde noodzakelijk zijn.		OM, Reclassering (toezicht), Politie (handhaving)	Eventueel opnemen in advies, vordering en vonnis in combinatie met meldplicht (8), elektronisch toezicht en/of dadelijke uitvoerbaarheid toezicht.
Opleggen elektronisch toezicht					
	Aan een bijzondere voorwaarde kan elektronisch toezicht (ET) worden verbonden. Dit geldt vooral bij de vrijheidsbeperkende voorwaarden. Een ET dient zo specifiek mogelijk in advies, vordering en vonnis worden opgenomen. De reclassering houdt hierbij toezicht. (Art. 14c, derde lid, Sr)				
Dadelijke uitvoerbaarheid bijzondere voorwaarden en toezicht (DUT)					
	Het is eventueel mogelijk direct te starten met de uitvoering van bijzondere voorwaarden en toezicht, nog voordat een vonnis onherroepelijk is geworden. (art. 14e Sr, 77za Sr) Een DUT dient zo specifiek mogelijk in advies, vordering en vonnis te worden opgenomen.				
Ontzetting beroep/ambt					
	De rechter kan de reclassering opdracht geven toezicht te houden op de naleving van de ontzetting van het recht om bepaalde ambten te bekleden en het recht om bepaalde beroepen uit te oefenen. Dit is geen bijzondere voorwaarde maar een bijkomende straf. (Art. 32 Sr)				
Bron wet voorwaardelijke sancties					
	Staatsblad 2011, 545 Aanwijzing voorwaardelijke vrijheidsstraffen en schorsing van voorlopige hechtenis (2012) Aanwijzing Elektronisch Toezicht (2010A008)				Editie april 2012 Raadpleeg voor de actuele versie van de bouwstenen bijzondere voorwaarden altijd de informatiesystemen van de eigen organisatie.

Instantie-index

Belastingdienst

Bureau Jeugdzorg (BJZ):

BJZ heeft tot taak om geïndiceerde jeugdzorg en hulpverlening toe te wijzen en de veiligheid van kinderen te waarborgen. Bureau Jeugdzorg heeft als wettelijke taken: indicatiestelling, uitvoering van de taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen zoals voogdij, jeugdreclassering.

Dienst Justitiële Inrichtingen:

De DJI zorgt namens de Minister van Veiligheid en Justitie voor de tenuitvoerlegging van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, die na uitspraak van een rechter zijn opgelegd.

Dienst Werk en Inkomen

Gemeente:

Gemeente heeft de regierol bij de aanpak van jeugdgroepen.

Gezinsvoogd:

Indien ouders uit het ouderlijk gezag zijn ontheven valt het kind onder voogdij van BJZ. Als een kind onder toezicht wordt gesteld hebben de ouders en BJZ gedeeld het gezag. Een gezinsvoogd begeleidt het gezin en adviseert de rechter. Als een kind in aanraking komt met justitie, begeleidt de gezinsvoogd het in het jeugdreclasseringstraject dat daarop volgt.

Halt:

Jongeren krijgen de mogelijkheid om recht te zetten wat zij fout deden, zonder dat zij hierbij in aanraking komen met Justitie. Hiertoe voeren zij een leer- en/of werkstraf uit, bieden excuses aan en vergoeden de schade aan de benadeelde.

IBG

Inspectie Jeugdzorg:

De Inspectie Jeugdzorg controleert of de kwaliteit van de jeugdzorg goed is. Haar taak is om betrouwbare informatie te geven over de kwaliteit van de jeugdzorg.

Interventieteam:

Stemt interventies af in overlafsituaties en stelt het overtreden van regels vast. Het interventieteam heeft tevens als doelstelling het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

- **Gemeente**
- **School**
- **Medewerker dienst Sociale Zaken en Werk van de gemeente**
- **Vertegenwoordiger Woningbouwcorporatie**
- **Buurtagent**
- **Administratief ondersteuner**
- **Medewerker Stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening**

Justitiële Jeugdinstelling (JJI)

De JJI is een sector van de DJI en is verantwoordelijk voor jeugdinstellingen voor jongeren in detentie.

Leger des Heils:

Het Leger des Heils biedt hulp op de gebieden van maatschappelijke opvang, reclassering, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, preventie en maatschappelijk herstel en kerkelijke sociale hulpverlening.

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP):

Het NIFP is een onafhankelijke adviseur in diagnostiek, zorg en advies aan justitiële en maatschappelijke ketenpartners. Het NIFP is werkzaam op gebied van forensische psychiatrie en psychologie.

Openbaar Ministerie (OM):

De instantie die in Nederland bepaalt welke verdachten voor de strafrechter komen en wat er geëist wordt. Officier van justitie is een functie binnen het Openbaar Ministerie. De officier van justitie beslist over het al dan niet vervolgen van een verdachte.

Politie:

De politie heeft als taken opsporing, handhaven van de wetten van het land, het bewaren van de openbare orde en het verlenen van hulp.

Raad voor de Kinderbescherming:

De Raad wordt ingeschakeld als de omstandigheden van een kind en zijn gezin zorgelijk zijn, de geboden vrijwillige hulpverlening niet (meer) voldoende is of het gezin geen hulp accepteert. De kerntaken van de Raad zijn bescherming, gezag en straf (onderzoek naar de situatie van jongeren en licht de officier van justitie daarover in).

Rechtbanken, Rechtspraak**Reclassering:**

Houdt toezicht op mensen die een strafbaar feit hebben gepleegd of daarvan worden verdacht.

Jeugdreclassering:

De Jeugdreclassering bestaat uit Bureau Jeugdzorg, het Leger des Heils en de William Schrikker Groep.

Steunpunt Huiselijk Geweld**UWV****Veiligheidshuizen:**

In een Veiligheidshuis werken instanties op één locatie samen aan opsporing, vervolging, berechting en hulpverlening.

Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN)

Bronnen

Regelgeving:

- Algemene Plaatselijke Verordening Aa en Hunze
- Algemene Plaatselijke Verordening Assen
- Algemene Plaatselijke Verordening Dongeradeel
- Algemene Plaatselijke Verordening Groningen
- Algemene Plaatselijke Verordening Leek
- Algemene Plaatselijke Verordening Leeuwarden
- Algemene wet bestuursrecht
- Burgerlijk Wetboek, boeken 1 en 6
- Drank- en Horecawet
- Gemeentewet
- Wetboek van Strafrecht
- Wetboek van Strafvordering
- Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast
- Wet tijdelijk huisverbod
- Wet werk en bijstand

Tekst & Commentaar:

- Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek
- Tekst & Commentaar Gemeentewet
- Tekst & Commentaar Openbare Orde en Veiligheid
- Tekst & Commentaar Wetboek van Strafrecht
- Tekst & Commentaar Wetboek van Strafvordering

Andere documenten:

Bureau Beke 2010

Bureau Beke, *Handreiking Aanpak problematische jeugdgroepen*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010.

Bureau Beke

Bureau Beke, *Masterplan Aanpak Jeugdgroepen voor gemeenten*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bureau Beke

Problematische Jeugdgroepen in Nederland, omvang en aard in het najaar van 2011.

De la Cousine en Pol 2012

N. de la Cousine en J. Pol, *Aanpak criminele jeugdgroepen Projectplan*, Parket Generaal Den Haag februari 2012.

Den Hertog en Spreeuwers 2012

G. den Hertog en R. Spreeuwers, *Veiligheidshuizen: problemen met gegevensuitwisseling in de praktijk*, Radboud Universiteit Nijmegen 2012.

Halt Noord-Nederland

Productenboek Halt Noord-Nederland 2012.

Kukken e.a. 2006

G. Kukken e.a., *Toezicht en handhaving bij jeugdoverlast. Aanpak overlast jeugdgroepen instrumentarium bestuur, politie en OM*, Amsterdam: Gemeente Amsterdam, 2006.

Loeber e.a. 1993

R. Loeber e.a., *Developmental pathways in disruptive child behavior*, Development and Psychopathology 5, 1993, p. 101-132.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Justitie 2010

Handreiking Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Justitie 2010.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010

Aanpak problematische jeugdgroepen, Handreiking voor gemeenten, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, september 2010.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2010

Handreiking gebruik Mosquito door gemeenten, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, augustus 2010.

Openbaar Ministerie

Bouwstenen Bijzondere Voorwaarden, Openbaar Ministerie.

Openbaar Ministerie

Overzicht van algemene en bijzondere voorwaarden jeugd, Openbaar Ministerie.

Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland

Programmaplan High Impact Crime, Parket Noord-Nederland van juli 2012

Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland

Voortgang aanpak criminele jeugdgroepen t/m mei 2012, Openbaar Ministerie.

Pro Facto 2012

Pro Facto in opdracht van het WODC, *Op doel? Evaluatie Wet Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast*, Groningen juni 2012.

Raad voor de Kinderbescherming 2012

Raad voor de Kinderbescherming, *Menukaart leerstraffen*, Raad voor de Kinderbescherming maart 2012.

Samenwerking van de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde, Regiopolitie Groningen, het Openbaar Ministerie en het Veiligheidshuis Groningen 2012

Werkprocesbeschrijving aanpak problematische jeugdgroepen, 2012.

Staatscourant 2010

Circulaire Burgemeestersbevel twaalfminners; art. 172b Gemeentewet 31 augustus 2010, *Stcrt.* 2010, nr. 13482.

Van Bennekom en Jong 2010

R. van Bennekom en W. Jong, *Zakboek openbare orde en veiligheid van Nederlandse Genootschap van Burgemeesters*, Den Haag 2010 .

Van Middelaar 2011

R. van Middelaar, *Dwang & Drang*, Veiligheidshuizen Utrecht en Amersfoort.

Veiligheidshuis Gouda

Menukaart Jeugdoverlast, Veiligheidshuis Gouda.

Zuurveen 2012

R. Zuurveen, *Criminologische Analyse Jeugdgroep Doglife*, Openbaar Ministerie parket Groningen.

Websites:

www.bureaujeugdzorg.nl, geraadpleegd september 2012.
www.burgemeesters.nl, geraadpleegd september 2012.
www.cjg.nl, geraadpleegd september 2012.
www.erkenningscommissie.nl, geraadpleegd september 2012.
www.halt.nl, geraadpleegd september 2012.
www.hetcvv.nl, geraadpleegd augustus 2012.
www.kinderbescherming.nl, geraadpleegd september 2012.
www.veiligheidshuizen.nl, geraadpleegd september 2012.
www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl, geraadpleegd augustus 2012

Gesprekken:

De lijst van mensen waarmee is gesproken op basis van de volgorde waarin de gesprekken hebben plaatsgevonden.

- Sanne Kromdijk, jeugdofficier Groningen en Drenthe, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Frans van der Haar, ketenmanager, Veiligheidshuis Groningen.
- Sander van Maanen, Justitiële Voorwaarden, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Debbie Bruijn, Regiocoördinator jeugdgroepen, Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Rieneke Kamminga, beleidsmedewerker High Impact Crime, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Steven Edwards, Integrale Veiligheidszorg ambtenaar, Gemeente Assen.
- Inge Zwaan, Gemeentelijk functionaris, Veiligheidshuis Groningen.
- Wendy Scholten, sr. beleidsadviseur Openbare orde en Veiligheid, Gemeente Leeuwarden.
- Sieger Rinzema, manager, Halt Noord-Nederland.
- Jenny Leenman, Consulent Inkomen en coördinator nazorg ex-gedetineerden, Gemeente Stadskanaal.
- Marianne te Velde, projectleider, Centrum voor Jeugd, Gezin en Veiligheid Gemeente Stadskanaal en Vlagtwedde.
- Annet Keuning, beleidsmedewerker ZSM en OM-afdoening, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Lisanne van Dijk, criminologe, Openbaar Ministerie Parket Limburg.
- Herman Spoelstra, Adviseur Beleid, Raad voor de Kinderbescherming
- Robert Vonk, Teamleider, Raad voor de Kinderbescherming.
- Odette Buitendam, Adviseur Beleid, Raad voor de Kinderbescherming.
- Nina Ekas, beleidsmedewerker met o.a. jeugd in portefeuille, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Ruurt Zoethout, raadsonderzoeker, Raad voor de Kinderbescherming (aanwezig zijn bij een basisonderzoek).
- Hayo Halbersma, beleidsmedewerker met driehoeksoverleggen in portefeuille, Openbaar Ministerie Parket Noord-Nederland.
- Willi Joop, politiefunctie, Regiopolitie Groningen.
- Mea Buurmeijer, Teamleider Jeugdreclassering, Bureau Jeugdzorg Drenthe.

- Ellen Warlich, regionaal beleidsmedewerker, Reclassering Nederland.

Bijeenkomsten:

De lijst van bijeenkomsten is op basis van de volgorde waarin de bijeenkomsten hebben plaatsgevonden.

- Meervoudige Kamer jeugd Rechtbank Groningen, 17 augustus 2012.
- Bijwonen van Justitieel Casus Overleg, Veiligheidshuis Groningen.
- Eerste Regionaal Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit (APJ) op 3 september 2012.
- Bezoek van demissionair Minister van Justitie dhr. Opstelten in Stadskanaal, overhandiging blauwdruk Aanpak criminele jeugdgroepen, 5 september 2012.
- Overleg Drank –en Horecawet in Groningen, 6 september 2012
- Bijeenkomst Landelijk Instrumentarium Jeugd (LIJ), 6 september 2012.
- Bijeenkomst Actieprogramma Problematische Jeugdgroepen, 10 oktober 2012.
- Arrondissementaal Platform Jeugd Drenthe en Groningen, 15 oktober 2012.
- Arrondissementaal Platform Jeugd Friesland, 16 oktober 2012.
- IVZ-Ambtenaren Groningen themabijeenkomst, 16 oktober 2012.
- Bijeenkomst jeugdgroepen bij het CCV, 26 oktober, 2012.

